

P a l i ć

European Film Festival 16-22 July 2022

ФЕСТИВАЛСКИ ЖУРНАЛ
FESTIVAL JOURNAL

Република Србија
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И
ИНФОРМИСАЊА

АП Војводина
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА
КУЛТУРУ, ЈАБНО ИНФОРМИСАЊЕ И
ОДНОСЕ СА ВЕРСКИМ ЗАЈЕДНИЦАМА

ГРАД СУБОТИЦА

ОТВОРЕНИ УНИВЕРЗИТЕТ
OTVORENI UNIVERZITET
SZABADEGYETEM
OPEN UNIVERSITY
S U B O T I C A

Co-funded by the
European Union

Creative
Europe
MEDIA

ИМПРЕСУМ

ОСНИВАЧ ФЕСТИВАЛА / Founder of the Festival

Град Суботица

ОРГАНИЗАТОР И ИЗВРШНИ ПРОДУЦЕНТ / Organizer and Executive Producer

Отворени универзитет Суботица

ИЗВРШНИ ПРОДУЦЕНТ / Executive Producer

Илија Татић

САВЕТ ФЕСТИВАЛА / Festival Council

Душан Ковачевић, председник

Ђорђе Каћански

Радослав Зеленовић

Зоран Симијановић

Мирослав Могоровић

Гордана Ђурђевић

Милош Станковић

Силард Антал

ДИРЕКТОР ФЕСТИВАЛА / Director of the Festival

Радослав Зеленовић

ПРОГРАМСКИ ДИРЕКТОР / Program Director

Мирослав Могоровић

СЕЛЕКТОРСКИ ТИМ / Programmers

Николај Никитин

Јулија Синкевич

Игор Тохол

Мирослав Могоровић

ЖИРИ ФЕСТИВАЛА / Festival Jury

Лорна Ти

Катриел Шори

Катарина Радивојевић

Ем Џеј Мекмахон

Џошуа Јади

ФИПРЕСЦИ ЖИРИ / FIPRESCI Jury

Микеле Санчиси

Сунчица Уневска

Ингрид Бербаум

ЖИРИ КРИТИКЕ / CRITICS Jury

Наталиа Серебиакова

Волфганг Мартин Хамдорф

Мартин Милинковић

ДИРЕКТОР ОПЕРАЦИЈА / Operations Director

Владимир Перовић

ТЕХНИЧКИ ДИРЕКТОР / Technical Director

Горан Драгаш

КООРДИНАТОР ПРОГРАМА / Programme Coordinator

Ивона Копиловић

КООРДИНАТОР ДИРЕКЦИЈЕ / Head Office Coordinator

Рената Рудић

СЛУЖБА ЗА ГОСТЕ / Guest Service

КООРДИНАТОР СЛУЖБЕ ЗА ГОСТЕ / Guest Service Coordinator

Ева Зрнић

Јелена Штепић, Ена Јованчић Видаковић, Александра Бачић, Данијела Кнежевић, Дражен Видаковић, Нина Праштало, Тијана Стефановић, Јана Јовановић, Андреа Сакач, Матија Марцикић, Тијана Андрић, Николина Секулић, Ива Завишић, Дамјан Копиловић, Никола Марчетић, Мирела Бајрамовић, Нађа Вукојевић, Марија Василић

КООРДИНАТОР ПРОЈЕКТА / Project Coordinator

Чила Немет

МАРКЕТИНГ И КОМУНИКАЦИЈЕ / Communications and Marketing

Мартина Предојевић

ПР СЛУЖБА / Press

Моника Хусар Токин

Марија Лучић

Никола Марковић

ПРЕС КОНФЕРЕНЦИЈЕ / Press Conferences

Иван Аранђеловић

МЕНАџЕР СЦЕНЕ / Stage manager

Витомир Симуридић

ВОДИТЕЉ ПРОГРАМА / Master of Ceremony

Владимир Грбић

ПРЕВОДИЛАЧКА СЛУЖБА / Translation Service

Игор Прља, Нада Прља, Милош Будинчевић, Сања Рађеновић, Александар Догнар, Урош Беговић, Кристина Молнар, Ивана Тајти, Соња Хампелић, Александра Мештер Трајковић, Ивана Чурић, Дејан Јеремић

ТИТЛОВИ / Subtitling

Шеф службе / Head of the Service

Фодор Золтан

СЛУЖБА ЗА ТРАНСФЕР ГОСТИЈУ / Guest Transfer Service

Шеф службе / Head of the Service

Горан Драгаш

ТЕХНИЧКА СЛУЖБА / Technical Support

Секретарица / Secretary

Едит Хегедиш

САРАДНИЦИ / Staff

Екрем Бајрамовић, Имре Горотва, Мирјана Новковић

СЛУЖБА ЗА ФИНАНСИЈЕ / Finance Department

Марица Вујадиновић

СНИМАТЕЉИ / Cameramans

Томислав Дедовић, Владо Шућур, Бојан Николић, Нађ Тибор

МОНТАЖЕР / editor

Јосип Хорват

ВИЗУЕЛНИ ИДЕНТИТЕТ / Visual Identity

Дамир Лучић

ТВ СПОТ

Дамир Лучић, Дарко Малетин, Драган Ђурић, Владимир Грбић

ВЕБ САЈТ / WEBSITE

Manufactura d.o.o.

Одржавање сајта / Hosted by

Manufactura d.o.o.

Веб сајт це-ем-ес / Website CMS

Manufactura d.o.o.

ИТ ПОДРШКА / IT Support

Владимир Милодановић

ФЕСТИВАЛСКИ ЖУРНАЛ / Festival Journal

Уредник / Editor

Иван Аранђеловић

Редакција / Editorial Board

Јелена Кнежевић

Грег де Кур цуниор

Ђорђе Бајић

Превод / Translation

Борис Черар

Дизајн и припрема за штампу / Design and Prepress

Дамир Лучић, Ференц Рожумберски

Фотографије / Photo

Дамир Вуковић

ШТАМПА / Printed by

Printex d.o.o.

ТИРАЖ / Circulation

700

ISSN 217-2998

РАБИЈЕ КУРНАЗ ПРОТИВ
ЏОРџА В. БУШАRABIYE KURNAZ VS.
GEORGE W. BUSH

Немачка, Француска (Germany, France) / 2022. / 119'
Режија / Director: **Andreas Dresen**
Сценарио / Screenwriter: **Laila Stieler**
Фотографија / Cinematography: **Andreas Höfer**
Монтажа / Editing: **Jörg Hauschild**
Музика / Music: **Johannes Repka, Cenk Erdogan**
Улоге / Cast: **Meltem Kaptan, Alexander Scheer, Charly Hübner, Nazmi Kirik, Sevda Polat, Abdullah Emre Öztürk, Safak Sengül...**

Мурат Курназ се уклапао у уобичајену слику: син породице која потиче из Рурске области пустио је да му израсте дугачка брада, све више се интересовао за ислам, у Бремену је посећивао џамију и 3. октобра 2001. отпутовао у Пакистан. Тамо је, како је касније рекао, хтео више да научи о Курану, пре него што му се другар из Турске придружи у Немачкој. Али, само неколико недеља након терористичких напада на Њујорк 11. септембра 2001, он је осумњичен да је планирао да се прикључи талибанима у борби против САД.

Оно што се догодило након тога одавно је познато, али у филму РАБИЈЕ КУРНАЗ ПРОТИВ ЏОРџА В. БУША **Андреаса Дрезена** делује као нешто сасвим ново. Премијерно приказан на овогодишњем Берлиналу, филм је снимљен по сценарију **Лајле Штилер** која је на том фестивалу награђена за сценарио. Прича почиње управо 3. октобра 2001. и испричана је из визуре Курназове мајке. Рабије Курназ жели да пробуди свог сина, али се он тек касније телефоном јавља из Франкфурта, пре него што крене у Пакистан. Мајка је ван себе. Одлази у џамију, јавља се полицији. Неко је, сматра, присилио њеног сина да крене на тај пут. Ускоро се пред њеном зградом појављују новинари. Почиње да се пише о "талибану из Бремена". Курназова мајка, одлучна домаћица, јури кроз Бремен, упада у канцеларију Бернхарда Докеа, адвоката специјализованог за људска права и излази тек када он пристане да преузме случај. Њен син Мурат је почетком 2002. завршио у америчком логору Гвантанаму на Куби, осумњичен за тероризам, али без налога за хапшење, без оптужнице.

Андреас Дрезен је главну улогу доделио **Мелтем Каптан**, иначе комичарки, која је за улогу у овом филму награђена признањем за најбољу женску улогу на фестивалу у Берлину. То је њена прва главна улога на филму. **Мелтем** доноси лик мајке која осваја срдачношћу, која је весела, али и пуна бола. Она је отелотворење жене која ће учинити све за своје дете, мајке која наставља да се бори и након пораза, чак и онда када остаје без снаге.

Филм РАБИЈЕ КУРНАЗ ПРОТИВ ЏОРџА В. БУША је својеврсни политички коментар. У једној сцени адвокат Доке једноставно не може да схвати зашто немачка влада не жели да се заузме за пуштање свог држављанина на слободу. САД је у септембру 2002. понудио да изручи Курназа Немачкој. Како су показале две истраге, немачка влада тада није пристала на ту понуду. Зато редитељ **Дрезен** наглашава важност улоге (тада тек изабране) канцеларке Ангеле Меркел. Филм открива да је она одговорила на захтев адвоката Докеа после само неколико дана. Током њене прве посете Вашингтону и током сусрета са Џорџом В. Бушом, Меркел се дотакла случаја Курназ. У августу 2006, Мурат Курназ је пуштен на слободу. За време проведено у заробљеништву никада није добио извињење нити одштету.

Murat Kurnaz fit the bill: He was the son of a family of Turkish origin living in Germany, had grown a long beard and become increasingly interested in Islam. He frequented a mosque in his hometown of Bremen and finally traveled to Pakistan on October 3, 2001. He wanted to learn more about the Koran there, Kurnaz later stated. But a few weeks after the Sept. 11, 2001, attacks, Kurnaz was suspected of trying to join the Taliban in the fight against the United States.

What came next is widely known – and yet comes across as completely new in **Andreas Dresen's** film RABIYE KURNAZ VS. GEORGE W. BUSH that premiered at the current Berlinale film festival. His movie, based on a screenplay by **Laila Stieler**, tells the story from his mother's point of view and begins on October 3, 2001, told from Kurnaz's mother point of view. On that day, Murat's mother, Rabiye Kurnaz gets a call from her son who has left their home and gone to Frankfurt before continuing on to Pakistan. His mother is furious and goes to the mosque and even to police, believing someone must have urged her son to embark on the trip. Soon after, the press has gathered in front of her apartment building to report on the "Taliban from Bremen". The housewife and mother takes off, racing through the city in a hand-me-down Mercedes on her way to the office of human rights lawyer Bernhard Docke. She doesn't leave his office until he accepts her son's case. By the beginning of 2002, he was in the US prison camp at Guantanamo Bay, Cuba. He was under suspicion of terrorism, but without an arrest warrant or charges.

Andreas Dresen cast the 41-year-old comedian **Meltem Kaptan** in the lead role – her first starring role in a feature film. She plays a mother with an engaging warmth that is both cheerful and pained. She embodies the maternal instinct of someone who will do anything to protect her offspring, even after continued setbacks and despite her own waning strength.

RABIYE KURNAZ VS. GEORGE W. BUSH is a political commentary. At one point in the film, attorney Docke must admit that his own German government was not working for the release of his client – its citizen. The United States had actually already offered to extradite Murat Kurnaz to Germany in September 2002. As two committees of inquiry revealed, the German government did not take up the offer. In the film, however, **Dresen** highlighted the efforts of the then new German Chancellor Angela Merkel, who assumed office in November 2005. The film shows that in that same year still, under Merkel, the Chancellor's Office responded to a letter from lawyer Bernhard Docke after just a few days. Angela Merkel also raised the case to then President George W. Bush during her inaugural visit to Washington in January 2006. Murat Kurnaz was finally released in August 2006. After his time in prison, he never received an apology or any compensation.

ДРУШТВО ФИЛМСКИХ ВЕЛИКАНА ЕВРОПЕ

Награда "Александар Лифка", којом Фестивал европског филма Палић награђује домаће и стране филмске ствараоце за изузетан допринос кинематографији Европе, додељује се од 2000. године. Први добитници овог признања били су српска глумица **Милена Дравић** и мађарски синеаста **Миклош Јанчо**. Прошле године уведена је нова, почасна награда "Александар Лифка" за допринос регионалној кинематографији. Ево ко је у друштву филмских великана Старог континента:

GREAT EUROPEAN CINEASTES COMPANY

Aleksandar Lifka Award, established by the European Film Festival Palić for the exceptional contribution to the European cinema of Serbian and foreign film artists, has been assigned since 2000. First laureates were Serbian actress **Milena Dravić** and Hungarian filmmaker **Miklós Jancsó**. Last year, a new award was introduced, the Honorary Aleksandar Lifka for contribution to regional cinematography. Here is the rest of the great European cineastes company:

2003.

**МЛАДОМИР
ПУРИША
ЂОРЂЕВИЋ**
**MLADOMIR
PURIŠA
ĐORĐEVIĆ**

**КШИШТОФ
ЗАНУСИ**
(ПОЉСКА)
**KRZYSZTOF
ZANUSSI**
(POLAND)

2005.

**ЕВА
РАС**
**EVA
RAS**

**АНДЖЕЈ
ВАЈДА**
(ПОЉСКА)
**ANDRZEJ
WAJDA**
(POLAND)

2007.

**ЉУБИША
САМАРЏИЋ**
**LJUBIŠA
SAMARDŽIĆ**

**ИШТВАН
САБО**
(МАЂАРСКА)
**ISTVÁN
SZABÓ**
(HUNGARY)

2009.

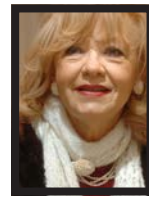

**ПРЕДРАГ
МИКИ
МАНОЈЛОВИЋ**
**PREDRAG
MIKI
MANOJLOVIĆ**

**КЕН
РАСЕЛ**
(ВЕЛИКА БРИТАНИЈА)
**KEN
RUSSELL**
(UK)

2000.

**МИЛЕНА
ДРАВИЋ**
**MILENA
DRAVIĆ**

**МИКЛОШ
ЈАНЧО**
(МАЂАРКА)
**MIKLÓS
JANCSÓ**
(HUNGARY)

2001.

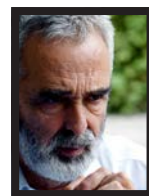

**ДУШАН
МАКАВЕЈЕВ**
**DUŠAN
MAKAVEJEV**

**ЈИРЖИ
МЕНЦЛ**
(ЧЕШКА)
**JIŘÍ
MENZEL**
(CZECH REPUBLIC)

2002.

**ГОРДАН
МИХИЋ**
**GORDAN
MIHIĆ**

**ЛУЧИЈАН
ПИНТИЛИЈЕ**
(РУМУНИЈА)
**LUCIAN
PINTILIE**
(ROMANIA)

2004.

**ЖИВОРАД
ЖИКА
МИТРОВИЋ**
**ŽIVORAD ŽIKA
MITROVIĆ**

**МАРГАРЕТ
ФОН ТРОТА**
(НЕМАЧКА)
**MARGARETHE
VON TROTTA**
(GERMANY)

2006.

**ВЕЛИМИР
БАТА
ЖИВОЈИНОВИЋ**
**VELIMIR BATA
ŽIVOJINOVIĆ**

**ТЕО
АНГЕЛОПУЛОС**
(ГРЧКА)
**THEO
ANGELOPOULOS**
(GREECE)

2008.

**ГОРАН
ПАСКАЉЕВИЋ**
**GORAN
PASKALJEVIĆ**

**КЕН
ЛОУЧ**
(ВЕЛИКА БРИТАНИЈА)
**KEN
LOACH**
(UK)

2010.

**ГОРАН
МАРКОВИЋ**
**GORAN
MARKOVIĆ**

**КОНСТАНТИН
КОСТА ГАВРАС**
(ГРЧКА/ФРАНЦУСКА)
**CONSTANTIN
COSTA GAVRAS**
(GREECE/FRANCE)

2011.

**СРЂАН
КАРАНОВИЋ**

**SRĐAN
KARANOVIĆ**

**ЛОРДАН
ЗАФРАНОВИЋ**
(ХРВАТСКА)

**LORDAN
ZAFRANOVIĆ**
(CROATIA)

2012.

**ЗОРАН
СИМЈАНОВИЋ**

**ZORAN
SIMJANOVIĆ**

**ЖАН-МАРК
БАР**
(ФРАНЦУСКА)

**JEAN-MARC
BARR**
(FRANCE)

2013.

**ЕМИР
КУСТУРИЦА**

**EMIR
KUSTURICA**

**НИКИТА
МИХАЛКОВ**
(РУСИЈА)

**NIKITA
MIKHALKOV**
(RUSSIA)

2014.

**МИРА
БАЊАЦ**

**MIRA
BANJAC**

**КЛОД
ЛЕЛУШ**
(ФРАНЦУСКА)

**CLAUDE
LELOUCH**
(FRANCE)

2015.

**ЖЕЛИМИР
ЖИЛНИК**

**ŽELIMIR
ŽILNIK**

**РОЈ
АНДЕРСОН**
(ШВЕДСКА)

**ROY
ANDERSSON**
(SWEDEN)

2016.

**СЛОБОДАН
ШИЈАН**

**ŠLOBODAN
ŠIJAN**

**УЛРИХ
САЈДЛ**
(АУСТРИЈА)

**ULRICH
SEIDL**
(AUSTRIA)

2017.

**СЛАВКО
ШТИМАЦ**

**ŠLAVKO
ŠTIMAC**

**КРИСТОФЕР
ХАМПТОН**
(ВЕЛИКА БРИТАНИЈА)

**CHRISTOPHER
HAMPTON**
(UK)

**РАДЕ
ШЕРБЕЦИЈА**

**RADE
ŠERBEDŽIJA**

**БРАЈАН
КОКС**
(ВЕЛИКА БРИТАНИЈА)

**BRIAN
COX**
(UK)

2019.

**МИЉЕН
-КРЕКА
КЉАКОВИЋ**

**MILJEN
-KREKA
KLJAVIĆ**

**РАЈКО
ГРЛИЋ**
(ХРВАТСКА)

**RAJKO
GRLIĆ**
(CROATIA)

**МИРЈАНА
КАРАНОВИЋ**

**MIRJANA
KARANOVIĆ**

**ИЛДИКО
ЕЊЕДИ**
(МАЂАРСКА)

**ILDIKÓ
ENYEDI**
(HUNGARY)

2020.

2021.

**АЛЕКСАНДАР
БЕРЧЕК**

**ALEKSANDAR
BERČEK**

**КРИСТИЈАН
ПЕЦОЛД**
(НЕМАЧКА)

**CHRISTIAN
PETZOLD**
(GERMANY)

**МИЛЕНА
ЗУПАНЧИЧ**
(СЛОВЕНИЈА)

**MILENA
ŽUPANČIČ**
(SLOVENIA)

2022.

**ДУШАН
КОВАЧЕВИЋ**

**DUŠAN
KOVAČEVIĆ**

**МИШЕЛ
АЗАНАВИСИЈУС**
(ФРАНЦУСКА)

**MICHEL
HAZANAVICIUS**
(FRANCE)

**ИГОР
ГАЛО**
(ХРВАТСКА)

**IGOR
GALO**
(CROATIA)

ИНТЕРВЈУ: **ДУШАН КОВАЧЕВИЋ**, ДОБИТНИК НАГРАДЕ "АЛЕКСАНДАР ЛИФКА"

Урадио сам више него што сам очекивао, а мање него што сам могао

Палићки фестивал има своју традицију и углед, проглашен је 2017. године за најбољи европски фестивал, препознат је и ван граница Србије и региона

Писац, сценариста, редитељ, академик и дугогодишњи председник Савета Фестивала европског филма на Палићу, **Душан Ковачевић**, овогодишњи је добитник признања "Александар Лифка" за допринос европској кинематографији. У пет деценија дугој каријери, учинио је домаћи и европски филм богатији за култне наслове за које је писао сценарије, попут: КО ТО ТАМО ПЕВА, ПОСЕБАН ТРЕТМАН, МАРАТОНЦИ ТРЧЕ ПОЧАСНИ КРУГ, БАЛКАНСКИ ШПИЈУН (корежија са **Божидаром Ботом Николићем**) САБИРНИ ЦЕНТАР, УРНЕБЕСНА ТРАГЕДИЈА, ПОДЗЕМЉЕ, СВЕТИ ГЕОРГИЈЕ УБИВА АЖДАХУ као и ПРОФЕСИОНАЛАЦ И НИЈЕ ЛОШЕ БИТИ ЧОВЕК које је и режирао. Та дела осим што су постала део наше културне баштине, део су и наше свакодневице, генерацијама, јер реплике скоро сви знамо напамет.

Каква је била Ваша реакција када сте сазнали да сте овогодишњи добитник признања "Александар Лифка"?

Баш сам се обрадовао, јер је ово јубиларни фестивал, то јест јубиларна година од када постоји. Добитници ове награде су имена из врха српске, југословенске и европске кинематографије, као на пример моје две драге пријатељице **Милена Дравић** и **Мира Бањац**, сјајне глумице, вероватне најбоље које смо икада имали. Са њима сам имао част да радим много и да се дружим пуно. Следеће године је 40 година од када се представа "Радован Трећи" појавила, а **Мира** је у њој играла једну од великих улога. Од тада сарађујемо и дружимо се. И у мом последњем филму НИЈЕ ЛОШЕ БИТИ ЧОВЕК одиграла је једну улогу са **Миланом Ланетом Гутовићем**. У низу награђених признањем "Александар Лифка" скоро са свима сам сарађивао и друговао. Са **Велимиром Батом Живојиновићем** сам провео много незаборавних година у Кораћици. Знате, у исто време сам и срећан и несрећан. С једне стране ми је помињање тих имена драго, а са друге стране већине тих људи нема.

Које осећање је доминатно у Вама када се осврнете на своју каријеру?

Урадио сам више него што сам очекивао, а мање него што сам могао. То је негде дефиниција мог рада у свету филма, позоришта и литературе. Нисам се надао да ћу толико да радим и да ћу написати дела која се и након 50 година приказују. Могао сам и више да урадим да нисмо живели у турбулентним временима, да сам могао боље да се организујем. Деведесетих година се тако мало радило. Ипак, задовољан сам што је неколико мојих драма и филмова остало као обележје једног времена, и да их неки млади људи гледају као да су јуче снимани. И опет ми се јавља оно осећање истовремене среће и несреће. Када гледам МАРАТОНЦЕ или КО ТО ТАМО ПЕВА, целе те генерације више нема, а дружили смо се и радили, као да ћемо вечно трајати.

И трајаћете вечно, у то заиста нема сумње. Ваш професионални живот је испреплетен са Палићким фестивалом?

Први пут сам на Палић дошао као ученик новосадске гимназије. Били смо на екскурзији. Сећам се да сам био изненађен како је занимљив и леп тај крај. Касније сам долазио када је почео фестивал, да гледам европске филмове, а затим и као део фестивалског тима. Увек сам долазио радо, када год сам могао. Палићки фестивал има своју традицију и углед, проглашен је 2017. године за најбољи европски фестивал, препознат је и ван граница Србије и региона. Радује ме што је ове године програм изузетно занимљив и разноврстан.

Важне су нам те уметничке оазе?

Да, како да не. Оне окупљају људе и то је братство по љубави за филм.

Јелена Кнежевић

INTERVIEW: **DUŠAN KOVAČEVIĆ**, WINNER OF THE "ALEKSANDAR LIFKA" AWARD

I did more than I expected and less than I could have done

Palić Festival has its own tradition and reputation, it was declared the best European festival in 2017, and it is recognized beyond the borders of Serbia and the region

Dušan Kovačević, writer, screenwriter, director, academic and long-time president of the European Film Festival in Palić Council, is this year's laureate of the "Aleksandar Lifka" Award for his contribution to European cinema. In a five-decade-long career, he made domestic and European cinema richer for cult titles he wrote scripts for, such as: WHO IS SINGING OVER THERE, SPECIAL TREATMENT, MARATHON FAMILY, BALKAN SPY (co-directed with **Božidar Bota Nikolić**), THE MEETING POINT, THE TRAGIC BURLESQUE, UNDERGROUND, ST. GEORGE SHOOTS THE DRAGON as well as THE PROFESSIONAL and BEING HUMAN IS NOT SO BAD, which he also directed. These works, apart from becoming pieces of our cultural heritage, are also part of our everyday life, for generations, because almost all of us know some lines from the dialogues by heart.

What was your reaction like when you found out that you were this year's laureate of the "Aleksandar Lifka" Award?

I was really happy, because this is the jubilee festival, that is, the jubilee year since it started. The laureates of this award are names from the top of Serbian, Yugoslav and European cinema, such as my two dear friends **Milena Dravić** and **Mira Banjac**, great actresses, probably the best we've ever had. I had the honor to work a lot with them and socialize a lot. Next year will be 40 years since the theatre play "Radovan Treći" appeared, and **Mira** played one of the major roles in it. Since then we have been collaborating and hanging out. And in my last film, BEING HUMAN IS NOT SO BAD, she played a role with **Milan Lane Gutović**. In the series of the "Aleksandar Lifka" Award recipients, I have collaborated and become friends with almost all of them. I spent many unforgettable years in Koračica (a village near Belgrade, Serbia) with **Velimir Bata Živojinović**. You know, I'm happy and unhappy at the same time. On the one hand, the mention of those names makes me happy, but on the other hand, most of those people are not with us anymore.

Which do you dominantly feel when you look back on your career?

I did more than I expected and less than I could have done. That is the definition of my work in the world of film, theater and literature. I did not hope that I would work so much and that I would write works that are still being shown 50 years after. I could have done more if we hadn't lived in turbulent times, if I could have organized myself better. In the 1990s, so little was done. However, I am satisfied that several of my dramas and films remain as a mark of the time, and that some young people watch them as if they were made yesterday. And again that feeling of simultaneous happiness and unhappiness comes to me. When I watch MARATHON FAMILY or WHO'S SINGING OVER THERE, that whole generation is no longer with us, and we hung out and worked, as if we would last forever.

And you will last forever, there's really no doubt about that. Is your professional life intertwined with the Palić Festival?

I came to Palić for the first time as a student of a high school in Novi Sad. We were on an excursion. I remember being surprised at how interesting and beautiful that area was. Later, I came when the Festival started, to watch European films, and then as part of the Festival team. I was always happy to come, whenever I could. Palić Festival has its own tradition and reputation, it was declared the best European festival in 2017, and it is recognized beyond the borders of Serbia and the region. I am glad that this year's programme is extremely interesting and diverse.

Are the artistic oases like this important to us?

Yes of course. They bring people together, making brotherhood of love for film.

Jelena Knežević

Увек имате могућност да будете креативни

Притисци могу да буду политички, буџетски или цензорски, али уметници увек нађу начин да причају о ономе што желе

Својој колекцији награда, међу којима су Оскар, Бафта и Цезар које је освојио за режију филма УМЕТНИК, француски редитељ **Мишел Азанависијус** додаје још једну: признање "Александар Лифка" које му Фестивал европског филма додељује за изузетан допринос кинематографији Европе. А тај допринос је огроман и биће још већи наредних година. Његови филмови су увек добродошли на фестивалу у Кану, који је ове године отворио новим филмом РЕЗ којим се пак затвара 29. ФЕФ, 22. јула када ће му бити уручено палићка награда.

Освојили сте бројне награде у каријери. Како бисте се осврнули на своју каријеру сада, поводом добијања награде "Александар Лифка", која слави цео ваш досадашњи опус?

То није питање о коме желим да размишљам. Фокусиран сам на мој следећи филм, трудим се да дам све од себе да га снимим најбоље што могу. То је оно што сам до сада увек радио. Надам се да ова награда слави само прву половину мог "опуса", како кажете. Или можда то само значи да морам да прихватим да сам сада стари момак.

Каријеру сте започели на ТВ 80-их и 90-их. Шта мислите о креативним могућностима рада на ТВ и стриминг садржајима данас?

Верујем да увек имате могућност да будете креативни. Некако, када сте под притиском, немате другу опцију сем да будете креативни. Притисци

могу да буду политички, буџетски или цензорски, али уметници увек нађу начин да причају о ономе што желе. **Молијер** или **Ла Фонтен** су то радили у Француској у 17. веку, а не тако давно редитељи и сценаристи златног доба Холивуда радили су по Хејсовом коду за самоцензурање, док ирански редитељи данас говоре о својој земљи, као и руски о својој, барем до рата у Украјини. Дакле, претпостављам да када живите у слободној земљи, што је мој случај, заиста се не можете жалити на могућност да будете креативни. То, наравно, не значи да је све савршено, али то значи да се можете борити за своју уметничку слободу.

Многи од Ваших филмова за тему имају саму кинематографију. Који квалитети ове уметности вам се посебно допадају?

Па, претпостављам да волим када су суштина приче и њена форма повезани, и када могу да створим интеракцију између онога што кажем и начина на који то кажем. Волим да се играм сликама и њиховим значењима иза првог плана. На пример, снимање филма о **Годару** и коришћење неких годаровских шаблона ми омогућавају да кажем колико га поштујем и дивим му се као уметнику. На тај начин отварам простор да будем више ироничан према лику у причи, и да га доводим у тешке ситуације, а не да снимам хвалоспеве.

Ваша супруга, глумица Беренис Бежо, појављује се у многим Ваших филмовима. Који су изазови рада са неким ко вам је тако близак? Које методе волите да користите у раду са глумцима?

Беренис је особа са којом је најлакше живети. И најбољи пријатељ на сету. Дивим јој се као глумици, толико је талентована, веома професионална, тако да не осећам неки посебно велики изазов. А са глумцима немам никакав општи метод. Трудим се да се прилагодим сваком глумцу. Неки од њих воле да се шале непосредно пре снимања, и мени је то у реду, ја то могу. Неки од њих желе да буду сами, неки воле да причају о ликовима, некимима треба само неколико речи, мени је и то у реду. Али обично, не покушавам да утичем на њих на психолошком плану. Волим да радим са временом и сликама. Глумцу могу да објасним да ако стоји на одређени начин или се креће, то боље истиче његову глуму. Трудим се да будем веома једноставан. А понекад умет да будем веома напоран са хумором, ако ствари не иду онако како би требало. Ритам хумора је неопходан, јер знам шта сам написао, па због тога могу бити и диктаторски расположен. Али осим тога, ја сам добра особа.

Ваш нови филм РЕЗ је зомби комедија. Ваш рад је прошао кроз низ жанрова. Који жанр је најтеже режирати, а који Вам је најближи?

Тешко је снимити филм. Чак и лош. Али то је такође најбоља ствар и најзабавнији посао на свету. Не верујем да постоји жанр који је тежи од неког другог, али слушајући критичаре, ратни филм је претежак за мене. У сваком случају, комедија ми је омиљена. Било која врста комедије. Осећам се тако добро радећи комедије и тако је слadak осећај донети смех и радост публици. Не желим да правим само комедије, али знам да је то жанр којем ћу се увек враћати.

Грег де Кјур цуниор

INTERVIEW: **MICHEL HAZANAVICIUS**, LAUREATE OF THE "ALEKSANDAR LIFKA" AWARD

You always have the possibility to be creative

Pressures can be political, budgetary, or censorship, but in any case artists always find a way to talk about what they want

French director **Michel Hazanavicius** adds another one to his collection of awards, including the Oscar, Bafta and César he won for directing *THE ARTIST*: the "Aleksandar Lifka" awarded by the European Film Festival for his outstanding contribution to European cinema. And that contribution is huge and will be even bigger in the years to come. His films are always welcome at the Cannes Festival, opened this year with his new *FINAL CUT*, the film that closes 29th EFF, on July 22, when **Hazanavicius** will be presented with the Palić award.

You have won a number of awards in your career. How do you reflect on your career so far, after winning Aleksandar Lifka Award, which celebrates your whole oeuvre?

It's not a question I want to think about. I'm focus on my next film, I try to do my best to make it the best I can. That's always what I've done so far. I hope this award just celebrates the first half of my "oeuvre", as you say. But maybe that just means that I have to accept I'm an old guy, now.

Your career started in television in the 1980s and 1990s. What do you think about the creative possibilities of working in TV and streaming contents today?

I believe you always have the possibility to be creative. And in a way, when you are under pressure, you have no other option but to be creative. Pressures can be political, budgetary, or censorship, but in any case artists always find a way to talk about what they want. **Molière** or **La Fontaine** did it in 17th century France, and more recently, directors and scriptwriters in the golden age of Hollywood worked with the Hays Code, and Iranian directors today talk about their country, as well as Russian directors, at least they did before the war in Ukraine. So I guess when you live in a free country, which is my case, you really can't complain about the possibility to be creative. That doesn't mean everything is perfect, of course, but that means you can struggle for your artistic freedom.

Many of your films take cinema itself as their subjects. What are the special qualities of the art form that appeal to you the most?

Well, I guess I like when the substance of the story and its form are connected, and I can create an interaction between something I say and the way I say it. I love to play with the images and their significations beyond the first reading. For example making a movie about **Godard** and using some "godardian" patterns allow me to say how much I respect him and admire him as an artist. This perspective gives me some room in a story to be more ironic with the character, and to put him in difficult situations, and not to do a panegyric.

Your wife, the actress Berenice Bejo, has appeared in many of your films. What are the challenges of directing someone so close to you, and what methods do you prefer when working with actors?

Berenice is the easiest person to live with. And my best friend on a set. I admire her as an actress, she's so talented, very professional, and so I don't feel any especially big challenge. And with the actors, I don't have any global method. I try to adapt myself to each actor. Some of them like to make jokes just before the shooting, that's fine with me, I can do that. Some of them want to be alone, some like to talk about the characters, some others need just a few words, that's fine with me. But usually, I don't try to be on a psychological level. I like to work on timing, and images. I can explain to an actor that if he stands like this or move like that, I will read better his acting. I try to be very simple. And sometimes I can be a pain in the ass for a joke, if it doesn't sound the way it should. The rhythm of a joke is essential, and I know what I wrote, so for those lines, I can be a little bit dictatorial. But apart from this, I'm a nice person.

FINAL CUT, your newest film, is described as a zombie comedy. Your work has cut across a number of genres. Which genre is the most difficult to direct, and which is closest to your heart?

It's difficult to make a movie anyway. Even a bad one. But it's also the best thing and the funniest job on earth. I don't believe there's a genre more difficult than another, but if I listen the critics, war movie is too difficult for me. Anyway, comedy is my favorite. Any kind of comedy. I feel so good doing comedies, and it's such a sweet sensation to bring laughs and joy to the audience. I don't want to make only comedies, but I know it's a genre I always will go back to.

Greg de Cuir jr

ИНТЕРВЈУ: **ИГОР ГАЛО**, ДОБИТНИК ПОЧАСНЕ НАГРАДЕ “АЛЕКСАНДАР ЛИФКА”

Први филм био ми је животна прекретница

Свако ново филмско искуство додаје неки нови камичак у згради која представља ваш филмски живот

Други добитник почасне награде “Александар Лифка” за допринос регионалној кинематографији, која је установљена прошле године, је глумац **Игор Гало**. У својој каријери, дугој више од пола века, сарађивао је са неким од најзначајнијих аутора из овог дела света, а у свој лични и професионални живот уткао је и посвећеност борби за људска права.

Са каквим осећањем сте дочекали вест о награди “Александар Лифка”?

Осећај, боље рећи емотивна реакција на вест да сам добитник награде, “лупила” ме је тек касније. Одлуку коју ми је **Радослав Зеленовић** у име Савета фестивала јавио телефоном потпуно ме је затекла. Нисам сигуран да сам ишта сувисло изговорио тим поводом – он ће боље знати! Тек сам касније постао свестан каква ми је велика част додељена. Ваљда ћу је оправдати уколико још било како могу допринети регионалној сарадњи наших народа, филмом или на било који људски начин.

Да ли Вас овакве награде инспиришу да погледате уназад, да се осврнете на своју каријеру и ако то чините, да ли сте задовољни оним што видите “у ретровизору”?

Неминовно је да се осврнете уназад, барем како бисте проверили да ли ту уопште има нечега вредног такве почасте. Од мог првог, дебитантског филма **ИМАМ ДВИЈЕ МАМЕ И ДВА ТАТЕ Креше Голика** прошло је 54 године. Од тада сам имао част да радим и сарађујем са најзначајнијим југословенским и светским редитељима у више од 70 домаћих и страних продукција.

Коју улогу сматрате прекретницом, најважнијом тачком у својој каријери или можда више њих?

Први филм био ми је животна прекретница која ме је усмерила ка филму где сам и сада са истим жаром. Филм **МОСТ** и улога Бамбино код **Хајрудина Шибје Крвавца** била је посебна. Затим, улога у филму **ГВОЗДЕНИ КРСТ** Сема Пекинпоа... Свако ново филмско искуство додаје неки нови камичак у згради која представља ваш филмски живот.

Публика широм региона зна Вас по улози у филму **ВАЛТЕР БРАНИ САРАЈЕВО који је ове године обележио пола века. Како памтите то снимање, чега се сећате?**

Радио сам два филма са **Хајрудином Шибом Крвавцем** – **МОСТ** и **ВАЛТЕР БРАНИ САРАЈЕВО**. Невероватно искуство, са тада најбољим и најпопуларнијим глумцима Југославије. Делује нестварно са ове временске дистанце, а било ми је тек 20 година. Посебно сам био фасциниран популарношћу та два филма и свих нас глумаца у Кини. Можда је то и највећа награда коју глумац може да добије. Генерацији Кинеза гледале су те филмове, милијарде људи!

Са супругом Мирјаном основали сте у Хрватској Удужење за заштиту људских права и грађанских слобода. Како је Ваше мишљење, где смо данас по том питању и да ли филмови могу да допринесу афирмацији људских права?

Основали смо удружење 1994. године иако смо још од тзв. демократских промена 1990. препознали бујање међунационалних напетости које су прерастале у насиље према људима других националности и других верских опредељења. Наивно смо веровали да ће са новим државама, поготово на демократским темељима, престати напетости и насиље. Међутим, од једне врсте угрожености људских права у ратним околностима, сада имамо друге облике дискриминација на основу социјалне и правне несигурности, све већег сиромаштва појединих категорија грађана. Та спознаја је фрустрирајућа. Међутим, штитити људска права је нужно и оправдано иако понекад изгледа безнадежно! Филм сам по себи не може много да учини по том питању, али може помоћи у афирмацији универзалних људских права. Места из којих се нашим судбинама управља – нису на овом простору. Праве адресе за таква питања и одговоре су Лондон, Брисел, наравно – Москва. Нажалост, саме државе, односно институције ових држава насталих на рушевинама Југославије нико не пита за здравље. Оне саме, у бројним случајевима, директно угрожавају људска права својих грађана – без имало сентимента! Биће још посла – рекао бих цинично, фрустриран од немоћи која доминира овим просторима.

Јелена Кнежевић

INTERVIEW: **IGOR GALO**, LAUREATE OF THE "ALEKSANDAR LIFKA" AWARD

My first film was a turning point in my life

Each new film experience adds structure to the building that is your "film life"

The second laureate of the "Aleksandar Lifka" Award, selected last year for contribution to regional cinematography, is actor **Igor Galo**. In his, more than half a century long career he worked with some of the most notable authors from this part of the world, while his private and professional life was dedicated to fighting for human rights.

How did you feel when you found out about the Award?

The feeling, or should I say, an emotional reaction to the news hit me just later. **Radoslav Zelenović** informed me of this decision on behalf of the Festival Council by phone, and I was completely stunned. I'm not sure if I have even spoken anything in that moment, but he'll be the judge of that! It was only later that I became aware of the great honour this award carries. I hope I can still and in any way provide to the partnership of our nations.

Are awards like this an inspiration for looking back on your career, and if they are – are you content with what you see?

Looking back on your work, to see if there is something worthy of such honour at least, is inevitable. 54 years have passed since my debut film **I HAVE TWO MOTHERS AND TWO FATHERS**, directed by **Krešo Golik**. Since then, I had the privilege to work with the most significant directors from Yugoslavia and all around the world, in more than 70 productions.

What is the role, or roles that you think of as most important in your career?

The first role represented a pointer towards the film industry, in which I stayed with equal fervour. **Hajrudin Šiba Krvavac's** film **BRIDGE** and the role of Bambino was a special one, then – a role in **Sam Peckinpah's** in **IRON CROSS**... Each new film experience adds structure to the building that is your "film life".

To the regional audience you are well-known for your role in the, now 50-years-old film, **WALTER DEFENDS SARAJEVO**. What is your take on the making of the film?

I shot two films with **Hajrudin Šiba Krvavac** – **BRIDGE** and **WALTER DEFENDS SARAJEVO**. All in all, an amazing experience, and with some of the best and most popular Yugoslav actors of that time. It almost feels unreal, looking at it now – I was only twenty then. What surprised me most was the popularity of the two films and all of us actors in China. Perhaps it is the greatest acknowledgement an actor can receive. Generations of Chinese people watched these movies, billions of them!

In Croatia you founded an Association for Human and Civil Rights with your spouse **Mirjana**. What do you think about where we stand today regarding those matters, and can films contribute to the affirmation of human rights?

We founded this association in 1994, although we were, since 1990 and the so-called democratic changes, aware of the bubbling inter-ethnic tensions that turned into the violence against people of different nationalities and religions. We were quick to believe that these democratic foundations would dissolve the tension and stop the violence. However, from one type of threat to human rights in wartime, we travelled to a new form of discrimination – one based on social and legal unsteadiness, the constant, but uneven spreading of poverty. Knowing this is quite frustrating. Nevertheless, the protection of human rights is necessary and has good reason, albeit seemingly hopeless! A film cannot do a lot on its own, but it sure can help affirm universal human rights. The power point of decisions that are being bestowed upon us is not among us – but they may be found in London, Brussels, and of course – Moscow. Sadly, the "health" of countries and institutions built from the ruins of Yugoslavia is not important; those countries are sometimes even an immediate danger to its citizens and their rights. There is still a lot to get done – I would say cynically, frustrated by the impotence that dominates these territories.

Jelena Knežević

Идеално место

Директор фестивала **Радослав Зеленовић** прелистава албум сећања фестивала и говори шта би требало да буду његови темељи за будућност.

Ове године се навршава 30 година од нултог фестивала. Када се вратите кроз те три деценије, који су били највећи изазови?

Највећи изазов је сам фестивал. Идеја да се направи фестивал у време санкција, 1992, када смо били затворени са свих страна, била је храбра. У првом разговору са **Блажом Перовићем**, у мају, нисам схватио да он хоће да направимо фестивал већ за јул те године. Палић је био запуштен. Када смо кренули до Летње позорнице само су нам мачете фалиле да се као Индијана Џонс пробијемо до сцене. Већ сам био у Кинотеци и предложио сам да се направи ревија филмова, да пробамо пројекторе. КАЗАБЛАНКА је тада била популарна, због годишњице. Док је на платну Сем седео за клавиром и свирао, у тону филма је са неког радија пробијала песма "Седела сам за машином, шила сам". Током разговора са **Блажом** питао сам га шта жели са фестивалом? Рекао је да десет година тражимо концепцију, али кад је нађемо, да то буде то. Допало ми се то гледање у напред, та далековидост. Фестивал нисмо имали 1996, а 1999. одржали смо фестивал континуитета. Пре пет година смо проглашени за најбољи филмски фестивал у Европи. Дакле, најбољи филмски фестивал Европе је у земљи која није чланица Европске уније.

Је ли то налажење концепције фестивала у европском филму била једна од кључних тачака у развоју фестивала?

Географско одређиште фестивала је важно. Суботица има велики број националности и постојао је интерес за руски, хрватски, мађарски филм... Мој страх је био огроман да се после америчких хитова, које смо приказивали током 90-их, окренемо европском филму. Тад сам, као и сада, уверен да је мало место где би се примио тај фестивал тако

Увек сам говорио да је Бог, када је завршио с прављењем света, одлучио да направи простор за филмски фестивал и то је Палић

добро као у Суботици и на Палићу. Од првих дана фестивала, публика ме фасцинира. Публика овде познаје филм, воли га, гледа га и то чини и по киши. Од када сам први пут дошао на Палић моје интересовање је везано за Велику терасу. То сам доживљавао као фестивалски центар, што је на крају и постала. Увек сам говорио да је Бог, када је завршио с прављењем света, одлучио да направи простор за филмски фестивал и то је Палић, идеално место за фестивал.

А пре фокуса на европски филм, уведена је почасна награда "Александар Лифка"?

Првих година смо филмовима додељивали награду "Александар Лифка" а онда смо од 2000. почели да је додељује за дописно европској кинематографији. Фестивал не иде без гостију. **Јанчо, Милена Дравић, Менцл, Лоуч, Расел, Анголупулос, Бата, Смоки, Пуриша... Михалков** је дошао на девет сати, а **Кустурица** је дан пред доделу награде на Палићу имао концерт 3.000 километара далеко од Србије. Мислите ли да је лако довести **Брајана Кокса**? Доласци звезда на фестивале се наплаћају. Ми никад ниједном нашем госту нисмо платили да дође. Велику помоћ фестивал је имао од председника савета фестивала: **Милене Дравић, Мире Бањац, Бранислава Лечића** и сада **Душка Ковачевића**, који су помагали својим ауторитетом. Свој последњи излазак пред публику, **Милена Дравић** је 2018. имала на Палићу. Била је болесна, стајали смо иза позорнице, није јој било добро, није знала да ли ће моћи да изађе на сцену. А када је изашла одржала је божанствени говор, доживела стајаће овације пред 1.200 људи. После смо седели у Малој гостиони моја покојна супруга **Весна, Тања Њежић, Мира Бањац, Милена** и ја. У једном тренутку је устала и почела да игра. Пришао јој је **Брајан Кокс** и плесали су заједно, што сам забележио мобилним телефоном. Пред хотелом ми је рекла "Мене је провијеће дигло вечерас, али ја више не могу". Умрла је у октобру.

Шта после следеће године и 30. фестивала?

Фестивал је добро постављен. Финансирају га Министарство за културу, Покрајина Војводина, град Суботица и програм МЕДИА. То није пресудно, али је важно. Три деценије је довољно времена да се подвуче црта. Моја црта је наша листа добитника награде "Александар Лифка", који су темељ европске и српске кинематографије. Све што треба да се ради јесте да се постојеће дотерује а ново анализира и прихвата. Можемо да будемо стари фестивал, али не смемо да будемо старомодни. Желим да ФЕФ буде огледало у којем се огледа европска кинематографија, да буде место сусрета аутора, филмова и публике где се отворено и критички говори о времену у које живимо и да, као и до сада, буде фестивал са ког никад нико није отишао незадовољан.

Иван Аранђеловић

INTERVIEW: **RADOSLAV ZELENOVIĆ**, DIRECTOR OF THE FESTIVAL

An ideal place

I have been always saying that when God finished creating the world, he decided to make a place for a film festival, namely Palić

The director of the Festival, **Radoslav Zelenović**, flips through the album of the Festival memories and talks about what should be its foundations for the future.

This year is the 30th anniversary of the zero Festival. When you look back over those three decades, what were the biggest challenges?

The biggest challenge is the Festival itself. The idea to make a festival during the time of sanctions, in 1992, when we were closed from all sides, was brave. In the first conversation with **Blažo Perović**, in May, I did not realize that he wanted us to organize the Festival already in July of the same year. Palić was neglected, and when we went to the Summer Stage, we almost needed machetes to make our way to the stage, like Indiana Jones. I had already been to the Yugoslav Film Archive where I suggested that there should be a film review, so that we try out the projectors. **CASABLANCA** was popular then, because of the anniversary. While on the screen Sam was sitting and playing the piano, some local folk song played on a radio. During the conversation with Blaža, I asked him what he wanted with a festival. He said that we should find a festival concept for the period of ten years. I liked that forward looking, that foresight. We did not have the Festival in 1996, and in 1999 we held the Festival of continuity. Five years ago, we were declared the best film festival in Europe. So, the best film festival in Europe is in a country that is not a member of the European Union.

Was the European film concept of the Festival one of key points in the development of the Festival?

The geographical destination of the Festival is important. Subotica has a large number of ethnic groups and there was interest in Russian, Croatian, Hungarian films... I hugely feared about our turn to European films after the American hits, we showed during the 90s. Then, as I still am, I was convinced that there is a small place that can host that kind of festival as Subotica and Palić are. From the first days of the Festival, the audience has been fascinating me. The audience here knows the cinema, loves it, watches films and does so even in the rain. Ever since I first came to Palić, my interest has been related to Great Terrace. I saw it as the Festival center, which it eventually became. I have been always saying that when God finished creating the world, he decided to make a place for a film festival, namely Palić, an ideal place for the Festival.

Even before the focus on European film, the "Aleksandar Lifka" honorary award was introduced?

During the first years, we were awarding "Aleksandar Lifka" to films, and then in 2000 we started awarding it for the contribution to European cinema. A festival does not work without guests. **Jancso, Milena Dravić, Menzel, Louch, Russell, Angolopoulos, Bata, Smoky, Puriša... Mikhalkov** came to stay for just nine hours, and **Kusturica** had a concert 3,000 kilometers away from Serbia the day before his award ceremony at Palić. Do you think it's easy to bring in **Brian Cox**? The arrival of stars at festivals is charged. None of our guests have ever been paid to come. The Festival had great help from the presidents of the Festival council: **Milena Dravić, Mira Banjac, Branislav Lečić** and now **Duško Kovačević**, who all helped with their personal dignity. In 2018, **Milena Dravić** had her last performance in front of the audience here at Palić. She was sick, we were standing backstage, she wasn't feeling well, she didn't know if she was able to go on stage. And when she came out and delivered a divine speech, she received standing ovations in front of 1,200 people. Afterwards, we sat in the Small Inn, my late wife **Vesna, Tanja Nježić, Mira Banjac, Milena** and me. At one point she got up and started dancing, and **Brian Cox** came up to her and they danced together, which I recorded with my smartphone. In front of the hotel, she said to me, "Providence lifted me up tonight, but I can't do it anymore." She passed away in October that year.

What after next year and the 30th Festival?

The Festival is well organized. It is financed by the Ministry of Culture, the Province of Vojvodina, the City of Subotica and the MEDIA program. It is not crucial, but it is important. After three decades of work it is time to sum up experience. My highlight is our laureates of the "Aleksandar Lifka" Award, who are the foundation of European and Serbian cinema. All that needs to be done is to adjust the existing things and to analyze and accept new ones. We can be an old festival, but we can't be old-fashioned one. I want EFF to be a mirror in which European cinema is reflected, to be a gathering point of authors, films and audiences where the time we live in is openly discussed and to be a festival from which no one has ever left unsatisfied.

Ivan Arandjelović

ИНТЕРВЈУ: **НИКОЛАЈ НИКИТИН**, СЕЛЕКТОР ГЛАВНОГ ТАКМИЧАРСКОГ ПРОГРАМА

Недостајао ми је Палић

ФЕФ је један од најпосебнијих фестивала на планети, са посвећеном публиком и сјајним новинарима који су увек добро информисани

Фестивалу европског филма (ФЕФ) Палић вратио се **Николај Никитин**, селектор **Главног такмичарског програма**. Главни предавач у СОФА (School of Film Advancement), био је селектор и уметнички директор ФЕФ-а од 2005. до 2017. и врло добро је упознат са Палићким фестивалом чијој одличној репутацији је и сам много допринео.

На ФЕФ-у сте били ангажовани од 2005. до 2017. године. Који су Вам у то време били циљеви и како видите развој фестивала данас?

Палићки фестивал се током последње две деценије развијао на сјајан начин, нарочито ако говоримо о препознавању унутар европске фестивалске сцене, међу партнерима и редитељима. Подсећам, Палић је 2017. освојио награду за најбољи европски фестивал. У време када сам почињао ангажман на Палићу, мисија је била да доведемо пре свега што више европских редитеља, наравно и глумца, како би могли да виде шта се дешава овде и да посведоче развоју српске филмске индустрије. У то време појавили су се сјајни млади филмски аутори

и једна од мисија била је да доведем Европљане да виде те српске таленте. Познато је да је у Србији финансирање филмова ограничено и покрива тек део укупног буџета, тако да су филмови српских редитеља, као што су **Срдан Голубовић** или **Стефан Арсенијевић**, рађени у европским копродукцијама. Идеја је била да Европљани виде Палић као предивно место са дивним гостопримством, али и српске ствараоце. Други важан циљ био је да доведем интересантне европске филмове у Србију и подигнем ниво премијера, што се постепено и догађало. Највећи део овогодишњег програма састоји се од наслова који су премијерно приказани у Кану или у Берлину. Овогодишњи филм затварања, Рез **Мишела Азанависијуса**, пре само два месеца отворио је кански фестивал. Одлично је што имамо свеже наслове. Подсетићу, имали смо **Арија Фолмана** и његов Валцер са Баширом који је те 2008. био у Кану, а ми смо били први фестивал на коме је тај филм награђен. Успели смо да га добијемо док је још био свеж. Током тих мојих првих неколико година, било је доста младих аутора који су долазили на Палић и разговарали са овдашњом публиком, што је за њих било сјајно. Имамо и редитеље који су се враћали, попут **Андреаса Дресена** чији ће нови филм отворити 29. фестивал. Следећег дана, имамо **Дитриха Бругемана**, чији су сви филмови приказани на Палићу. Неки аутори чије смо филмове редовно приказивали, чак и одбијају друге фестивале због Палића. Срећан сам што су и долазила велика имена попут **Кена Лоуча**, **Кена Расела**, **Роја Андерсона**... да приме награду "Александар Лифка".

Која је била ваша мотивација да се вратите у тим ФЕФ-а?

Да будем искрен, вратио сам се јер ми је Палићки фестивал недостајао. Морам да одам признање изванредном тиму, пре свега програмском директору **Миши Могоровићу**, **Илији Татићу** и **Еви Зрнић** из Отвореног универзитета Суботица, **Радославу Зеленовићу**, и свима осталима. Недостаје ми шетња поред језера, пљескавица, шприцер, разговори с публиком. Недостаје ми довођење сјајних европских редитеља на Палић. Моја мрежа контаката је доста порасла током претходних година, а истовремено сам упознавао и доста младих аутора. Недостајала ми је могућност да будем са њима на Палићу, јер је ФЕФ један од најпосебнијих фестивала на планети, зато што још увек има атмосферу квалитетно проведеног времена. Ко год дође на Палић, зна да је то један од оних опуштених летњих фестивала, са посвећеном публиком и сјајним новинарима који су увек добро информисани.

Чиме сте се водили приликом креирања овогодишњег програма?

Ове године сам доста пажње посветио томе да сачинимо разноврстан програм, који је – и није ме срамота да то нагласим – и веома забаван. Филмови отварања и затварања су комедије. Знам да је у овом тренутку веома важно да се одлази у биоскоп, да се макар на тренутак заборави на све што се дешава. Морам да се опустимо и искусимо квалитет који доноси гледање филмова у биоскопу, оних који су прозор у свет и откривање других нација. Током ове недеље слављења европског филма нарочито је важно да се смејемо заједно. Да седимо заједно напољу у групама, попијемо пиво, прелепо вино, фантастичну српску ракију, да поново заједно искусимо доживљај културе.

Никола Марковић

INTERVIEW: **NIKOLAJ NIKITIN**, OFFICIAL SELECTION PROGRAMMER

Missed Palić

Foto SOFA

EFF is one of the most distinctive festivals on the planet, with dedicated audiences and great, always well informed journalists

Nikolaj Nikitin, the programmer of the **Official Selection** competition program, returned to the European Film Festival (EFF) Palić. The main lecturer at SOFA (School of Film Advancement), he was programmer and artistic director of EFF from 2005 to 2017, so he is very familiar with the Palić Festival, to whose excellent reputation he greatly contributed.

You were employed at EFF from 2005 to 2017. What were your goals at that time and what do you think about development of the Festival today?

During the last two decades, Palić Festival has developed in a great way, especially with the recognition within the European festival scene, among partners and directors. I remind you, in 2017, Palić won the award for the Best European Festival. At the time when I started working at Palić, the mission was to bring as many European directors as possible, and actors of course, so that they could see what is happening here and witness the development of the Serbian film industry. At that time, great young filmmakers appeared and one of my missions was to bring Europeans to see those Serbian talents. It is well known that in Serbia film financing is limited and covers only a part of the total production budget, so the works of Serbian directors, such as **Srdan Golubović** or **Stefan Arsenijević**, were filmed thanks to European co-productions. The idea was for Europeans to see Palić as a beautiful place with wonderful hospitality, but also Serbian authors. Another important goal was to bring interesting European films to Serbia and raise the level of premieres, which gradually happened. Most of this year's program consists of titles that premiered in Cannes or Berlin. This year's closing film, **FINAL CUT** by **Michel Hazanavicius**, opened the Cannes Film Festival just two months ago. It's great to have fresh titles. Let me remind you, we had **Ari Folman** and his **WALTZ WITH BASHIR**, screened at Cannes in 2008, and we were the first festival that awarded the film. We managed to get it while it was still fresh. During those first few years of mine, there were a lot of young authors who came to Palić and talked to the local audience, which was great for them. We also have returning directors, such as **Andreas Dresen**, whose new film opens this 29th Festival. The next

day, we have **Dietrich Brüggemann**, whose all films were shown at Palić. Some authors, whose films we screened regularly, even refuse other festivals because of Palić. I am happy that big names like **Ken Loach**, **Ken Russell**, **Roy Andersson**... came to receive the "Aleksandar Lifka" Award.

What was your motivation to return to the EFF team?

Honestly, I came back because I missed the Palić Festival. I have to acknowledge the outstanding team, first of all the programme director **Miša Mogorović**, then **Ilija Tatić** and **Eva Zrnić** from the Open University Subotica, **Radoslav Zelenović**, and everyone else. I missed the walk by the lake, burger, spritzer, talking to the audience. I missed bringing great European directors to Palić. My network of contacts has grown a lot over the past years, and at the same time I've met a lot of young authors. I missed the opportunity to be with them at Palić, because EFF is one of the most distinctive festivals on the planet, because it still has the atmosphere of quality time. Anyone who comes to Palić knows that it is one of those relaxed summer festivals, with dedicated audiences and great, always well informed, journalists.

What guided you in creating this year's programme?

This year, I paid a lot of attention to creating a diverse program, which - and I'm not ashamed to emphasize this - is also very fun. The opening and closing films are comedies. I know that at this moment it is very important to go to the cinema, to forget for a moment about everything that is happening. We need to relax and experience the benefit of watching movies in the cinemas that are windows to the world and discover other nations. During the week of celebrating European cinema, it is especially important to laugh together. Let's sit together outside in groups, drink beer, beautiful wine, fantastic Serbian brandy, let's once again experience the cultural happening together.

Nikola Marković

Палићки фестивал је празник филма

Фото Маја Медић

Долазим у добром расположењу, жељан да погледам занимљив избор нових европских филмова, да се сретнем са драгим људима и упознам неке нове, јер на Палићу увек склопите нова пријатељства

Радо виђено лице на Фестивалу европског филма на Палићу, редитељ **Стефан Арсенијевић** ове године долази са филмом СТРАХИЊА БАНОВИЋ чије су пројекције обележиле многе светске фестивале у протеклих годину дана, а који ће на ФЕФ-у бити приказан у Главном такмичарском програму, ван конкуренције.

Након тријумфа у Карловим Варима, других награда и успешних пројекција на више десетина фестивала широм света, са каквим осећањем долазите на Палићки фестивал са филмом СТРАХИЊА БАНОВИЋ?

Европски фестивал на Палићу је празник филма. Као и увек, долазим у добром расположењу, жељан да погледам занимљив избор нових европских филмова, да се сретнем са драгим људима и упознам неке нове, јер на Палићу увек склопите нова пријатељства. Ова година је за мене посебна јер ћу, после дуге паузе, представити свој филм СТРАХИЊА БАНОВИЋ. Пре Палића, домаћа публика је могла да види филм само на ФЕСТ-у и у Сопоту, тако да сам знатижељан какве ће бити реакције.

Учинили сте овим филмом да епска песма о Бановић Страхињи не буде само део наше културне баштине, већ да настави да живи и у савременом тренутку. Од када постоји Ваша инспирација песмом и како се развијао сценарио?

Када сам прочитао песму током основне школе, оставила је дубок утисак на мене. У фокусу је љубавна прича, опроштај, емпатија. У фокусу су неке вредности и врлине које и данас овом свету недостају. А ми смо такву песму имали још у "мрачном средњем веку". Чинило ми се да би било занимљиво сагледати то наше културно наслеђе из савременог угла. Док сам о томе размишљао почела је избегличка криза. Разговарајући са мигрантима, упознао сам младића из Гане, **Ибрахима Ишака**. За разлику од других, он је желео да остане у Србији. Учио је језик, волонтирао у Црвеном крсту. Пошто је желео да буде професионални фудбалер, тренирао је са локалним фудбалским клубом, али није могао да игра званичне мечеве док не добије азил. Иако је пут до азила дуготрајан и неизвесан, његов ентузијазам је био непоколебљив. И онда сам помислио: шта ако би неко као он био наш савремени Бановић Страхиња? Позвао сам у помоћ двојицу пријатеља и колега, **Бојана Вулетића** и **Николу Дикреја** и после темељног истраживања, почели смо да пишемо сценарио.

Шта вам је било најважније код одабира глумца за ликове Страхиње, Абабуо и Алија, осим да су добри глумци?

Пре свега ми је било важно да нађем глумца за Страхињу. Цео филм је из његове перспективе, он је у свакој сцени. Кастинг је трајао скоро годину дана. Онда се појавио француски глумац малијског порекла, **Ибрахим Кома** и ја сам већ после неколико минута знао да је он прави избор. **Ибрахим** је бриљантан глумац, који са минимумом средстава може да пренесе велику емоцију. На филму је још од дечачких дана, као тинејџер је играо у серији "Под сунцем Сен Тропеа", популарној и код нас. Управо је емитована високобуџетна Би-Би-Сијева серија "Пут око света за 80 дана" у којој игра главну улогу, уз чувеног **Дејвида Тенанта**. Са улогом Абабуо изазов је био што се она појави на почетку и затим нестане. Требала нам је упечатљива глумица која ће брзо успоставити однос са публиком. Нашли смо је у **Ненси Менса Офеи**, аустријској глумици рођеној у Гани којој је ово прва велика филмска улога. **Ненси** је снага природе, самосвојна, незаустављива, фантастично интелигентна. Коначно, за Алија смо изабрали познатог сиријског глумца **Максима Калила**, велику звезду у арапском делу света.

Памтите ли неки посебан сусрет са гледаоцима овог филма широм света, неку посебну реакцију?

Стварно сам пуно путовао са филмом и публика свуда емотивно реагује. Увек имам дуге разговоре са публиком после пројекције, људи желе да чују више. Један млади гледалац у Севиљи ми је рекао да му је крај нашег филма нешто најемотивније што је икада видео на филму. Јасно ми је да вероватно није гледао много филмова, али наравно, такав комплимент прија и храбри да идете даље.

Путовали сте много у последњих годину дана представљајући филм по фестивалима. Да ли примећујете неке промене када је о филмским фестивалима реч, након пандемије?

Чини ми се да су људи жељни биоскопа, жељни колективног гледања добрих филмова, жељни сусрета, размена мишљења и фестивала.

Јелена Кнежевић

INTERVIEW: **STEFAN ARSENIJEVIĆ**, CO-WRITER AND DIRECTOR OF AS FAR AS I CAN WALK

Palić Festival is the festivity of film

I arrive in a good mood, eager to watch an interesting selection of new European films, to meet dear people and meet some new ones, because you always make new friends at Palić

Well-known face at the European Film Festival Palić, director **Stefan Arsenijević** comes this year with his film AS FAR AS I CAN WALK, whose screenings have marked many world festivals in the past year, and which will be shown at the EFF Palić in the Official Selection, out of competition.

After the triumph at Karlovy Vary, other awards and successful screenings at dozens of festivals around the world, how do you feel coming to the Palić Festival with AS FAR AS I CAN WALK?

Palić Festival is the festivity of film. As always, I come in a good mood, eager to watch an interesting selection of new European films, meet dear people and meet some new ones, because you always make new friends at Palić. This year is special for me because, after a long break, I will present my film AS FAR AS I CAN WALK. Before Palić, domestic audiences could only see the film at FEST and at SOFEST (Sopot Film Festival), so I'm curious what the reactions will be like.

With this film, you have made the epic poem about Banović Strahinja not only a part of our cultural heritage, but also a story that continues to live in the modern moment. Since when have you gained inspiration for the epic poem and how did the script develop?

When I read the poem during elementary school, it made a deep impression on me. The focus is on a love story, forgiveness, empathy. The focus is on some values and a virtue that today's world still lacks. And we

had such a poem back in the "Dark Middle Ages". It seemed to me that it would be interesting to look at our cultural heritage from a modern point of view. While I was thinking about it, the refugee crisis started. Talking to the migrants, I met a young man from Ghana, **Ibrahim Ishaq**. Unlike others, he wanted to stay in Serbia. He studied our language, volunteered at the Red Cross. Wanting to be a professional footballer, he trained with a local football club, but could not play official matches until he was granted asylum. Although the way to asylum was long and uncertain, his enthusiasm was unwavering. And then I thought: what if someone like him was our contemporary Banović Strahinja? I invited two friends and colleagues, **Bojan Vuletić** and **Nicolas Ducray**, to help, and after thorough research, we started writing the script.

What was most important for you in the choice of the actors for the characters of Strahinja, Ababuo and Ali, apart from the fact that they are good actors?

First of all, it was important for me to find an actor for Strahinja. The whole movie is from his perspective, he is in every scene. Casting lasted almost a year. Then the French actor of Malian origin, **Ibrahim Koma**, appeared and I knew after a few minutes that he was the right choice. **Ibrahim** is a brilliant actor, who can convey great emotion with a minimum of resources. He has been on film since he was a boy, as a teenager he played in the series "Under the Sun of Saint Tropez", which is also popular in our country. The high-budget BBC series "Around the World in 80 Days" has just been broadcasted, in which he plays the main role, alongside the famous **David Tennant**. The role of Ababuo was challenging because she appears at the beginning and then disappears. We needed an impressive actress who would quickly establish rapport with audience. We found it in **Nancy Mensah-Offei**, the Ghanaian-born Austrian actress, and this was her first major film role. **Nancy** is a force of nature, self-possessed, unstoppable, fantastically intelligent. Finally, we chose the famous Syrian actor **Maxim Khalil**, a big star in the Arab world, as Ali.

Do you remember any special encounter with viewers of the film around the world, any special reaction?

I really traveled a lot with the film and the audience everywhere reacts emotionally. I always have long talks with the audience after the screening, people want to hear more. A young viewer in Seville told me that the end of our film was the most emotional thing he had ever seen on the screen. I understand that he probably hasn't seen many movies, but of course, such a compliment pleases and encourages you to go on.

You've been traveling a lot during the last year presenting the film at festivals. Do you notice any changes after the pandemic, when it comes to film festivals?

It seems to me that people are eager for cinema, eager to collectively watch good films, eager to meet, visit festivals and exchange opinions.

Jelena Knežević

ИНТЕРВЈУ: **ДИТРИХ БРУГЕМАН**, РЕДИТЕЉ И КОСЦЕНАРИСТА ФИЛМА НЕ

Палић је једини фестивал који је приказао све моје филмове

Понекад ми се чини да је биоскоп постао стар и досадан, али Фестивал европског филма на Палићу - он је увек млад и узбудљив

Немачки редитељ **Дитрих Бругеман** враћа се на Палић са својим новим филмом НЕ, за који је на фестивалу А категорије у Карловим Варима 2021. године добио награду за најбољу режију. НЕ је прича о једној несавршеној вези између двоје младих људи, испричана кроз неколико поглавља која акцентују важне моменте у њиховом односу.

Бругеман са радошћу поново долази на Фестивал европског филма, због кога је једне године, да би стигао на време, изашао из кола и пешке прешао мађарско-српску границу на којој су биле непрегледне колоне аутомобила. Наредни пут, ауто му се покварио у Словачкој, па је

изнајмио старог голфа у Бечу како би дошао до Палића. Добитник је Палићког торња за најбољу режију за остварење СТАНИЦЕ КРСТА 2014. године. Био је и члан жирија нашег фестивала. А многи памте како нам је једне године на конференцији за новинаре свирао на гитари песму коју је сам компоновао, насловљену "Волим Палић".

Од које идеје сте кренули у рад на сценарију за филм НЕ, који је истовремено једноставан и компликован, као уосталом и сами односи?

Идеја је била да искористим све те надреалне идеје, које никада не мањкају, али се не уклапају у "нормалан филм". Остало се написало само. Реч је о потпуно природној ерозији једне везе, што је у исто време и брутално и свакодневно. Догађа се свуда, свакога дана. Истовремено је и банално и потпуно катастрофално.

Ваши ликови говоре оно што други људи само мисле. На пример: ваш партнер је само ваш други избор, јер нисте добили оног кога сте желели. Зашто сте се за то одлучили?

Људи често оклевају да говоре сурову истину. Ако је она изговорена у филму чини нам се смешна, а у стварном животу је болна. Па, зашто не пружити публици мало забаве, која ће им можда дати прилику да сагледају сопствени живот из другог угла.

Многе сцене у филму су интимне и реалне и већина људи је искусила слично. Али такође има и лудих, маштовитих сцена, попут оне код зубара. Шта сте желели да прикажете уз помоћ њих?

Филм нам обично не показује шта се дешава у главама људи. Имам идеје и илузије, али оне најчешће остају заробљене у нашим умовима. Филм је савршен медиј за показати их и једном када одлучите да то урадите, видећете да је углавном врло забавно.

Српски редитељи Стефан Арсенијевић и Катарина Кољевић су поменути у филму. То, наравно, није случајно?

Наравно! Волим да ми се стари пријатељи појаве у филму, али ако живе далеко, онда само убацим њихова имена. **Стефан** и **Ката** су међу мојим српским пријатељима, које ми је Палић дао, па сам ставио у филм мали инсајдерски наговештај и радујем се да га људи пронађу.

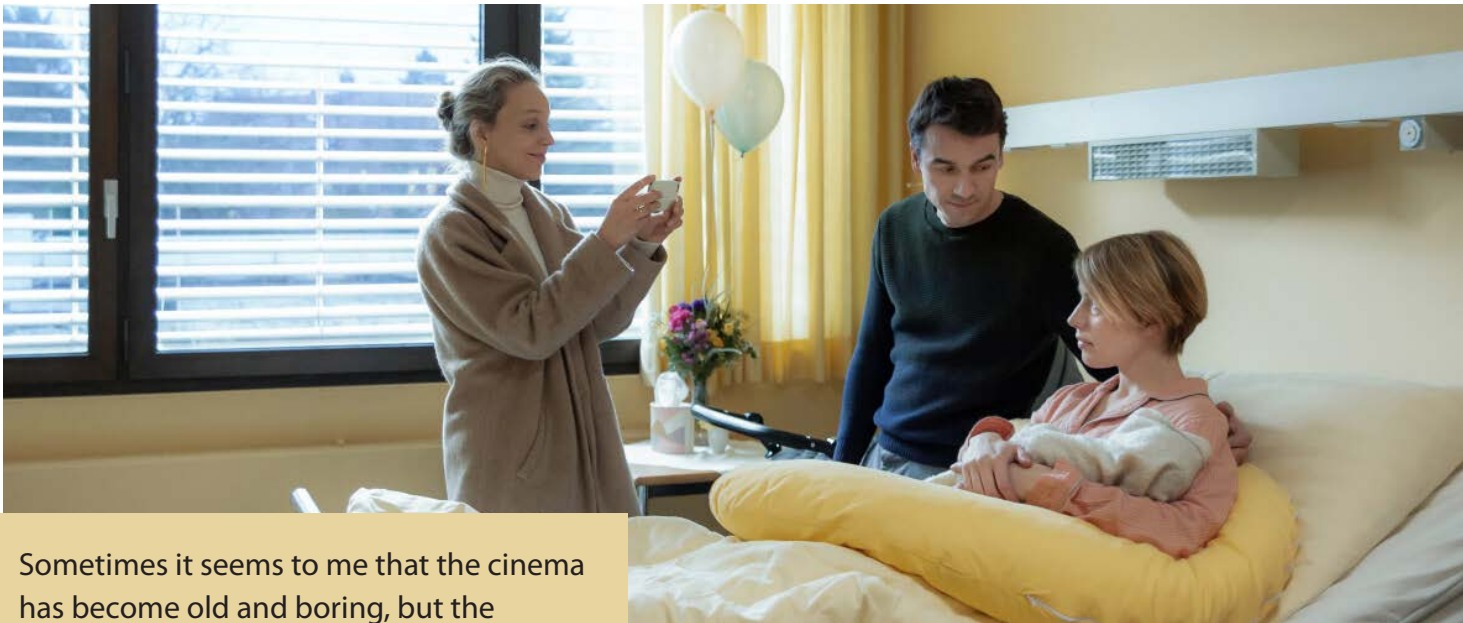
Радо сте виђени гост на Фестивалу европског филма на Палићу. Какве успомене носите са овог места и какво је Ваше мишљење о филмским фестивалима данас?

Волим Палић. То је једини фестивал који је приказао све моје филмове. Имам пријатеље овде и осећам се као код куће. Палићки фестивал је пример како би један филмски фестивал требало да изгледа. Био сам страствени посетилац Берлинала скоро 20 година, али сам се уморио. Понекад ми се чини да је биоскоп постао стар и досадан, али Палићки фестивал - он је увек млад и узбудљив.

Јелена Кнежевић

INTERVIEW: **DIETRICH BRÜGGEMANN**, DIRECTOR AND CO-WRITER OF THE FILM NO

Palić is the only festival that screened all my films

Sometimes it seems to me that the cinema has become old and boring, but the European Film Festival Palić - it is always young and exciting

German director **Dietrich Brüggemann** returns to Palić with his new film NO, for which he received the Award for Best Director at the A category festival - 2021 Karlovy Vary. NO is the story of an imperfect relationship between two young people, told through several chapters that emphasize important moments in their relationship.

Brüggemann is happy to come again to the European Film Festival, for which once, in order to arrive on time, he got out of the car and crossed the Hungarian-Serbian border on foot, to avoid endless lines of cars. The next time, his car broke down in Slovakia, so he rented an old Golf in Vienna to get to Palić. He won the Palić Tower Award for Best Director for the production STATIONS OF THE CROSS in 2014. He was also a member of our Festival's jury. And many people remember him playing song he composed on the guitar "I Love Palić", at the press conference.

From what idea did you start working on the screenplay for the film NO, which is simple and complicated at the same time, as well as the relationships we see?

The idea was to go ahead and use all those surreal ideas that you always have and then discard as they don't fit into a "normal" film. The rest just wrote itself. It's the totally normal erosion of a relationship, which is at the same time brutal and mundane. It happens everywhere, everyday, it's banal and also an utter disaster.

Your characters say what other people only think. For example: your partner is just your second choice because you didn't get the one you wanted. Why did you decide to deal with that?

People often hesitate to speak about the brutal truth. But sometimes, the truth is brutal, and if it is spoken in a movie, it's generally funny (whereas in the real life, it's painful). So why not give the audience some funny moments that maybe also make you see your own life in a different way.

Many scenes are intimate and realistic, and most of the people have experienced similar things, but there are also so crazy scenes, like the one at the dentist's. What did you want to depict by them?

Film normally doesn't show us what goes on in peoples' minds. We have ideas and illusions, but these illusions mostly stay in our minds. But film is the perfect medium to show them, and once you decide to do that, it's mostly fun.

Serbian directors Stefan Arsenijević and Katarina Koljević are mentioned in the film. This, of course, is not accidental?

Of course! I love casting old friends in bit parts, but if they live too far away, I just love to drop in their names. **Stefan** and **Kata** are among my Serbian friends Palić gave me, so I put a little insiders' hint in the film, and I'm happy for everybody who finds it.

We are pleased to see you as a guest at the European Film Festival Palić. What memories do you have from this place and what is your opinion about film festivals today?

I love Palić. It's the only festival that has screened all my films. I made friends there and it feels like home. This is what a film festival should be like. I was an avid Berlinale visitor for 15 or 20 years, but have grown somewhat tired. Cinema sometimes feels to me like it has grown old and boring, but Palić always feels young and exciting.

Jelena Knežević

ИНТЕРВЈУ: ДАНИЕЛА ХАКУЛИНЕН, КОСЦЕНАРИСТКИЊА ФИЛМА ДЕВОЈАЧКИ ФИЛМ

Бити девојка данас је изазовно

Сценарио за ДЕВОЈАЧКИ ФИЛМ није аутобиографски, али је одраз личних искустава

ДЕВОЈАЧКИ ФИЛМ је имао премијеру почетком године на филмском фестивалу у Санденсу, где је освојио награду публике. Ово финско остварење у режији **Али Хапасало** говори о тинејџеркама данас, њиховим изазовима и стремљењима, кроз лепезу сјајних женских ликова. Сценарио потписују **Илона Ахти** и **Даниела Хакулинен**, која је гошћа Фестивала европског филма на Палићу.

Како је текао рад на сценарију? Да ли Вас је заинтриговало да истражите како је то бити тинејџерка данас?

Рад на сценарију је трајао осам година. **Илона Ахти** и ја смо се упознале у филмској школи и обе смо биле заинтересоване да напишемо нешто о том специфичном животном раздобљу, младости. Када више ниси дете а ниси ни одрастао. Све велике ствари тада вам се дешавају први пут и због тога се осећате моћно и уздрмано до сржи. Живите у тренутку. То је била наша полазна тачка, а друга је била да пишемо о томе како је то заиста бити девојка. Желеле смо да напишемо сценарио за филм који бисмо волеле да гледамо као тинејџерке, у коме бисмо могле да се препознамо. Дакле, сценарио, причу и ликове смо створиле у току наших бесконачних разговора, размењивања мисли, идеја. Сценарио није аутобиографски, али је одраз личних искустава.

И какво је Ваше мишљење, како је то бити млада девојка данас?

Моја генерација је последња која је одрасла без интернета, паметних телефона, друштвених мрежа и сматрам се срећном због тога. Постоје универзалне одлике младости: заљубљивање, проналажење себе... Сећам се када сам имала 16 година, живела сам са баком која је рођена 1928. године. Биле смо блиске и разговарале смо о свему. Схватила сам

да, иако је она била тинејџерка у току Другог светског рата, неке ствари су остале исте – трагање за собом, осећај да си црна овца у породици, жеља за путовањима. Зато смо срећни што филм воле људи различитих генерација и пола.

Ово је и филм о потреби да будемо примећени, која је једна од главних људских потреба. Данас, можда израженија него икада. Шта мислите о томе?

Да, апсолутно се слажем. Потреба да будеш примећен и прихваћен таквим какав јеси. Свака генерација има своје изазове. Данас је огроман притисак друштвених мрежа на младе да представе себе и свој живот. Затим, они су већ суочени са пандемијом и изолацијом. Да, видим наду, млади, посебно девојке се буде и желе да заузму своје место у свету.

Како сте развијали живописне ликове у филму?

У сваком од њих има **Илоне** и мене. Наш метод је био да нешто што нас интересује, а то је обично нешто лично, изврнемо и сагледамо из сваког угла. То је органски процес и захтева време. Од почетка је било јасно да ће постојати љубавна прича између ове две девојке, Мими и Еме, али требало нам је времена да схватимо шта ћемо са Ронко, која ће бити њена прича и у току дугих разговора, спознале смо да ће окосница њеног лика бити откривање сопствене сексуалности и задовољства у сексу. Свиђа ми се фраза да је писање размишљање, а са **Илоном** размишљам наглас. Кроз наше дијалоге настали су ови ликови. Срећна сам због тог заједничког процеса.

Јелена Кнежевић

INTERVIEW: **DANIELA HAKULINEN**, CO-WRITER OF GIRL PICTURE

Being a girl today is challenging

The script for GIRL PICTURE is not autofictional, but it draws from our personal experiences

GIRL PICTURE premiered at the beginning of the year at Sundance Film Festival, where it won the Audience Award. This Finnish production, directed by **Alli Haapasalo**, is a story about teenage girls today, their challenges and aspirations, through a variety of great female characters. The script is written by **Ilona Ahti** and **Daniela Hakulinen**, the guest of the European Film Festival Palić.

What was the script writing process like? Did you intend to explore what it is like to be a teenager today?

The script was created in eight years. Me and **Ilona Ahti** met in film school and learned that we both had interest to write something about specific time in our life, youth. When you're not a child anymore, yet you don't feel like an adult either. All the big things are happening for the first time in your life so you feel them very powerfully and earthshakingly. You're very much "alive", living in the moment. That was our starting point and another thing was that we wanted to write about what it is like to be a girl, what it is really like and how it feels. So yes, we did want to explore what it is like to be a young girl. We wanted to write a film we would've wanted to see when we were teenagers, where we could have recognized ourselves. So the script, storylines and characters were created over endless conversations, sharing thoughts, ideas and stories around these topics and themes. The script is not autofictional, but it draws from our personal experiences.

And what is your opinion, what is it like to be young girl nowadays?

My generation was the last one that grew up without the internet, smartphones and social media and I consider myself lucky for that. I remember when I was 16, I lived with my grandmother who was born in 1928. We were close and talked about everything. I learned that although she was a teenager during the World War II some things remained the same - figuring your life out, feeling like an outsider in your family, desire to travel etc. And we've been happy to see that the film has been loved by people of different age and gender.

This is also a film about the need to be noticed, which is one of the principal human needs. Today, perhaps more pronounced than ever. What do you think about that?

Yes I absolutely agree. It is the need to be seen and recognized as you are. Every generation faces its own challenges. Nowadays, there's tremendous pressure with social media to portrait yourself and your life. Present generation of young adults has already dealt with global pandemic and social isolation. Yet, I see a lot of hope, young people, especially girls being very woke, taking their place in the world.

How did you develop the colorful characters in the film?

There's a lot of me and **Ilona** in every character. Our "method" is that we take something that interests us, usually something personal and we twist and turn it from every angle. So it's a very organic process and it takes time. It was clear from the very beginning that it will be a lovestory between these two girls, Mimmi and Emma but it took us more time to figure out Rönkkö. So we talked and talked about her, what this character could be about and finally figured out that the backbone of her character will be revelation of her own sexuality and sexual pleasures. I like the phrase that writing is about thinking, and **Ilona** and I just do the thinking out loud. It's an endless dialogue and I feel very lucky to have it with her.

Jelena Knežević

ИНТЕРВЈУ: АНА НЕМЕШ И ЛАСЛО ЧУЈА, АУТОРИ ФИЛМА НЕЖНО

Сурови свет контроле

Када ми је Ана Немеш испричала како је замислила одређене сцене, схватио сам да је свет бодибилдерки инспиративан и савремен, прича Ласло Чуја, палићки лауреат

Са новим филмом НЕЖНО, којим нас уводи у свет женског бодибилдинга, сурових тренинга, жртви, такмичења, контроле и снова, мађарски редитељ **Ласло Чуја** враћа се на Фестивал европског филма (ФЕФ) Палић, где је 2018. за дело ЦВЕТНА ДОЛИНА освојио награду за најбољи филм у програму *Паралеле и судари*. Филм НЕЖНО, у којем **Чуја** режију и сценарио потписује са колегицом **Аном Немеш**, приказује се у **Главном такмичарском програму**.

Како сте се заинтересовали за свет бодибилдинга и пожелели да о томе снимите филм?

Ана Немеш: Патим од телесне дисморфије, не видим и не доживљавам своје тело реално. Још од детињства, себе сам доживљавала као огромну, а моја килажа је била мала. Сликарка сам и пре 10 година, насликала сам серију акварела бодибилдерки. Мислим да сам Халк а бодибилдери заправо не виде да су надљуди на крају, па делимо исти проблем. Упознала сам неке даме, причала са њима, заинтересовала се за њихове животе, за то како се носе са женствености, са конзервативним идејама о женским улогама у друшћу. **Ласло** ме је охрабрио да напишем сценарио за филм о њима.

Ласло Чуја: Када ми је Ана испричала како је замислила одређене сцене, схватио сам да је свет бодибилдерки врло инспиративан и савремен. Осетио сам да можемо да се бавимо проблемима нашег доба кроз причу о њима. У друштву постоји већи притисак на жене и њихов однос према телу. Женски бодибилдинг има контроверзни однос према патријархалном свету у коме живимо. Бодибилдерке су револтиране патријархатом, иако користе његове стереотипе. Набијају мишиће, имају лажне груди и док билдују своје тело, истовремено га уништавају дрогама. Заљубио сам се у **Естер**, која тумачи Едину, чим сам је видео. Комплетну причу смо написали када смо је упознали.

Пре играног, режирали сте документарца о женском бодибилдингу, како бисте сазнали више о овом свету. Шта сте сазнали?

Ана Немеш: Док сам писала сценарио за филм, почела сам рад на документарцу-есеју ЛЕПОТА ЗВЕРИ који нам је помогао да нађемо главну јункињу. Што сам више времена проводила у свету женског бодибилдинга, схватила сам да су и оне исте као и сви ми. И оне желе да буду вољене, да имају могућност да се изразе, да се остваре. Обликују своја тела као скулптуре. То је њихов рад, њихова уметност, као што су филмови наша.

Да ли сте глумце за филм НЕЖНО пронашли кроз документарца?

Ана Немеш: Да. Познавала сам **Естер Чонку** дуже време. Од почетка ми је била важна. Начин на који она види свет, њено невероватно путовање кроз живот, били су ми врло инспиративни. Није било дилеме да ће она бити наша главна глумица. Не бих снимила овај филм ни са ким другим. Тежи део је био да пронађемо глумца који ће играти њеног партнера у филму. Пронашли смо **Ђерђа**, такође бодибилдера. Био је савршен.

Ласло Чуја: Наши дивни протагонисти били су врло отворени да буду део нашег филма. За њих је то било јединствено искуство. Бодибилдинг и глума на филму су заправо слични. Показујете своје тело у оба случаја. И глума на филму је углавном телесно искуство.

Упознајте нас више са Естер Чонком?

Ана Немеш: Престала је са такмичењима 2018, након што је постала светска шампионка у бодибилдингу. Због улоге се вратила у форму. Сада је тренер и учествује на такмичењима као члан жирија.

Како сте развили визуелни концепт филма?

Ласло Чуја: **Годар** има термин "биоскоп контроле". Користи га за филмове у којима су елементи под контролом, као код **Кјубрика**. Био сам инспирисан том идејом јер је свет бодибилдинга повезан са контролом. Користили смо статично кадрирање, осим у сценама у којима се Едина осећа слободном. Теретана изгледа као комора за мучење: вертикалне шипке подсећају на затворске решетке. Емотивно стање јунака може се пратити кроз визуелни концепт филма. На пример, чудна ситуација са новим момком који се појављује у Единином животу визуелно мора да изгледа лепо, као сан, да би се створио контраст.

Ваш претходни филм ЦВЕТНА ДОЛИНА приказан је и награђен на ФЕФ-у. Каква су Вам искуства са Палићког фестивала?

Ласло Чуја: Врло леп фестивал, са добрим такмичарским програмом. И на врло лепом месту, а део са зградама из доба сецесије је прелеп.

Јелена Кнежевић

INTERVIEW: **ANNA NEMES** AND **LÁSZLÓ CSUJA**, AUTHORS OF GENTLE

The harsh world of control

When Anna Nemes told me how she imagined certain scenes, I realized that the world of female bodybuilders is inspiring and contemporary, says Laszlo Chuja, Palić laureate

With the new film GENTLE, which introduces us to the world of female bodybuilding, harsh training, sacrifice, competition, control and dreams, Hungarian director **László Csujá** returns to the European Film Festival (EFF) Palić, where he was awarded in 2018 for his work BLOSSOM VALLEY the best film in the *Parallels and Encounters* programme. Film GENTLE, **Csujá** co-wrote and directed with his colleague **Anna Nemes**, is now in the *Official Selection* competition programme.

What provoked your interest for the world of bodybuilding that inspired you to make a film about it?

Anna Nemes: I suffer from body dysmorphia which means that I don't feel or see my own body realistically. Ever since I was a kid, I've always seen myself as monstrously huge when in reality, my BMI is too low. I am originally a painter. Ten years ago, I made an aquarelle series of female bodybuilders to somehow reflect on this issue. I think I am Hulk - the bodybuilders don't see that they actually are superhuman - in the end we share the same problem! I met some ladies, I talked to them, I was really interested in their lives. How they deal with femininity, conservative ideas about female roles. I had visions, little scenes in my head, and **László** encouraged me to write a movie about it together with him.

Laszlo Chuja: When Anna told me about the scenes, she had imagined featuring female bodybuilders; I found this world so rich and contemporary. I felt that we could deal with the problems of our times in a unique language. In the face of society, there is a higher pressure on women and how they live in their bodies. Female bodybuilding has a controversial relationship to the patriarchy we live in. Female bodybuilders

revolt against patriarchy, yet they make use of its stereotypes. They put on muscles and have fake breasts and while they build up their body, they ruin it at the same time because of the drugs. I fell in love with **Eszter** (Edina, the main character in the film) when I first saw her. We rewrote the whole story after we got to know her.

Before the feature, you directed a documentary about female bodybuilding, to learn more about this world. What did you find out?

Anna Nemes: While writing the script I started an essay-documentary (BEAUTY AND THE BEAST) which helped us find our main character for the feature. It also gave me more inspiration and helped me find my own language in filmmaking. The more time I spent in this world, the more I realized that there is nothing different about female bodybuilders. They want to be loved, they want to express themselves, they seek self-fulfillment. They shape their bodies like a sculptor - it is their work, their art, just like this movie is ours.

Did you find your protagonists for GENTLE through the documentary?

Anna Nemes: Yes, I've known **Eszter Csonka** for a long time now. She was very important to me from the beginning. The way she sees the world, the incredible journey she had been through, was very inspirational to me. Asking her to be our lead actress in this film was unequivocal. I wouldn't have made this movie with anyone else. The hard part was to find her a great partner, but we found György during the casting process. He's also from the bodybuilding world and he was just perfect. He is a natural talent.

Laszlo Chuja: Our wonderful protagonists were so open to be part of our movie. It was a unique experience for them but you know, bodybuilding and acting in a movie are quite close. Namely, you have to show your body. I believe that acting in a film is mostly a body experience.

Tell us something more about Eszter Csonka?

Anna Nemes: She stopped going to competitions in 2018, after she had won the world championship. But for the film, she got into shape again. Now she is a trainer and participates in competitions as a jury member.

How did you develop the visual concept of the film?

Laszlo Chuja: **Godard** has a term called the "cinema of control". He uses it in movies in which the elements are controlled like **Kubrick**. I was inspired by this idea because the world of bodybuilding is mostly about control. We used mostly static framing, except when Edina felt free. The gym looks like a torture chamber: there are vertical lines that recall a prison. The emotional state of the characters is visible through the visual concept of the film. For instance, the strange situation with the new guy in Edina's life had to be depicted as beautifully as possible, to create a clear contrast.

Your previous film BLOSSOM VALLEY was screened and awarded at EFF Palić. What do you think of the Palić Festival?

Laszlo Chuja: It is a very nice festival with good movies in competition. The area with the Art Nouveau buildings is beautiful.

Jelena Knežević

ИНТЕРВЈУ: **АНДРИЈА МАРДЕШИЋ** И **ДАВИД КАПАЦ**, СЦЕНАРИСТИ И РЕДИТЕЉИ ФИЛМА СТРИЦ

“Освета” љубоморних аутора

АНДРИЈА МАРДЕШИЋ

ДАВИД КАПАЦ

Када су нас продуценти питали кога бисмо желели у главној улози у идеалним условима, испалили смо без размишљања - **Мики Манојловић!**

Након успешне светске премијере на фестивалу у Карловим Варима и Специјалне награде у програму **Проксима**, на Палић стиже филм о коме се пуно говори, хрватско-српска копродукција СТРИЦ, са **Предрагом Микијем Манојловићем** у насловној улози. Ово узбудљиво и напето остварење води нас у свет исто такве породице, којом манипулише стриц. Аутори филма су дебитанти **Андреја Мардешић** и **Давид Капац**, који нам удруженим снагама, откривају неке важне породичне тајне.

Седам година сте заједно радили на дебитантском филму. Како је настајала ова узбудљива прича за коју светска критика пише да је сјајна мешавина трилера и фарсе?

Идеја за сценарио развила се из разговора у коме смо схватили да делимо једну врло специфичну “завист”. Наиме, као деца никада нисмо имали “богатог стрица или тетку из Немачке” који се указују једном годишње попут Деда Мраза и доносе срећу и дарове. Кроз искуства наших вршњака 90-тих, идеализовали смо функцију “стрица”. Овај филм је својеврсна “освета” љубоморних аутора. Пошто нисмо имали стрица или тетку из иностранства, одлучили смо да заувек уништите слатка и невина сећања из детињства свим оним срећницима који јесу.

Одлична глумачка подела је убедљиво дочарала јунаке и њихову тензијну свакодневицу. Да ли су сви глумци били ваш први избор?

Сви чланови наше филмске породице су и наши пријатељи и колеге са којима смо сарађивали од најранијих дана. Што се тиче улоге стрица, када су нас продуценти питали кога бисмо ми желели у идеалним условима, испалили смо без размишљања – **Мики Манојловић!** У том тренутку нам се то чинило као недостижна фантазија, али продуценти су имали његов мејл и на блеф му послали сценарио, без пуно наде. **Мики** се брзо јавио одушевљен сценаријем њему непознатих дебитаната. И остало је историја!

Породица пристаје на игру стрица, у нади да ће добити оно што им је обећао. У том ишчекивању и пристајању на све, препознаје се и шира прича заваривања на коју људи неретко пристају?

То је и нас највише мучило, како мотивисати породицу да пристане на све грозоте које им стриц приређује. На свим сценаристичким радионицама смо наилазили на отпор, што ментора што осталих

саучесника који би, када би прочитали наш тритмент, говорили: не бих ја на ово пристао, ја бих га пријавио полицији, ја бих га ножем... Али када се мало дубље копа по томе, људи схвате да није баш тако лако дићи руку на друго људско биће, ма какво год оно било. Друго, сви смо уроњени у неки свој конформизам. Свака могућност промене статус кво генерише страх да можда буде горе од овога него што је сад, ма колико било шанси да ће бити и боље. Због тога породица и пристаје на све јер увек постоји нада да ће бити боље, а не жели да уради ништа да се ситуација не погорша.

Шта вам је током рада био највећи изазов пошто је тешко одржати узбуђење код гледалаца све време трајања филма?

Највећи изазов је био сложити структуру филма, да тај стричев задати сценарио, по коме породица глуми Божић који се понавља из дана у дан, не постане репетитиван и заморан. Зато смо се трудили да у сваком дану имамо неку специфичну ситуацију која ће мало више открити и о причи и о ликовима и гурати радњу напред. А инспирацију смо тражили у томе како обичне, свакодневне припреме и ритуали око Божића могу постати механизми малтретирања. Верујемо да постоји нешто суштински напето, па чак и насилно код породичних окупљања. Нико заправо не ужива у свом том фолклору, обичајима, традицији и сплеткама, али сви у њима учествујемо јер се то тако одувек радило. С тим на уму, испричана је једна врло мрачна и понекад смешна прича.

Каква је била сарадња са српским директором фотографије Милошем Јаћимовићем који је сликао филмове ТИЛВА РОШ, ВАРВАРИ и ОАЗА?

Милоша пре овог филма нисмо познавали. А како је наш филм хрватско-српска копродукција, одлучили смо да у Србији тражимо директора фотографије или како ми волимо да парафразирамо **Александра Ходоровског** – спиритуал ратника. Онда смо нас двојица, свако за себе, направили попис нама драгих српских филмова уназад десет година. **Давид** обожава ВАРВАРЕ, а **Андреја** ТИЛВУ РОШ. Гуглали смо и схватили да је то снимао један сниматељ – наш **Милош!** Одмах смо га позвали и он је пристао. Постали смо врло добри пријатељи. А каква ће онда сарадња бити него најбоља могућа! **Милош** не само да се уклопио у нашу визију него је и надоградио својим добрим укусом и специфичним стилем.

Јелена Кнежевић

INTERVIEW: **ANDRIJA MARDEŠIĆ** AND **DAVID KAPAC**, WRITERS AND DIRECTORS OF THE UNCLE

“Revenge” of the jealous authors

When the producers asked us who we would like in the lead role under ideal circumstances, we shot without thinking - **Miki Manojlović!**

After the successful world premiere at the Karlovy Vary IFF and Special Mention in programme *Proxima*, Palić is getting much-talked-about film, Croatian-Serbian co-production THE UNCLE, with **Predrag Miki Manojlović** in the lead role. This exciting and tense production takes us into the world a family manipulated by their uncle. The authors of the film, debutants **Andrija Mardešić** and **David Kapac**, by joint forces, reveal some important family secrets to us.

You worked together, for seven years, on your debut film. How was this, marked by world critics a great mix of thriller and farce, exciting story created?

The idea for the script developed from a conversation in which we realized that we share a very specific “envy”. Namely, as children we never had a “rich uncle or aunt from Germany” who appear once a year like Santa Claus and bring happiness and gifts. Through the experiences of our peers in the 90s, we idealized the function of “uncle”. This film is a kind of “revenge” of jealous authors. Since we didn’t have an uncle or aunt from abroad, we decided to destroy forever the sweet and innocent childhood memories of all the lucky ones who did.

An excellent cast convincingly portrayed the heroes and their tense everyday life. Were all the actors your first choice?

All members of our film family are also our friends and colleagues with whom we have collaborated since the earliest days. As for the role of the uncle, when the producers asked us who we would like under ideal circumstances, we shot without thinking - **Miki Manojlović!** At the time, it seemed like an unattainable fantasy, but the producers had his email and bluffed him with the script, without much hope. **Miki** quickly responded enthusiastically about the scenario of the debutantes unknown to him. And the rest is the history!

The family agrees to the uncle’s game, hoping to get what he promised them. In that expectation and acceptance of everything one can also recognize the general story of deception, to which most of the people often agree?

That’s what bothered us the most, how to motivate the family to agree to all the horrors that the uncle arranges for them. At all the screenwriting workshops, we encountered resistance, both from mentors and other accomplices who, when they read our treatment, would say: I wouldn’t agree to this, I would report him to the police, I would stab him... But when we dug a bit deeper into it, people

realized that it is not so easy to lay a hand on another human being, no matter what kind of person he is. Secondly, we are all immersed in our own conformity. Any possibility of changing the status quo generates the fear that things might get worse than they are now, no matter how big are chances that they can get better. That’s why the family agrees to everything, because there is always hope that it will get better, and they don’t want to do anything to prevent the situation from getting worse.

What was the biggest challenge for you during the work since it is difficult to keep the audience excited throughout the whole film?

The biggest challenge was to arrange the structure of the film, so that the uncle’s script, according to which the family acts out Christmas Eve again and again, day after day, does not become repetitive and tiring. That’s why we tried to make a specific situation for each day, that can reveal a little more about the story and the characters and push the plot forward. And we found inspiration in ordinary preparations and rituals around Christmas which are usually simple mechanisms of bullying. We believe there is something inherently tense and even violent about family gatherings. No one really enjoys all that folklore, customs, traditions and scheming, but we all participate in it because that’s how it’s always been done. Having that in mind, we told a very dark and at some moments funny story.

What was the collaboration with the Serbian director of photography Miloš Jaćimović like, who also shot films TILVA ROSH, BARBARIANS and OASIS?

We did not know **Miloš** before this film. And since our film is a Croatian-Serbian co-production, we decided to look for a director of photography in Serbia, or as we like to paraphrase **Alejandro Hodorovsky** - a spiritual warrior. Then the two of us, each for himself, made a list of our favorite Serbian films from the past ten years. **David** adores **BARBARIANS**, and **Andrija** **TILVA ROSH**. We googled and realized that both were filmed by the same cinematographer - our **Miloš!** We immediately invited him and he accepted our invitation. We became very good friends. And what kind of cooperation could it be but the best possible! Not only that **Miloš** fit into our vision but also upgraded it with his good taste and specific style.

Jelena Knežević

СТРАХИЊА БАНОВИЋ

AS FAR AS I CAN WALK

СТЕФАН АРСЕНИЈЕВИЋ

Србија, Луксембург, Француска, Бугарска, Литванија, 2021.
92'

STEFAN ARSENIJEVIĆ

Serbia, Luxembourg, France, Bulgaria, Lithuania, 2021.
92'

Радња филма Страхинја Бановић, посавременљене адаптације чувене српске народне епске песме, смештена је у актуелни оквир избегличке кризе. У средишту приче је млади мигрант из Африке (глуми га **Ибрахим Кома**, француски глумац у успону) који бира Србију као земљу у којој ће се скрасити. Страхинја вредно ради како би остварио право на азил, али његова супруга Абабуо не дели његово мишљење, па бежи са мушкарцем кога је тек упознала, а у покушају да се докопа Западне Европе. Очајни Страхинја креће за њом балканском мигрантском рутом, без обзира што напуштање граница Србије може озбиљно да угрози његов статус у земљи коју је одабрао за своју нову домовину.

Стефан Арсенијевић, српски редитељ познат по кратком филму Аторзија ("Златни медвед" у Берлину, награда Европске филмске академије, номинација за Оскара) и дугометражном првенцу ЛЈУБАВ И ДРУГИ ЗЛОЧИНИ (премијерно приказан на Берлиналеу), у СТРАХИЊИ БАНОВИЋУ наставља да истражује животе племенитих људи у вртлогу злих времена. Сценарио филма, на коме је **Арсенијевић** радио са својим провереним сарадницима **Бојаном Вулетићем** и **Николасом Дукрајем**, доноси причу која одсуство наративне разгранатости надокнађује емоцијом и искреношћу. **Ибрахим Кома** је изузетан у насловној улози, његов добри и упорни Страхинја је лик који се лако заволи и са којим није тешко поистоветити се. **Кома** велику подршку пружа аустријска глумица **Ненси Менса Офеи** као вероломна Абабуо.

Режија и глума су два од три главна адута филма. Трећи је фотографија. **Јелена Станковић** је већ показала да има "одлично око" у сарадњама са **Бојаном Вулетићем** (ПРАКТИЧНИ ВОДИЧ КРОЗ БЕОГРАД СА ПЕВАЊЕМ И ПЛАКАЊЕМ И РЕКВИЈЕМ ЗА ГОСПОЂУ Ј), али је управо Страхинја Бановић њен најлепше снимљен филм. У визуелном смислу, нова **Арсенијевићева** режија доноси ефектан спој урбаног и руралног. Филм почиње у избегличком кампу и градском окружењу, да би, постепено, у ходу, прерастао у роад муви и попримио обресе лирског и митског. Страхинјин сусрет са природом током пута и потраге за одбеглом женом резултира низом упечатљивих и атмосферичних кадрова који остају урезани у свести гледаоца.

Арсенијевићев други целовечерњи филм је 2021. имао светску премијеру на Међународном фестивалу у Карловим Варима и тада је освојио пет награда, укључујући и гран при "Кристалини глобус" за најбољи филм. Национална премијера одржана је на отварању 50. ФЕЕСТ-а.

The action of the film AS FAR AS I CAN WALK, modernized adaptation of the famous Serbian folk epic poem, is set in the contemporary framework of the refugee crisis. At the heart of the story is a young migrant from Africa (played by **Ibrahim Koma**, a rising French actor) who chooses Serbia as the country where he will settle down. Strahinja works hard to achieve the right to asylum, but his wife Ababuo does not share his opinion, so she runs away with a man she just met, in an attempt to reach Western Europe. Desperate Strahinja follows her along the Balkan migrant route, regardless of the fact that leaving the territory of Serbia could seriously threaten his status in the country he has chosen as his new homeland.

Stefan Arsenijević, Serbian director known for his short film ATORZIJA (Golden Bear in Berlin, European Film Academy award, Oscar nomination) and his feature debut LOVE AND OTHER CRIMES (premiered at the Berlinale), continues to explore the lives of noble people in AS FAR AS I CAN WALK in the maelstrom of evil times. The script of the film, on which **Arsenijević** worked with his proven collaborators **Bojan Vuletić** and **Nicolas Ducray**, brings a story that makes up for the lack of narrative ramifications with emotion and sincerity. **Ibrahim Koma** is exceptional in the main role, his good and persistent Strahinja is a character whom is easy to fall in love with and with whom it is not difficult to identify. **Koma** is greatly supported by Austrian actress **Nancy Mensah-Offei** as the perfidious Ababuo.

Direction and acting are two of the three main values of the film. The third is photography. **Jelena Stanković** has already proven that she has an "excellent eye" in her collaborations with **Bojan Vuletić** (PRACTICAL GUIDE THROUGH BELGRADE WITH SINGING AND CRYING and REQUIEM FOR MRS. J), but AS FAR AS I CAN WALK is her most beautifully shot film. In a visual sense, **Arsenijević's** new direction brings an effective combination of urban and rural. The film begins in a refugee camp in the urban environment, and gradually, as it goes on, it grows into a road movie taking on some lyrical and mythical contours. Strahinja's encounter with nature during the journey and the search for the runaway woman results in a series of striking and atmospheric shots that remain engraved in the viewer's consciousness.

Arsenijević's second full-length film had its world premiere at the International Festival in Karlovy Vary in 2021 and won five awards there, including the Crystal Globe Grand Prix for the Best Film. Serbian premiere was held at the opening of the 50th FEST.

HE
NO

ДИТРИХ БРУГЕМАН

 Немачка, 2021
 119'

DIETRICH BRUGGEMANN

 Germany, 2021.
 119'

У филм улазимо са младим паром у кревету, који разговара о томе шта највише воле једно код другог. Убрзо почињу да причају о својој вези, да ли треба да раскину или не, да ли треба да имају децу... Ово је веома традиционална уводна сцена, и ништа се не открива о правом расположењу све до другог сета.

Сваком сегменту филма претходи црни екран са ознаком колико је времена прошло од претходне сцене. Ови записи постају све насумичнији, било да се ради о једној години, једној седмици или једном дану. Изграђена је прича о животу пара, од првог детета, помирења са умирућим дедом до суочавања са каријерама на прекретници. Све што су испрва замислили се и оствари, али коначно не могу да избегну своју судбину. Постоји трагична неизбежност која засењује овај живот и која чини радосну перспективу ван домаћаја самог филма.

Дина и Мајкл коначно схватају да не могу даље, упркос времену проведеном заједно, упркос двоје деце. Сваки сегмент у филму изграђен је са комичним призвучком, често са радњом која се одвија на више нивоа. Али ови сегменти постају све мрачнији па се тон филма помера ка тешкој мелодрами. Део тога је и проток времена, или исклизивање младости. Ово коментарише песма која се пева на сахрани Мајкловог оца, о осећају да се има времена, а у стварности је можда већ касно.

Редитељ **Дитрих Бругеман** у овај филм уноси позоришну ноту, а помало и телевизијски приступ. Камера остаје прилично непомична, а драма се често одвија у своду просценијума. Треба истаћи још једног аутора који је укључен у овај филм. **Ану Бругеман**, која игра Дину, а која је редитељева сестра. Такође је заједно са њим написала сценарио. Филм у великој мери зависи од њеног нијансираног и осетљивог наступа жене која полако схвата да њена веза није тако идеална као што је некада веровала, која се осећа заробљено у игри улога без дефинисане публике. То је горко-слатки крај када се враћамо кроз време девет година раније, до младог Мајкла и Дине који се страствено љубе у возу како им нови путници не би ушли у купе. Њихова веза је од самог почетка била изграђена на једном чину, драмски сувише снажно утемељеном да би га превазишли пред последњу завесу.

Грег де Кјур цуниор

We open on a young couple in bed, remarking on what they like best about each other. They soon begin to discuss the shape of their relationship, and if they should break up or not, if they should have kids, etc. This is a very traditional opening scene, and nothing is given away as to the film's true disposition until the second set piece.

Each segment of the film is preceded by a black screen with a demarcation of how much time has passed since the previous scene. These notations become increasingly random, whether one year, or one week or one day. A story is built of the life of the couple, from having their first child to coming to terms with a dying grandfather to dealing with their careers at a crossroads. Everything they had first imagined comes to pass, yet still they cannot escape their fate. There is a tragic inevitability that shadows this life examined and that keeps a joyous outlook out of reach for the film.

Dina and Michael finally come to the realisation that they cannot go on, despite their time spent together, despite two children. Each segment in the film is built with a comedic overtone, often with action playing out on multiple planes. But these segments grow increasingly bleak as the tone shifts to heavy melodrama. Part of this is the passage of time, or the slippage of youth. This is commented on by the song that is sung at the funeral for Michael's father, about the feeling that one has time, but in reality it is perhaps already too late.

The director **Dietrich Bruggemann** brings a theatrical touch to this film, also a bit of a televisual approach. The camera remains fairly stationary and the drama plays out often enough in a proscenium arch. There is another auteur to point out that is involved in this film. **Anna Bruggemann**, who plays Dina, and who is the director's sister. She also co-wrote the screenplay with him. The film hinges a great deal on her nuanced and sensitive performance as a woman coming to the slow realisation that her partnership is not as ideal as she once believed, who feels trapped in a role play with no defined audience. It is a bittersweet ending when we reverse time and move back nine years earlier, to young Michael and Dina kissing passionately in a train compartment as a ruse to keep new passengers away from them. From the start their relationship was built on an act, which is a dramatic conceit too strong for them to overcome at the final curtain.

Greg de Cuir Jr

ДЕВОЈАЧКИ ФИЛМ

GIRL PICTURE

АЛИ ХАПАСАЛО

Финска, 2022.
100'

ALLI HAAPASALO

Finland, 2022.
100'

Најновија режија финске редитељке **Али Хапасало** доноси причу о одрастању испричану из визуре три тинејџерке – Мими (**Аму Милоноф**), Ронко (**Елеонора Кауханен**) и Еме (**Линеа Леино**) – које, свака на свој начин, покушавају да пронађу своје место у свету у коме живе и партнера који ће их емоционално и сексуално задовољити.

Филм ДЕВОЈАЧКИ ФИЛМ је полетан и лепршав и, иако се повремено дотакне и озбиљнијих тема, пре свега нуди оно што желе и његове јунакиње – добру забаву. Сценарио које су написале **Илона Аhti** и **Данијела Хакулинен** даје тродимензионалност ударном трију, у чему кључно помажу расположене младе глумице и искусна редитељка. Поједни критичари су ДЕВОЈАЧКИ ФИЛМ упоредили са ПОБУНОМ НА ВОЈНОЈ АКАДЕМИЈИ, култним холивудским остварењем који је пре 40 година режирала **Ејми Хекерлинг**. Има истине у тој процени. У оба поменута наслова млади јунаци су уверљиви и "стварни", секса не мањка, а има и простора за комедију.

Прва љубав и истраживање сексуалности су готово увек захвалне теме, па је тако и у случају ДЕВОЈАЧКОГ ФИЛМА, с тим да се ово финско остварење бави и неким аспектима који су помало неубичајени/запостављени, као што је, на пример, (не)могућност постизања оргазма. Сценаристкиње су у филм укључиле и ЛГБТ аспект, тј. љубавну причу између две девојке. Поред тога, ту су и субверзије постојећих постулата из филмова о младима (на пример: Ронко не жели да се везује за једног момка, већ да истражује своју сексуалност са различитим партнерима). У неким аспектима, између ДЕВОЈАЧКОГ ФИЛМА и КЛИПА, дебитантске режије српске редитељке **Маје Милош**, могу се повући занимљиве паралеле, с тим да је фински филм много мање експлицитан у приказивању сексуалних активности својих јунакиња.

У низу "спорогорећих" филмова који се баве тешким и суморним темама, **Али Хапасало** нуди динамично остварење уз које ћете моћи да се опустите и забавите, али које истовремено покреће и неке важне и запостављене теме из домена женско-мушких и женско-женских односа. Филм ДЕВОЈАЧКИ ФИЛМ је премијерно приказан на Сандесу (где је освојио награду публике – што је још једна потврда комуникативности овог остварења), да би касније био селектован и на Берлински филмски фестивал.

The latest feature by the Finnish director **Alli Haapasalo** is a coming-of-age story told from the angle of three teenage girls - Mimmi (**Aamu Milonoff**), Rönkkö (**Eleonora Kauhanen**) and Emma (**Linnea Leino**) - who, each in its own way, try to find their place in the world, and also a partner who will satisfy them emotionally and sexually.

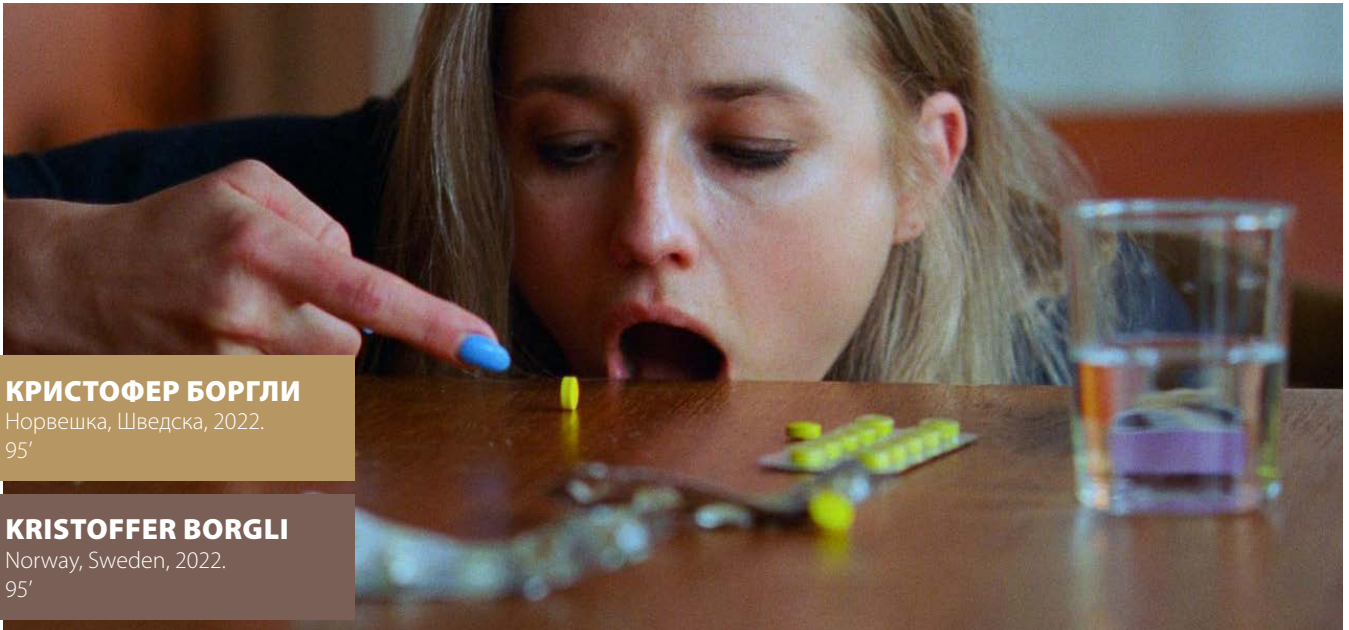
GIRL PICTURE is lively and lighthearted and, although it occasionally touches serious topics, above all it offers what its heroines also want - good fun. The screenplay written by **Ilona Ahti** and **Daniela Hakulinen** gives three-dimensionality to the striking trio, supported by the spirited young actresses and the experienced director. Some critics have compared GIRL PICTURE to FAST TIMES AT RIDGEMONT HIGH, a cult Hollywood film directed by Amy Heckerling 40 years ago. There is some truth in that assessment. In both mentioned titles, the young heroes are believable and "real", there is no shortage of sex, and there is also room for comedy.

First love and the exploration of sexuality are almost always rewarding topics, and so it is in the case of GIRL PICTURE, with the fact that this Finnish production also deals with some aspects that are somewhat unusual/neglected, such as, for example, the (im)possibility of achieving orgasm. The screenwriters included the LGBT aspect in the film, i.e. a love story between two girls. In addition, there are subversions of existing film postulates about young people (for example: Rönkkö does not want to commit to one guy, but to explore her sexuality with different partners). In some aspects, interesting parallels can be drawn between GIRL'S PICTURE and CLIP, the debut feature of Serbian director **Maja Miloš**, with the fact that the Finnish film is much less explicit while depicting its heroines' sexual activities.

In a series of "slow-burning" films that deal with difficult and gloomy topics, **Alli Haapasalo** offers a dynamic production with which you will be able to relax and have fun, but which at the same time raises some important and neglected topics in the domain of female-male and female-female relations. GIRL PICTURE was premiered at Sandens (where it won the Audience Award - which is another confirmation of the communicative nature of this work), and was later selected for the Berlin Film Festival.

МУКА МИ ЈЕ ОД СЕБЕ

SICK OF MYSELF

КРИСТОФЕР БОРГЛИ

Норвешка, Шведска, 2022.
95'

KRISTOFFER BORGLI

Norway, Sweden, 2022.
95'

Млади пар који седи у фином ресторану, ужива у ноћном изласку на вечеру. Човек, Томас, наручује најскупљу флашу вина са менија. Жена, Синге, поиграва се са његовим упутствима да устане и обави телефонски позив напољу. Затим истрчава из ресторана са флашом, јури га конобар. Ова уводна сцена нам говори да ово није пар коме треба веровати. Такође нам говори да је ово филм који гледаоца води на непредвидиво путовање.

Томас је уметник. Његова пракса се заснива на крађи комада намештаја које претвара у чудне склопове. Опседнут је сопственом каријером, али ова опсесија ускраћује Синге, која жуди за његовом пажњом. Ова основна поставка их шаље спирално кроз остатак филма у низ чудних ситуација које се граниче са стварношћу и фантазијом. Никада није потпуно јасно да ли овај пар глуми за себе или за људе око себе. Такође, никада није сасвим сигурно шта Синге заиста жели у својој свеобухватној потрази за пажњом. Чини се да је сама пажња довољна, али то би било превише једноставно. Наслов филма наговештава нешто унутрашње и отровније.

Синге проналази свој пут ка озлоглашености када одлучи да узме велике количине руског лека за који се сумња да изобличава лице и изазива друге необјашњиве болести. Појављује се на телевизији, пише аутобиографију, на крају добија уговор о манекенству, све због свог новог здравственог стања. Од овог тренутка филм дивље срља између разоткривања празнине привилеговане класе младих и става о друштву које је и само болесно, мада можда не схвата у којој мери.

Редитељ **Кристофер Боргли** овим делом дебитује у играном филму. Има чудан смисао за хумор који виси у равнотежи између надреалног и комичног. Филм је добро скројен и одлично модулира сопствене промене расположења. На крају Синге проналази своју заједницу у групи за подршку зависницима. Они се забављају у завршној шпици у сунцем окупаном пасторалном окружењу. Синге је научила како да актуелизује своју жртву да би имала бољи положај у друштву. Али она свакако више нема куда да оде.

A young couple sitting in a fine restaurant, enjoying a night out to dinner. The man, Thomas, orders the most expensive bottle of wine on the menu. The woman, Singe, plays along with his instruction to stand up and take a phone call outside. Then he runs out of the restaurant with the bottle, chased by the waiter. This opening scene tells us that this is not a couple to be trusted. It also tells us that this is a film taking the viewer on an unpredictable journey.

Thomas is an artist. His practice is based on stealing pieces of furniture and turning them into odd assemblages. He is obsessed with his own career, and this obsession is taking a toll on Singe, who craves his attention. That basic situation sends them spiraling throughout the rest of the movie into a succession of odd situations that border reality and fantasy. It is never completely clear if this couple is play-acting for themselves or for the people around them. It is also never quite certain what Singe really wants in her all-consuming quest for attention. It would seem that the attention itself is enough, but that would be too simple. The title of the film hints at something more internally poisonous.

When Singe decides to take large amounts of a Russian drug that is suspected of disfiguring faces and causing other unexplained illnesses, she suddenly finds her path to notoriety. She appears on television, writes an autobiography, eventually gets a modeling contract, all because of her novel health condition. At this point the film swerves wildly between an expose on the vacuity of the young and privileged class to a statement on a society that is itself ill but perhaps does not realise to what extent.

The director **Kristoffer Borgli** is making his feature film debut with this work. He has an odd sense of humor that hangs in balance between surreal and slapstick. The film is well made and does a fine job of modulating its own mood swings. At the conclusion, when Singe finds her community in a support group for addicted people, they frolic into the end credits in a sun-drenched pastoral setting. Singe has learned how to operationalise her victimhood to benefit her standing in society. But she has nowhere left to go.

НЕЖНО

GENTLE

АНА НЕМЕШ И ЛАСЛО ЧУЈА

Мађарска, 2022.
92'

ANNA NEMES & LASZLO CSUJA

Hungary, 2022.
92'

Едина је бодибилдерка која је пред великом победом на такмичењу очекујући шансу за титулу Мис Олимпије. Адам је њен партнер и њен тренер, бивши светски шампион који жели да поново доживи своју славу тако што ће је гурнути у сам врх овог спорта. Никада није сасвим извесно да ли је он воли или више воли идеју да је гурне до њених граница, стварајући "Еву" која може да испуни његове митске стандарде. Он се према њој односи довољно нежно, али само да би је натерао да напредује уједначеним темпом ка његовом циљу.

Адам не преже од употребе инјекција разних стимулатора перформанси за обликовање Едининог тела. Едина се, са своје стране, слаже са свим његовим плановима. Али због цене ових лекова ускоро ће морати да нађу начин да допуне свој буџет. Тада Едина проналази посао као "бел де нуи", испуњавајући необичне захтеве разних клијената гладних дружења. Међутим, када се једном клијенту исувише приближила доживљава грубо буђење сазнањем да он има породицу. У међувремену, лекови утичу на њено здравље и она пада током тренинга.

Сценаристички и редитељски тим **Ана Немеш** и **Ласло Чуја** дебитује заједно у прилично раној фази својих каријера. У ономе што изгледа индикативно за мађарску кинематографију последњих година, филм је технички врло успешан. Главни глумци се одлично емоционално и физички поклапају; фотографија у филму је врхунска, као и монтажа и сценографија. Сценарио је једноставан, али ефектан и чврсто конструисан. Међутим, чини се непотребним развој под-заплета Едининог продора у бизнис телесних услуга. Било би довољно да се чврсто фокусирамо на физичко и емоционално везивање и исцрпљивање које су искусили Адам и Едина. Али правила драме су захтевна и морају бити обликована на одређени начин, можда слично обликовању различитих мишића у такмичарском бодибилдингу.

Едина одлучује да се такмичи последњи пут, упркос упозорењима лекара, и упркос чињеници да јој Адам каже да може да престане уколико жели. Потребна јој је сва енергија, па чак и да напусти Адама у очајничком покушају да се попне на бину, на коју ипак стиже. Била је у стању да уради још један окрет, још једно савијање мишића, а онда се срушила. Док је падала са екрана у мрак, заслуге су се котрљале. То је трагичан крај, али то је онај који је Едина одабрала, својом снагом, својом вољом. И у сваком случају, као што је Адам раније приметио, она је већ била савршена.

Edina is a bodybuilder just off a major competitive win and looking for a shot at the Miss Olympia title. Adam is her partner and her coach, a former world champion who wants to relive his glory by pushing her to the top of the sport. It is never quite certain if he loves her, or loves more the idea of pushing her to her limits, creating an "Eve" that can live up to his mythical standards. He treats her gentle enough, but only to keep her progressing at a steady pace towards his goal.

Adam is not above using injections of various performance stimulators to sculpt Edina's body. Edina, for her part, goes along with all of his plans. But because of the price of these drugs they soon need to find a way to supplement their income. That is when Edina finds work as a "belle de nuit", servicing the odd needs of a variety of clients who are hungry for companionship. She gets a little too close to one client and has a rude awakening when she learns that he has a family. By this time the drugs are taking a toll on her health and she collapses during training.

The writing and directing team of **Anna Nemes & Laszlo Csuja** are making their debut work together at a fairly early stage in their respective careers. In what seems indicative of Hungarian cinema in recent years, the film is a technical success. The lead actors are a great emotional and physical match; the cinematography in the film is top notch, as is the editing and the production design. The script is simple but effective and solidly constructed. However, it seems unnecessary to develop the sub-plot of Edina's foray into the body service industry. It would have been enough to keep a tight focus on the physical and emotional bonding and draining experienced by Adam and Edina. But the rules of drama are demanding, and they must be shaped in a certain fashion, perhaps not unlike the various muscles in competitive bodybuilding.

Edina decides to compete one last time, despite her doctor's warnings, and despite the fact that Adam tells her she can stop if she likes. It takes all of her energy, and it even takes her forsaking Adam's name in a desperate attempt to evade him to get on stage, but she does arrive. She is able to seize one more turn in the spotlight, one more muscle flex, and then she collapses for the final time. As she falls offscreen into the darkness the credits roll. It is a tragic end, but it is the one that Edina chose, of her own strength, of her own free will. And anyway, as Adam remarked earlier, she was already perfect.

Грег де Кјур цуниор

Greg de Cuir Jr

ПАМФИР

PAMFIR

ДМИТРО СУХОЛИТКИ-СОБЧУК

Украјина, Француска, Пољска, Чиле, Луксембург, 2022.
100'

DMYTRO SUKHOLYTKYY-SOBCHUK

Ukraine, France, Poland, Chile, Luxembourg, 2022.
100'

На почетку ПАМФИРА, филма о човеку који покушава да обезбеди своју породицу у руралној Украјини, блудни син се враћа кући. Након што је радио у Пољској, где су плате довољно добре, али мора да буде одсутан од породице месецима, Леонид, или како га зову - Памфир, стиже уочи паганског карневала на који га његов малени син моли да га одведе. Кроз низ обрта током заплета, Памфинов син случајно запали локалну цркву, а тај подстрекачки инцидент покреће бујицу забрињавајућих ситуација из којих Памфир не може лако да се извуче.

У својим млађим данима Памфир је био шверцер цигарета, трчао је преко границе у Румунију са својим братом, који се још увек бави трговином. Схвативши да је једини начин да плати штету нанесену цркви да настави са кријумчарењем, Памфир се сукобљава са локалним криминалним босом, господином Орестом, и брзо открива ограничења свог плана. Западна Украјина је приказана као богобојажљива област, са поносним људима који немају много средстава за живот. Европска унија је приказана као својеврсна утопија, али она заправо само обећава више посла. Као такав, Памфир се осећа заробљеним, без обзира где живи. Ово је позната прича о људима у неразвијеним регијама који сањају о бољем животу који је често преко пута, али у стварности не може бити даље.

Редитељ **Дмитро Сухолитки-Собчук** овим делом дебитује у играном филму. Док је сценарио организован око предвидљивих ситуација и карактера, глума је дивна. Ствара се осећај блиске породице а љубав коју деле је опипљива. Ово се чак проширује и на чињеницу да је мајка породице та која планира путеве кријумчарења за своје дечаке и јавља им када је пролаз чист. Сви у породици су умешани у илегалну трговину. Након што Памфир замоли свог брата да им помогне да пребаце робу, бива шокиран сазнањем да су његова кумчад близанци изабрани за тај задатак. То га љути, јер је он одговоран за њихово морално васпитање. На то његов брат одговора да они то чине само недељом, јер су сви остали, који су иначе доступни, у цркви.

Последњи део филма је пагански карневал, када се сви људи у селу облаче у монструозне костиме и играју и пију целу ноћ. Памфиру се нуди шанса да још једном пређе границу ове слављеничке ноћи, како би измирио дуг. Мора да бира између своје слободе и свог сина Назара. Између светог и профаног, између таме и светлости. То су дилеме које могу да одреде живот.

The prodigal son returns home at the opening of Pamfir, a film about a man trying to provide for his family in rural Ukraine. After working abroad in Poland, where the money is good enough but requires him to be away from his family for months at a time, Leonid, or Pamfir as he is called, arrives on the eve of a pagan carnival that his young son begs him to go to. Through a number of plot turns, the son accidentally sets fire to the local church, and that inciting incident sets off a cascade of troubling situations that Pamfir cannot easily extricate himself from.

In his younger days Pamfir was a cigarette smuggler, taking runs across the border into Romania with his brother, who is still involved in the trade. Realising that the only way to pay for the damage to the church is to resume his smuggling activities, Pamfir runs afoul of the local crime boss Mr Orest and quickly discovers the limits of his plan. Western Ukraine is depicted as a God-fearing region, with proud people who do not have much of a means of existence. The European Union is seen as a utopia of sorts, but really it only promises more work. As such Pamfir feels trapped, no matter where he resides. This is a familiar story for people in underdeveloped regions who dream of a better life that is often just across the way but in reality could not be further off.

The director **Dmytro Sukholytkyy-Sobchuk** is making his feature film debut with this work. While the script is organised around predictable situations and characterisations, the acting is wonderful. A sense of a close-knit family is produced and the love that they share is palpable. This even extends to the fact that the matriarch of the family is the one who plots out the smuggling routes for her boys and alerts them when the passage is clear. Everyone in the family is implicated in the illegal trade. When Pamfir asks his brother who he recruited to help them haul their goods, he is shocked to learn that his twin godsons have been selected for the task. This angers him, because he is responsible for their virtuous upbringing. His brother's response is that they are doing their one-time run on a Sunday, and everyone else that would be available is in church.

The final set piece of the film is the pagan carnival, when all the people in the village dress up in monstrous costumes and dance and drink the night away. Pamfir is offered a chance to do one more run on this celebratory night, to clear his debt. He must choose between his freedom and his son Nazar. Between the sacred and the profane, between darkness and light, those are the choices that can define a life.

Грег де Кјур цуниор

Greg de Cuir Jr

	ТАКМИЧАРСКИ ПРОГРАМ Летња позорница Палић OFFICIAL SELECTION Summer Stage Palić	ПАРАЛЕЛЕ И СУДАРИ Биоскоп Абазија, Палић PARALLELS & ENCOUNTERS Abazija Cinema, Palić	МЛАДИ ДУХ ЕВРОПЕ Letnji bioskop Abazija, Palić YOUNG SPIRIT OF EUROPE Abazija Summer Cinema, Palić	23:00
16/07 SUBOTA SATURDAY	21:00 СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ 29. ФЕСТИВАЛА ЕВРОПСКОГ ФИЛМА ПАЛИЋ 21:30 РАБИЈЕ КУРНАЗ ПРОТИВ ЏОРџА В. БУШ / RABIJE KURNAZ VS. GEORGE W. BUSH 119' Немачка, Француска / Germany, France 2022 Режија / Director: Andreas Dresen			
17/07 NEDELJA SUNDAY	21:00 СТРАХИЊА БАНОВИЋ / AS FAR AS I CAN WALK 92' Србија, Луксембург, Француска, Бугарска, Литванија / Serbia, Luxembourg, France, Bulgaria, Lithuania 2021 Режија / Director: Stefan Arsenijević	17:00 БУДАЛЕ / FOOLS / GLUPCY 107' Пољска, Румунија / Poland, Romania 2022 Режија / Director: Tomasz Wasilewski	ИЗГУБЉЕНО-НАЂЕНО / LOST AND FOUND 99' Режија / Directors: Stefan Arsenijević Serbia-Montenegro, Nadejda Koseva Bulgaria, Mait Laas Estonia, Kornel Mundruczó Hungary, Cristian Mungiu Romania, Jasmila Zbanich Bosnia-Herzegovina, 2005	БРУТАЛИЈА, дани рада / BRUTALIA, Days of Labour 26' Грчка, Белгија / Greece, Belgium, 2021 Режија / Director: Manolis Mavris
18/07 ПОНЕДЕЛЈАК MONDAY	21:00 ДЕВОЈАЧКИ ФИЛМ / GIRL PICTURE / TYÖTÖ TYYTÖ 100' Финска / Finland, 2022 Режија / Director: Aili Haapasalo	17:00 БИОСКОП САБАЈА / CINEMA SABAYA 92' Израел, Белгија / Israel, Belgium 2021 Режија / Director: Orit Fouks Rotem	ПРЕДСТАВЉАЊЕ МЕЂУНАРОДНОГ ФЕСТИВАЛА КРАТКОМЕТРАЖНОГ ИГРАНОГ ФИЛМА "ФИЛМСКИ ФРОНТ" INTERNATIONAL SHORT FEATURE FILM FESTIVAL "FILMSKI FRONT" (FILM FRONT) PROMOTION	
19/07 УТОРАК TUESDAY	23:00 МАГНЕТНА РЕЗОНАНЦА / R.M.N / M.R.I. 125' Румунија, Француска, Белгија, Шведска / Romania, France, Belgium, Sweden 2022 Режија / Director: Cristian Mungiu	19:00 ГРАНИЦЕ ЉУБАВИ / BORDERS OF LOVE / HRANICE LÁSKY 95' Чешка, Пољска / Czech Republic, Poland 2022 Режија / Director: Tomasz Wiński	ПИШТОЉИ И КАЦИГЕ / GUNZ & HELMETS 17' Србија / Serbia, 2021 Режија / Director: Марко Марјановић Маринчић	ЛИНИЈЕ / LINES 6' Србија / Serbia, 2021 Режија / Director: Иван Стојковић
20/07 СРЕДА WEDNESDAY	21:00 ВЕСЕЛЕ ДЕВЕДЕСЕТЕ / THE BEAUTIFUL YEARS / GLI ANNI BELLI 100' Италија, Португалија, Србија / Italy, Portugal, Serbia 2022 Режија / Director: Lorenzo d'Amico de Carvalho	17:00 ЗАПРТИ ФРАНКА / ERASING FRANK / ELTORÖLNI FRANKOT 103' Мађарска / Hungary 2021 Режија / Director: Gábor Fabricius	ЛЕОПОЛСКА НОЋ / LEOPOLIS NIGHT 27' Украјина / Ukraine, 2021 Режија / Director: Nikon Romanchenko	ГНЕЗДО / NEST 22' Данска, Исланд / Denmark, Iceland, 2022 Режија / Director: Hlynur Pálmason
21/07 ЧЕТВРТАК THURSDAY	21:00 НЕЖНО / GENTLE / SZELŐD 92' Мађарска / Hungary 2022 Режија / Director: László Csujja, Anna Nemes	17:00 МОКРИ ПЕСАК / WET SAND 115' Грузија, Швајцарска / Georgia, Switzerland 2021 Режија / Director: Elene Naveriani	СЕЈАЧ ЗВЕЗДА / THE SOWER OF STARS 25' Шпанија / Spain, 2022 Режија / Director: Lois Patiño	ПРВО РАДИ, ПА СЕ ИГРАЈ / FIRST WORK, THEN PLAY 20' УК / UK, 2022 Режија / Director: Brenda Lien
22/07 ПЕТАК FRIDAY	23:00 МУКА МИ ЈЕ ОД СЕБЕ / SICK OF MYSELF / SYK PIKE 97' Норвешка, Шведска / Norway, Sweden 2022 Режија / Director: Kristoffer Borgli	19:00 ЛУЧА / LUCIA / LŪČA 94' Србија / Serbia 2022 Режија / Director: Ivica Vidanović	СЕСТРЕ / SISTERS 23' Словенија / Slovenia, 2020 Режија / Director: KUKLA	
23/07 СУБОТА SATURDAY	21:00 НЕЖНО / GENTLE / SZELŐD 92' Мађарска / Hungary 2022 Режија / Director: László Csujja, Anna Nemes	17:00 МОКРИ ПЕСАК / WET SAND 115' Грузија, Швајцарска / Georgia, Switzerland 2021 Режија / Director: Elene Naveriani	ПРЕДСТАВЉАЊЕ МЕЂУНАРОДНОГ ФЕСТИВАЛА КРАТКОМЕТРАЖНОГ ИГРАНОГ ФИЛМА "ФИЛМСКИ ФРОНТ" INTERNATIONAL SHORT FEATURE FILM FESTIVAL "FILMSKI FRONT" (FILM FRONT) PROMOTION	
24/07 НЕДЕЉА SUNDAY	23:00 РИМИНИ / RIMINI 114' Аустрија, Француска, Немачка / Austria, France, Germany 2022 Режија / Director: Ulrich Seidl	19:00 ТИХА ЗЕМЉА / SILENT LAND / TIŠNA ZIEMĽA 113' Пољска, Италија, Чешка / Poland, Italy, Czech Republic 2021 Режија / Director: Aga Wozzcyńska	ПЕРЈЕ С МИРСКОМ МОРА / FEATHERS THAT SMELL OF THE SEA / PERJE Z VONJEM MORJA 3' Словенија / Slovenia, 2019 Режија / Director: Žoel Kastelic	ПОТОП / THE FLOOD / POTOPI 15' Словенија / Slovenia, 2019 Режија / Director: Kristijan Kranjčan
25/07 ПОНЕДЕЛЈАК MONDAY	21:00 БЛИЗУ / CLOSE 105' Белгија, Холандија, Француска / Belgium, Netherlands, France 2022 Режија / Director: Lukas Dhont	17:00 АНАДОЛСКИ ЛЕОПАРД / ANATOLIAN LEOPARD / ANADOLU LEOPARI 108' Турска, Пољска, Немачка, Данска / Turkey, Poland, Germany, Denmark 2021 Режија / Director: Emre Kayış	МАГИЧНИ ГРАД / MAGICAL CASTLE IS HERE NOW / MAGIČNI GRAD 3' Словенија / Slovenia, 2021 Режија / Director: Ester Ivakić	НЕ МОЖЕТЕ МЕ АУТОМАТИЗОВАТИ / YOU CAN'T AUTOMATE ME 20' Холандија, Словенија / Netherlands, Slovenia, 2021 Режија / Director: Katarina Jazbec
26/07 УТОРАК TUESDAY	23:00 ПУШЕЊЕ ИЗАЗИВА КАШАЉ / SMOKING CAUSES COUGHING / FUMER FAIT TOUSSER 80' Француска / France 2022 Режија / Director: Quentin Dupieux	19:00 СТРИЦ / THE UNCLE 104' Хрватска, Србија / Croatia, Serbia, 2022 Режија / Director: David Kapac, Andrija Mardešić	ИГРА / PLAYING / HRA 22' Чешка / Czech Republic, 2019 Режија / Director: Lun Sevnik	ДА БИ ЧОВЕЧАНСТВО ПРЕЖИВЕЛО / SO THAT HUMANITY CAN SURVIVE / DA BI ČLOVEŠTVO PREŽIVELO 7' Словенија / Slovenia, 2019 Режија / Director: Teja Miholič
27/07 СРЕДА WEDNESDAY	21:00 РЕЗ / FINAL CUT / COUPEZI 110' Француска, УК, Јапан / France, UK, Japan 2022 Режија / Director: Michel Hazanavicius	17:00 ИГРАНИ ФИЛМ О ЖИВОТУ / FEATURE FILM ABOUT LIFE / ILGO METRO FILMAS APIE GYVENIMĄ 100' Литванија / Lithuania 2021 Редитељка / Director: Dovilė Šarutytė	ФРИДА / FRIDA 22' Немачка / Germany, 2021 Режија / Director: Aleksandra Odić	ЊЕМАЧКИ ИНАТ / GERMAN SPITE 15' Хрватска, Мађарска / Croatia, Hungary, 2020 Режија / Director: Silva Čapin
28/07 ЧЕТВРТАК THURSDAY	23:00 ПАМФИР / PAMFIR 100' Украјина, Француска, Чиле, Пољска, Немачка / Ukraine, France, Chile, Poland, Germany, 2022 Режија / Director: Dmytro Sukholytkyy-Sobchuk	19:00 ДОДО / DODO 132' Француска, Грчка, Белгија / France, Greece, Belgium Режија / Director: Panos H.Koutras	МИ НИСМО ПОКРЕНУЛИ ВАТРУ / WE DIDN'T START THE FIRE 18' Србија / Serbia, 2021 Режија / Director: Senka Domanović	ДА ЛИ ЋЕ МОЈИ РОДИТЕЉИ ДОЋИ ДА МЕ ВИДЕ / WILL MY PARENTS COME TO SEE ME 28' Аустрија, Немачка, Сомалија / Austria, Germany, Somalia, 2022 Режија / Director: Mo Harawe
29/07 ПЕТАК FRIDAY			ТЕХНО, МАМА / TECHNO, MAMA 18' Литванија / Lithuania, 2021 Режија / Director: Saulius Baradinskas	
30/07 СУБОТА SATURDAY			СЕВЕРНИ ПОЛ / NORTH POLE 15' Северна Македонија / North Macedonia, 2021 Режија / Director: Marija Arcevska	

	НОВИ МАЂАРСКИ ФИЛМ Eurocinema-Отворени универзитет NEW HUNGARIAN FILM Eurocinema-Open University	УКРАЈИНА У ФОКУСУ Eurocinema-Отворени универзитет UKRAINE IN FOCUS Eurocinema-Open University	ЕКО ДОКС Арт биоскоп "Александар Лифка" ECO DOX Art Cinema Aleksandar Lifka	НОВИ ЕВРОПСКИ ДОКУМЕНТАРНИ ФИЛМ Арт биоскоп "Александар Лифка" NEW EUROPEAN DOCUMENTARIES Art Cinema Aleksandar Lifka	ТАКМИЧАРСКИ ПРОГРАМ Летња позорница Палић OFFICIAL SELECTION Summer Stage Palić
17/07 SUBOTA SATURDAY					
18/07 NEDELJA SUNDAY	19:00 ЗА ДОБРИМ СТВАРИМА ВРЕДИ ПЛАКАТИ / THINGS WORTH WEERING FOR / A LEGJOBB DOLGOKON BÖGNI KELL 85' Мађарска / Hungary, 2021 Режија / Director: Cristina Grosan	17:00 КИША НИКАД НЕЋЕ ПРЕСТАТИ / THIS RAIN WILL NEVER STOP 103' Украјина, Летонија, Немачка, Катар / Ukraine, Latvia, Germany, Qatar, 2020 Режија / Director: Alina Gorlova	17:00 ЖИВОТИЊА / ANIMAL 105' Француска / France, 2021 Режија / Director: Cyril Dion	19:00 АКО СИ МУШКАРАЦ / IF YOU ARE A MAN / SI TU ES UN HOMME 76' Француска / France 2022 Редитељ / Director: Simon Panay	21:00 ПЛАВИ ЦВИЈЕТ / A BLUE FLOWER 85' Хрватска, Србија / Croatia, Serbia, 2021 Режија / Director: Zrinko Ogresta
19/07 PONEDELJAK MONDAY	19:00 ПРИНУДНО ИСЕЉЕЊЕ / EVICTION / KILAKOLTATÁS 105' Мађарска / Hungary, 2021 Режија / Director: Máté Fazekas	17:00 ЛОШИ ПУТЕВИ / BAD ROADS / PLOKHNIYE DOROGI 105' Украјина / Ukraine, 2020 Режија / Director: Natalya Vorozhbit	17:00 ОВО ЈЕ НАША КУЋА / THIS IS OUR HOUSE / OVO JE NAŠA KUĆA 45' Босна и Херцеговина / Bosnia and Herzegovina, 2022 Режија / Director: Lamia Šabić, Luciano Perez Savoy, Diogo Pereira	19:00 ОКРЕНИ СЕ КА СУНЦУ / TURN YOUR BODY TO THE SUN 93' Холандија / Netherlands 2021 Редитељ / Director: Aliona van der Horst	
20/07 UTORAK TUESDAY	19:00 ПАРК ДУША / SOULPARK / LÉLEKPARK 77' Мађарска / Hungary, 2021 Режија / Director: Róbert Odegnál, Illés Horváth	17:00 НОСОРОГ / RHINO / NOSORIH 101' Украјина, Пољска, Немачка / Ukraine, Poland, Germany, 2021 Режија / Director: Oleh Sentsov	17:00 СВИ НАШИ ОТКУЗАЈИ СРЦА ПОВЕЗАНИ СУ КРОЗ ЕКСПЛОДИРАЈУЋЕ ЗВЕЗДЕ / ALL OF OUR HEARTBEATS ARE CONNECTED THROUGH EXPLODING STARS 77' Шведска / Sweden, 2022 Редитељка / Director: Jennifer Rainsford	19:00 13 МИНУТА / ONE SECOND FOREVER / 13 MINUT 86' Чешка / Czech Republic, 2021 Режија / Director: Vít Klusák	21:00 МУРИНА / MURINA 92' Хрватска, Бразил, САД, Словенија / Croatia, Brazil, USA, Slovenia, 2021 Режија / Director: Antoneta Alamat Kusijanović
21/07 SREDA WEDNESDAY	19:00 СТРАДАЊЕ / MERCY / MAGYAR PASSIÓ 95' Мађарска / Hungary, 2021 Режија / Director: Károly Eperjes	17:00 СТОП-ЗЕМЉА / STOP-LAND / STOP-ZEMLIA 122' Украјина / Ukraine, 2021 Режија / Director: Kateryna Gornostai	17:00 ШТА КАЖУ ГЊИВЕ! / THE MUSHROOM SPEAKS 89' Швајцарска / Switzerland, 2021 Редитељка / Director: Marion Neumann	19:00 ЗА МНОГЕ ЉУДЕ – АУСТРИЈСКА РАДНИЧКА КОМОРА / FOR THE MANY – THE VIENNA CHAMBER OF LABOUR / FÜR DIE VIELEN – DIE ARBEITERKAMMER WIEN 120' Аустрија / Austria 2022 Редитељ / Director: Constantin Wulff	
22/07 ČETVRTAK THURSDAY	19:00 ШЕВА / SKYLARK / PACSIRTA 72' Мађарска / Hungary, 2022 Режија / Director: Béla Paczolay	17:00 РУЖЕ. ФИЛМ-КАБАРЕ / ROSES. FILM-KABARET / РОЗИ. ФІЛМ-КАБАРЕ 78' Украјина / Ukraine, 2021 Режија / Director: Irena Stetsenko	17:00 СА БУРНОГ МОРА / FROM THE WILD SEA 78' Канада, Италија / Canada, Italy, 2021 Режија / Director: Robin Petré	19:00 НЕИСПРИЧАНА ПРИЧА ФАТМЕ КАЈАЦИ / UNTOLD STORY OF FATMA KAVACI / FATMA KAVACI'NIN BİLİNMEYEN HİKAYESİ 40' Турска / Turkey, 2021 Редитељ / Director: Orhan Tekeoğlu	
23/07 PETAK FRIDAY	19:00 ПЛАВА ЛИСИЦА / BLUE FOX / KÉK RÓKA 89' Мађарска / Hungary, 2021 Режија / Director: József Pacskovszky	17:00 ОДРАЗ / REFLECTION / ВІДБЛИСК 128' Украјина / Ukraine, 2021 Режија / Director: Valentyn Vasyanovych	17:00 МОНОБЛОК / MONOBLOCK 90' Немачка / Germany, 2020v Режија / Director: Hauke Wendler		

ИНТЕРВЈУ: **ЈУЛИЈА СИНКЕВИЧ**, СЕЛЕКТОРКА ПРОГРАМА ПАРАЛЕЛЕ И СУДАРИ

Слобода на свим нивоима

Фото: Andriy Maximov

Због преклапања фестивала у Одеси, на којем сам радила, и Палића никад нисам могла да дођем код вас, али сам чула много тога о сјајној атмосфери, посебно срдечној према филмским ауторима

Фестивал европског филма (ФЕФ) Палић добио је ове године нову селекторку такмичарског програма **Паралеле и судари**, посвећеног новим и узбудљивим гласовима у европској кинематографији. Реч је о **Јулији Синкевич**, филмској продуценткињи и селекторки која је током професионалне каријере била на бројним значајним функцијама. Можда најпознатији је њен десетогодишњи ангажман у улози генералне продуценткиње Међународног филмског фестивала у Одеси.

Како сте дошли у контакт са ФЕФ-ом и колико сте знали о нашем фестивалу пре ангажмана на Палићу?

Знала сам за Палићки фестивал годинама уназад, као и **Мишу Могоровића** једног од руководећих људи ове манифестације. Био ми

је познат из продуцентске перспективе. Водила сам фестивал у Одеси у Украјини, који се скоро сваке године преклапао са Палићем. Понекад смо имали филмове који су истовремено били на Палићу, па су се тако преплитале и руте наших гостију. Због преклапања никад нисам могла да дођем на Палић, али сам чула много тога о сјајној атмосфери, посебно срдечној према филмским ауторима. Такође, била сам свесна и сјајне селекције најбољих европских филмова на Палићу, тако да сам била радознала али и љубоморна на оне који могу да дођу.

На који начин сте приступили селекцији и какви филмови су завредили вашу селекторску пажњу?

Паралеле и судари дају доста простора за приказивање различитих уметничких приступа, визија и тема. Доста пажње посветила сам источноевропској кинематографији и заступљености великог броја земаља из региона. Хтела сам да публици понудим селекцију која се бави темом слободе на сваком нивоу: слободе нација, личне слободе доношења избора и одлука, слободе љубави, односа, слободе борбе за сопствене вредности а против система, па чак и унутрашње борбе. Одабраних 12 филмова су веома различити. Ту су дела дебитаната као и искуснијих аутора, али свима је заједничко да су представници савремене кинематографије високог квалитета. Такође, драго ми је због броја редитељки, као и прича о женама у оквиру селекције. Важно је да дамо више простора и оснажимо женске гласове путем значајних платформи какви су филмски фестивали.

Колико вам је претходно искуство на фестивалу у Одеси помогло да профилишете вашу репутацију у свету филма? Како бисте овај фестивал описали некоме из Србије ко није толико упознат са филмским и културним приликама у Украјини?

Почела сам да радим за фестивал у Одеси у време када је украјинска филмска индустрија имала нов, свеж почетак. Било је то узбудљиво путовање јер сам волела кад видим резултате пројеката и идеја који се претварају у филмове. Посматрање њихових успеха на међународној сцени ми је био најбољи дар. Истовремено, фестивал је много радио на развоју публике, како професионалне тако и оне шире. Филмови које смо селектовали били су они које је публика могла ексклузивно да погледа само тада и на специјалним локацијама у Одеси који је веома синематичан и историјски интересантан град. Фестивал у Одеси био је један од фестивала са најбројнијом публиком, који је приказивао филмове високог уметничког квалитета, истовремено комуникативних са широм публиком. Био је и главна платформа за филмску индустрију у Украјини и једна од платформи у расту на пољу развоја пројеката. Комбинација сјајних биоскопских искустава на локацијама попут Потемкинових степеница, мора или архитектонски значајних места у граду, чинила је фестивал посебним. Након година од избијања рата 2014. и потом пандемије, видела сам много тога. Фестивал је одлучио да промени фокус и буде домаћи догађај са локалном публиком и украјинским филмовима, што не одговара визији и стратегији коју сам развијала. Одлучила сам да пређем на друге пројекте који ме инспиришу.

Никола Марковић

INTERVIEW: **JULIA SINKEYVCH**, PROGRAMMER OF THE PARALLELS AND ENCOUNTERS

Freedom at all levels

Due to the overlapping of the Odessa Festival, where I worked, and Palić Festival, I could never come to your place, but I heard a lot about the great atmosphere, especially friendly to filmmakers

This year, the European Film Festival (EFF) Palić got a new **Parallels and Encounters** competition section programmer, dedicated to new and exciting voices in European cinema. We are talking about **Julia Sinkevych**, film producer and programmer who held numerous important positions during her professional career. Perhaps the most famous is her ten-year engagement in the role of general producer of the Odessa International Film Festival.

How did you get in touch with European film festival Palić and how much did you know about it prior to your engagement here at Palić?

I knew Palić EFF for many years and **Miša Mogorović** as one of the leaders of the Festival, but also as a producer. For 10 years I used to run Odessa International film festival in Ukraine which almost every year was overlapping with Palić EFF, sometimes we had some films which were selected both to Odessa IFF and Palić, shared the routes of the guest filmmakers. Me myself I could never attend due to the overlapping of the dates, but I always heard that Palić has a great atmosphere, especially friendly to filmmakers and has a strong programme of the best European films, so of course I was curious and jealous of those who could attend.

What was your approach to this year's programme and what kind of films do you prefer for the section?

Parallels and Encounters seems to me a program which gives a lot of space to showcase diversity of artistic approaches, visions and topics. There is a lot of attention to the Eastern European cinema covering most of the countries from the region. I wanted to offer the audience selection which deals a lot with the topic of "freedom" on every level – freedom of the nation, freedom of a person from the moment of making personal choices and decisions, freedom of love, relations, freedom to fight for your values against either the system or even to fight your inner self. All 12 films are very different and there are works of debut directors as well as more experienced authors, but yet they have one thing in common – they all are examples of high-quality contemporary cinema.

I am also glad about the representation of female directors and stories about women in the programme. I think it is important to give more space and empower female voices at such important platforms as film festivals.

How much did your experience working at Odessa International Film Festival help you build your professional persona? How would you describe this festival to someone in Serbia not much familiar with cultural circumstances in Ukraine?

I started working for Odessa IFF at the times when Ukrainian film industry had a new start and that journey was great and exciting as I loved seeing the results when projects and ideas were turning into films and observing their success at international scene was the best gift for me. At the same time the Festival was doing a lot for audience development – both professional and wider audience. The films we were selecting for the program were the ones the audience could exclusively watch during that time only and in one of a kind location Odessa – which is very cinematographic and historically interesting city. As for my personal professional growth – this is indeed learning-by-doing method. I got to know many fantastic people in the film industry from all over the world, with many of them I made friends and had some common projects together in the frame of the Festival and also apart from it, in my professional work as a producer. I think that my desire to build a well-established professional film event, lead me to many revelations and I learned a lot from films and filmmakers.

Odessa IFF used to be one of the biggest audience film festivals, showcasing films of high artistic quality but at the same time with audience appeal, it was a major film industry platform in Ukraine and one of the emerging professional platforms for project development. Combination of great cinematic experiences, such as open-air screening at Potemkin stairs, the sea and great architecture of the city made the Festival special. After 10 years experiencing the Festival, at the times when the war started in 2014 and then pandemic years, I think I've seen a lot. Now the Festival decided to shift its focus to a domestic event for local audience and Ukrainian films on the first place, which doesn't correspond to my vision and the strategy I developed for it over the years, so I made a decision to move on to other projects I find inspiration in.

Nikola Marković

ИНТЕРВЈУ: **ИШТВАР БОРБАШ**, ДОБИТНИК НАГРАДЕ "АНДЕРГРАУНД СПИРИТ"

Предуслов за уметност

Савремена технологија је тако једноставна и лака за руковање да може постати замка

Шведски сниматељ, мађарског порекла, **Иштван Борбаш** овогодишњи је добитник награде "Андерграунд спирит" коју Фестивал европског филма додељује за изузетан рад на пољу независног филма, за јединствен приступ филмском језику и аутентичну ауторску поетику изграђену ван главних токова индустрије. Један је од најближих сарадника шведског редитеља **Роја Андерсона**, добитника палићке награде "Александар Лифка" 2015. године.

Какав је осећај освојити награду "Андерграунд спирит"?

Веома сам срећан и поносан на награду. И мене је то изненадило. **Рој Андерсон** ми је причао о Палићу и рекао да је то један од најбољих фестивала на којима је икада био. Драго ми је што радите на подизању поштовања према уметничком поетском филму.

Ваш последњи значајнији филм био је ГОЛУБ СЕДИ НА ГРАНИ РАЗМИШЉАЈУЋИ О ПОСТОЈАЊУ Роја Андерсона који сте радили пре скоро 10 година. На чему сте радили од тада?

ГОЛУБ... (2014) је последњи део трилогије коју смо **Андерсон** и ја одлучили да урадимо још средином 90-их. Филм је наишао на одличан пријем на фестивалима широм света. Одлучио сам да се више не играм дугометражних филмова јер то захтева толико енергије и вишегодишње концентрације које више немам. Мислим да су покретне слике најважније средство изражавања данас, па сам мислио да своје знање и искуство поделим са млађом генерацијом. Од 2014. до 2018. сам путовао по свету на фестивалске радионице и мастер класове и изложбе својих филмских слика и учествовао у раду жирија многих фестивала. То ми је омогућило да упознам млађе филмске ствараоце и са њима поделим своја размишљања о улози филма данас. Сматрам да су најзанимљивији и најважнији моменти када је човек стварно и потпуно присутан, а не само у уметничком контексту. То је предуслов за добру уметност. Један пројекат сам покренуо 2017. Уз помоћ покретних слика покушавам да ухватим искрено и потпуно присуство правог човека. У прва два филма пратим два сликара у раду и приказујем њихова размишљања о животу. Први филм је са **Педром Ротом**, аргентинским уметником, у трајању од 28 минута, а други са мађарско-америчким уметником **Ласлом Душом**, од 17 минута.

Биће то серија филмова који приказују људе када су у јединству са оним што раде. Био сам у процесу снимања трећег филма током 2020. када је пандемија све зауставила. У време пандемије, имао сам контакт са младим филмским ствараоцима који су желели да разговарају о њиховим идејама и пројектима. Држаћу наставу о покретним сликама у Мађарској.

У ком смислу се филмска уметност променила у последњих 10 година?

Највеће промене које су се десиле у гледању покретних слика премештене су из биоскопа на различите екране. То је отворило велике могућности за филмске серије које су постале веома популарне. Филмске серије омогућавају детаљан рад са различитим сценама без присиљавања на сабијање радње. Гледаоцима је тешко да изађу на крај са поетиком на филму, када се она појави. Да би се задобило поштовање према филмовима који садрже поетику, мора се десити промена у систему дистрибуције. Морамо да обезбедимо да се поетском уметничком филму пружи прилика да буде приказан тамо где публика може да се унесе у дело, слично позоришту, концерту или циркусу, када настаје колективно искуство катарзе. Ако уметност и поезија нестану из покретних слика, онда би једина сврха филма требало да буде пропаганда или манипулација а то би била велика трагедија за нашу цивилизацију.

Када бисте могли да се вратите и дате савет себи као младом сниматељу 80-их, шта би то било?

Да отприлике следим пут који сам имао. Али младим филмским ствараоцима препоручујем да прочитају доста литературе. Сlike које стварате када читате текстове постају ваше. Такође бих подстакао младе да околину гледају само оком и ухом без мобилног телефона или дигиталног фотоапарата. Посматрајте и бележите све физичке утиске. Обилно инспиришите машту. Савремена технологија је тако једноставна и лака за руковање да може постати замка. Можда мислите да се све може променити у постпродукцији. Али ако нема снажног присуства испред камере онда је немогуће створити поезију у постпродукцији. Тада можемо само произвести наручени производ, али не можемо постићи катарзу.

Гред де Кјур циниор

INTERVIEW: **ISTVÁN BORBÁS**, "UNDERGROUND SPIRIT" AWARD LAUREATE

Prerequisites for good art

Modern technology is so simple, so easy to handle that it can become a trap

Swedish cinematographer of Hungarian origin, **István Borbás**, is this year's laureate of "Underground spirit" Award, European Film Festival awards for exceptional work in the field of independent film, for a unique approach to film language and an authentic author's poetics gained off the mainstream industry. He is one of the closest collaborators of the Swedish director **Roy Andersson**, 2015 Palić "Aleksandar Lifka" Award laureate.

How does it feel winning a career achievement award such as the Underground Spirit Award?

I am very happy and proud of the award. It also surprised me. **Roy Andersson** told me about the Festival and he said that it is one of the finest festivals he was at. I am glad that you work to create respect for artistic poetic film.

Your last credited film was Roy Anderson's A PIGEON SAT ON A BRANCH REFLECTING ON EXISTENCE, which you were in production on almost 10 years ago. What have you been working on since then?

A PIGEON... (2014) was the last part of the trilogy that **Roy Andersson** and I decided to do in the mid-1990s. The film was very well received in the Festival and in the world. I decided I should not work more with long movie games because it requires so much energy and several years of concentration that I no longer have. I think moving images are the most important means of expression today so I thought to share my knowledge and experience with the younger generation, so from 2014 to 2018, I traveled around the world at festivals' workshops and masterclasses and exhibitions of my film images and participated in many festivals juries. It created opportunities to meet younger filmmakers and share my thoughts on the role of film today. I find the most interesting and important moments when a man is in the true presence state not only in the art context. And that state must be prerequisites for good art. In 2017 I started a project. With the help of moving images I try to capture the sincere total presence in true man. The first two projects I follow two painters in their work and show their thoughts on life. The first 28-min. long film is with **Pedro Roth**, Argentine artist, the

other 17-min long is with the Hungarian-American artist **László Dús**. It will be a series of films that show people when they are one with what they do. I was in the recording process of the third film in 2020 when the pandemic stopped everything. During the pandemic time, I had contact with young filmmakers who wanted a dialogue with me about their ideas and the project. I will teach moving images in Hungary.

How do you feel the art of cinematography has changed in the last 10 years?

The biggest changes that have happened to the moving images viewing was move from cinemas to different screens. It opened up great opportunities for film series that became very popular. Film series make it possible to work in detail with different scenes without being forced to compress the action. It is difficult for viewers to handle poetry of film when it appears. In order to gain respect for films that contain poetry, a change must take place in the distribution system. We must ensure that poetic artistic film is given such an opportunity to perform when and where the audience can take in the work as they do at theater, concert or circus where they collectively experience catharsis. If art and poetry disappear from moving images then the film's sole purpose should be propaganda or manipulation and that would be a great tragedy for our civilization.

If you could go back and give advice to yourself as a young cinematographer in the 1980s what would it be?

To follow roughly the path I had. But for young filmmakers, I recommend reading a lot of literature. The images that you create when you read texts become your own. I would also encourage young people to look at the surroundings only with the eye and ear, without a mobile phone or digital camera. Observe and capture all the physical impressions. It inspires the imagination abundantly. Modern technology is so simple so easy to handle that it can become a trap. You might think that everything can be changed in post-production. But if there is no charged presence in front of the camera then it is impossible to create poetry in post-production. Then we can produce an approved product but cannot reach catharsis.

Greg de Cuir Jr.

ИНТЕРВЈУ: **ЕМРЕ КАЈИШ**,
РЕДИТЕЉ ФИЛМА АНАДОЛСКИ ЛЕОПАРД

Врста која изумире

Намера ми је била да политичку климу у мојој земљи представим кроз сатиру, кроз слојевити наратив саркастичног тона

Анадолски леопард је угрожена животињска врста у Турској, одакле на Палићки фестивал стиже истоимени филм, у коме је животиња метафора за људе који су по својим особинама и систему вредности такође у изумирању. О раду на овом остварењу говори редитељ и гост ФЕФ-а, **Емре Кајиш**.

Зашто сте за место радње одабрали зоолошки врт из кога нестаје анадолски леопард?

Намера ми је била да политичку климу у мојој земљи представим кроз сатиру, кроз слојевити наратив саркастичног тона. Да би то постигао бирам анадолског леопарда као метафору и стари зоолошки врт као микрокосмос који ће бити уништен зарад изградње конзументичког забавног парка. Циљ ми је био да представим трансформацију друштва и његових вредности и да дочарам емотивне светове људи којима прети нестанак.

Представник тих људи је Фикрет, директор зоо врта. Да ли се Ваше мишљење о њему мењало током рада на филму?

Фикрет дели сличну судбину као анадолски леопард, чији су ведри и сунчани дани давно прошли и који је постао терет кога сви желе да се отарасе. Он је припадник изгубљене генерације која је покушала да промени моју земљу и цео свет. Имао сам велике симпатије према Фикрету на почетку. Током писања сценарија, почео сам да увиђам нарцисичке и комформистичке аспекте његовог карактера и то ме је натерало да му приступим другачије, са више свесности. Покушао сам да га портретишем као анти-јунака.

Шта Вам је било најважније да поручите овим филмом?

У филму бирам анадолског леопарда као метафору за емотивни свет људи које је време прегазило, због тога су слични овој аутохтоној животињској врсти у изумирању. Покушавам да укажем на проблеме који провоцирају публику. Ако постоји једна реч којом могу да опишем мој уметнички приступ, то би била - минимализам. Намера ми је била да у филму и реалност и измишљотине немилосрдно доведем у питање.

Занимљиво је да гледалац не може да одреди када се радња филма дешава, у садашњости или прошлости. Може бити, и једно и друго?

Како би подвукао универзалност приче и избегао клише који се тичу свакодневне политике, направио сам безвременско дело. Манипулисао сам временом и простором да би могао да конструишем паралелни универзум, који је врло близак реалности, али је ипак део моје маште. Позивајући публику у тај универзум, који јој је познат али му не припада, настојим да је одведем до сржи егзистенцијалног аспекта филма и да јој омогућим да дубоко продре у емоционалне светове мојих ликова.

Јелена Кнежевић

INTERVIEW: **EMRE KAYIŞ**,
DIRECTOR OF ANATOLIAN LEOPARD

Extincting species

My intention was to create a semi satire which represents the political climate of my country by the multilayered narrative of a sarcastic tone

Anatolian leopard is an endangered animal species in Turkey, from where the homonymous film arrives at the Palić Festival, in which the animal is a metaphor for people who are also in extinction due to their characteristics and value system. The director and guest of EFF **Emre Kayış**, talks about the work on this production.

Why did you choose the zoo where the Anatolian leopard is disappearing as the setting?

My intention was to create a semi satire which represents the political climate of my country by the multilayered narrative of a sarcastic tone. In order to achieve that, I chose Anatolian Leopard as a metaphor and an old zoo as a micro cosmos which is about to be destroyed for the sake of a brand new consumerist amusement park. By that my goal was to present the transformation of the society and its values and to depict the emotional worlds of people who are under threat of extinction.

The representative of those people is Fikret, the zoo director. Did your opinion about him change during the filming process?

Fikret shares the similar fate with the Anatolian leopard, whose bright and sunny days are long gone, and who has become an excess everyone tries to get rid of. He is the part of the lost generation that tried to change my country and the world. So I had big sympathy towards him at the beginning. But during the writing process I started to see some narcissistic and conformist aspects of his character and that made me approach him more vigilantly. I tried to portray him as an anti character instead of a conventional protagonist.

What was the most important thing for you to tell by this film?

In the film, I choose the Anatolian leopard as a metaphor in order to take on the emotional world of people who were squashed under the spirit of time, who belong to another time, similar to the sad story of this nearly extinct animal which is indigenous to Anatolia. So I'm talking about many themes but I never attempted to make statements. I'm trying to point out some issues which hopefully provoke my audience in a certain way. If there is to be one word to express my artistic approach it would be minimalism. I intended to create some sort of ambiguity in the film, where reality and artifice was relentlessly questioned.

Interesting thing is that the viewer cannot determine when the action of the film takes place, in the present or in the past. Can it be both?

In order to emphasize the universal perspective of the story and exclude a cliché criticism concerning everyday politics I intended to create a timeless piece. I manipulated the time and space in order to be able to construct a parallel universe which is very close to reality but still is my fantasy. By inviting the audience to the universe they are familiar with, but doesn't belong to it, my endeavor was to guide them to the very core of the existential aspect of my film and to let them penetrate profoundly to the complicated emotional worlds of my characters.

Jelena Knežević

ИНТЕРВЈУ: **ДОВИЛ ШАРУТИТЕ**, КОСЦЕНАРИСТКИЊА И РЕДИТЕЉКА ФИЛМА ИГРАНИ ФИЛМ О ЖИВОТУ

Лична искуства у измишљеној причи

Имала сам сумње и у вези са приказивањем моје породичне архиве. Лично, било ми је врло тешко

Литвански Играни филм о животу редитељке **Довил Шарутите**, који се приказује у програму **Паралеле и судари**, интимна је прича о истоименој главној јунакињи, Довил, која након сазнања да јој је отац преминуо, нема времена да га оплакује, јер мора хитно да организује сахрану, настојећи да задржи сећање на њега као на доброг човека.

Имате исто име као Ваша јунакиња. Користите личну видео архиву у филму. Да ли је филм Ваша лична прича?

Филм је заснован на личном искуству, али је и даље измишљена прича. Користила сам породичну архиву како бих изразила суздржане, пригушене емоције главне јунакиње. Била ми је потребна веза између приче у филму и мојих архивских снимака. Зато се она зове као ја, Довил.

Какво је то искуство било за Вас, да сопствени живот прикажете у филму?

Није то била лака одлука. Имала сам сумње и у вези са приказивањем моје породичне архиве. Лично, било ми је врло тешко. С друге стране, као редитељ знала сам да је то врло важан и снажан материјал и била би штета не искористити га. Филм би изгубио.

Довил, у филму, организује очеву сахрану, и на тај начин, бавећи се разним организационим детаљима, дистанцира се од бола. Како Ви то видите?

У тим околностим, немате времена да бирате. Једна одлука води другој. Излажење на крај са свим тим неочекиваним проблемима, функционише као нека врста терапије која помаже да суморне мисли оставите иза себе. Али не мислим да то намерно бирате.

Ово је Ваш први играни филм. Колико дуго сте радили на њему?

Око пет година ми је било потребно да га завршим. Пандемија ковида је био узрок зашто је све потрајало. Карантин је почео усред нашег снимања, па смо морали да прекинемо и сачекамо.

Јелена Кнежевић

INTERVIEW: **DOVILĖ ŠARUTYTĖ**, CO-WRITER AND DIRECTOR OF FEATURE FILM ABOUT LIFE

Personal experiences in a fiction story

I had some doubts about showing my family archives. Personally, it was difficult to me

Lithuanian FEATURE FILM ABOUT LIFE by **Dovilė Šarutytė**, as a part of the **Parallels and Encounters** programme, is an intimate story about the homonymous main character, Dovile who, after learned that her father died, has no time to mourn her loss as she has to promptly arrange the funeral, trying to keep the image of her father as a decent person.

The main character and you have the same name. You were using your family video archive in the film. Is it your personal story?

It is a story based on a personal experience, but it is still a fiction. I am using my family archive to help to express the suspended emotions of the main character. So I needed a connection between main story and the archive material. That is why the main character has my name, Dovile.

How did you feel about showing your own life in the film?

The decision wasn't easy for me. Of course I had some doubts about showing my family archives. Personally it was difficult to me. On the other hand, as director I understood that this is a strong material, and that it would be a loss not to use it.

In the film Dovile choose to organize her father's funeral, because it keeps her away from the pain. Many people can identify with that feeling. What's your opinion on that?

There is no time to choose in these circumstances. One decision leads to another. Of course dealing with all those unexpected problems actually works as a kind of therapy which helps leaving gloomy thoughts behind. But I don't think it's a conscious choice.

This is your first feature film. How long did you work on it?

It took about 5 years to make it. The Covid pandemic was the reason why everything took so long. The quarantine started in the middle of the shooting, so we had to stop and wait.

Jelena Knežević

Милена Зупанчич и Мира Бањац

Ада Соломон и Нил Јанг

Кристијан Пецолд и Мирослав Могоровић

Александар Берчек и Радослав Зеленовић

Ред испред билетарнице Летње позорнице

На светској премијери филма "Нечиста крв"

БИОСКОП САБАЈА

ОРИТ ФОУКС РОТЕМ

Израел, 2021.
91'

ORIT FOUKS ROTEM

Israel, 2021.
91'

Млада филмска радница почиње да држи радионице видео продукције групи старијих жена. Млада дама пита старије жене шта су њихови снови, а већина њих има проблема да пожели нешто што већ нису постигле, углавном везано за величину и успехе њихових породица. Старије жене питају младу даму шта је њен сан, а она каже да жели да снима филмове који су важни, који додирују људе који су битни.

Основна структура филма је нешто попут камерне драме која се у потпуности одиграва у сали за одржавање радионице. Гледамо материјале које жене снимају и учимо о њиховим јединственим домовима и културним навикама. Сазнајемо шта их раздваја а шта их спаја. Кроз разговоре о свом раду жене више разумевају себе и своје место у свету него што стичу знања о уметности филма. А можда је то и поента.

БИОСКОП САБАЈА је дебитантски играни филм редитељке **Орит Фоукс Ротем**, заснован је на њеним искуствима са видео радионицама које су ујединиле жене са обе стране израелско-палестинског сукоба. Камера је оруђе. За **Ротем**, она је најближа огледалу. Сва друштва би требало да испитају своје одразе.

Грег де Кјур цуниор

CINEMA SABAYA

A young filmmaker begins teaching workshops in video production to a group of older women. The young lady asks the older women what their dreams are, and most of them have trouble wishing for something they have not already achieved, generally related to the size and successes of their families. The older women ask the young lady what her dream is, and she says to make films that are important, that touch people, that matter.

The basic structure of the film is something of a chamber drama that plays out entirely in the workshop meeting room. We view the rushes that the women shoot and learn about their unique homes and cultural practices. We learn about what separates them and also what unites them. Through discussing their work the women come to less an understanding about the art of cinema and more of an understanding about themselves and their place in the world. And maybe that is the point.

Cinema Sabaya is the debut feature film by director **Orit Fouks Rotem**, and it was based on her life running video workshops that united women on either side of the Israeli and Palestinian conflict. The camera is a tool. For **Rotem**, it seems closest to a mirror. All societies would do better to examine their reflections.

Greg de Cuir Jr

ВИЗИЈА ЛЕПТИРА

МАКСИМ НАКОНЕЧНИ

Украјина, Чешка, Хрватска, Шведска, 2022.
107'

MAKSYM NAKONECHNYI

Ukraine, Czech Republic, Croatia, Sweden, 2022.
107'

Лилија се враћа у родну Украјину након заробљеништва у ратним деловима државе. Сви који су се вратили дочекани су као хероји. Међутим, Лилији врло брзо бива јасно да неће бити лако да се врати свом претходном животу – њен муж је обузет гневом и жељом за осветом над агресорима, а она има чудне визије и чини се да је нешто прогања. Лилија одлази на проверу менталног и физичког здравља да би утврдила да ли је њено време проведено у заробљеништву оставило последице.

Испада да је остала трудна након силовања које је преживела док је била заробљена. Она се сада налази пред жестоком одлуком, будући да је прекасно за абортус. Њен муж је све беснији, придружује се државној патроли и одлази да стражари у сивој зони, док Лилија почиње да испитује смисао рата и своју улогу у њему. Породична драма ВИЗИЈА ЛЕПТИРА, умотана у причу о земљи која се вуче у много различитих праваца, и метафорички и дословно до краја зависи од нерођеног детета које Лилија носи. Какво ће то дете да постане, каква свет ће да га дочека? Ово је питање које надлеће Украјину данас.

Грег Де Кјур цуниор

BUTTERFLY VISIONS

Lilia returns home to Ukraine from being a prisoner of war in the contested areas of the country. She and others returning with her get a hero's welcome. However, it soon becomes apparent that she has trouble re-adjusting to her life, particularly with her partner who is angry and wants vengeance against the invaders. Lilia suffers from odd visions, and you get the sense that something is haunting her. Soon she begins health testing and psychological testing to determine if she has any lingering conditions from her time imprisoned.

It is then revealed that Lilia is pregnant from her time in captivity when she was raped. She has a decision to make, as it is too far along in the term for a simple abortion. Her husband is becoming increasingly militant, joining the national patrol and working in the gray zone of vigilantism. Meanwhile Lilia grows ambivalent about the war and her role in it. This family drama BUTTERFLY VISIONS (BACHENNYA METELYKA) wrapped up in the tale of a country pulled in many different directions hinges on the unborn child Lilia is carrying to term. Who will she give birth to, and what sort of world will the child inherit? This is a question still hanging over Ukraine today.

Greg de Cuir Jr

МОКРИ ПЕСАК

ЕЛЕНА НАВЕРИАНИ

Грузија, Швајцарска, 2021.
115'

ELENE NAVERIANI

Georgia, Switzerland, 2021.
115'

Други филм грузијске редитељке **Елене Навериани** доноси меланхоличну причу о животу и смрти у селу на обали Црног мора. Након самоубиства деде кога није видела 20 година, Мое (дебитанткиња **Бебе Сеситашвили**) долази из Тбилисија у провинцију како би се опростила од човека који јој је у детињству пуно значао. Тетовирана градска девојка кратке шатиране косе привлачи пажњу мештана ненавикнутих на "модерне токове", што изазива низ забуна и непријатних ситуација. Након што Мое сазна да је њен деда годинама скривао љубавну везу са Амном, дружељубивим средовечним власником локалне кафане, дуго чуване тајне почињу да испливавају на површину – што ће веома брзо разбуктати страсти у селу, које се сурово обрачунава са свима онима који су различити, необични, другачији. МОКРИ ПЕСАК је филм о хомофобији која је у Грузији (и не само у Грузији) велики проблем и зло које је уништило многе животе. Истина је често болна и често иде уз високу цену, али је, поручује нам редитељка, истовремено и спасоносна. МОКРИ ПЕСАК је премијеру имао у Локарну, након чега је филм **Елене Навериани** наставио успешан живот на светским фестивалима.

Ђорђе Бајић

WET SAND

The second film by Georgian director **Elene Naveriani** brings a melancholic story of life and death in a village on the coast of the Black Sea. After the suicide of her grandfather whom she has not seen for 20 years, Moe (debutante **Bebe Sesitachvili**) comes from Tbilisi to the province to say goodbye to the man who meant a lot to her in her childhood. A tattooed city girl with short shaggy hair attracts attention of locals, not used to "modern trends", which causes a series of confusions and unpleasant situations. After Moe learns that her grandfather has been hiding a love affair with Amnon, the friendly middle-aged owner of the local tavern, long-kept secrets come to surface - quickly igniting passions in the village that deals harshly with all those who differs. WET SAND is a film about homophobia, a big problem in Georgia (and not only in Georgia), the evil that has destroyed many lives. The truth is often painful and often comes with a high price, but, as the director narrates, it is also very sanative. WET SAND had its premiere in Locarno, after which **Elene Naveriani's** film continued its successful life at world festivals.

Ђорђе Бајић

ТИХА ЗЕМЉА

АГЊЕШКА АГА ВОШЧИНСКА

Пољска, Италија, Чешка, 2021.
113'

AGNIESZKA AGA WOSZCZYŃSKA

Poland, Italy, Czech Republic, 2021.
113'

У дебитантском остварењу **Агњешке Аге Вошчинске** одмор из снова на прелепом италијанском острву прераста у тihu трагедију и болно преиспитивање класних и личних односа. Ана и Адам (глуме их **Агњешка Жуловска** и **Добромир Димецки**, пољски глумци у успону) на први поглед имају све: плавокоси су, млади и богати, потпуно слободни да се препусте уживању у мору, храни и сексу. Ипак, њихову привидну идилу ће ускоро распршити несрећни случај са смртним исходом који су, додуше ненамерно, они сами проузроковали. Тиха земља је спор филм који не жури да стигне до циља. **Вошчинска** нам успешно дочарава врелину италијанског лета и доколице да би, веома, веома постепено, причу почела да боји знатно мрачнијим тоновима и померила је у смеру психолошког трилера у стилу великог **Михаела Ханекеа**. Ова пољско-италијанско-чешка копродукција, премијерно приказана у Торонту, негде око половине двосатног трајања прераста у егзистенцијалистичку вивисекцију, уз ерупцију личних незадовољстава које привилеговани главни јунаци ТИХЕ ЗЕМЉЕ више не могу да потискују. Треба истаћи и то да увек радо виђени **Жан-Марк Бар** у филму има ефектну епизоду која је, ето једног легог омажа, надахнута чувеним ВЕЛИКИМ ПЛАВЕТНИЛОМ **Лика Бесона**.

Ђорђе Бајић

SILENT LAND

In **Agnieszka Aga Woszczyńska's** debut film, a dream vacation on a beautiful Italian island turns into a quiet tragedy and a painful re-examination of class and personal relationships. Ana and Adam (played by **Agnieszka Żulewska** and **Dobromir Dymecki**, rising Polish actors) have it all at first glance: they are blonde, young and rich, completely free to indulge in the enjoyment of the sea, food and sex. However, their seemingly idyllic situation will soon be shattered by an unfortunate accident with a fatal outcome that, albeit unintentionally, they caused themselves. SILENT LAND (CICHA ZIEMIA) is a slow film that takes its time to get to its destination. **Woszczyńska** successfully evokes the heat of the Italian summer and leisure, and very, very gradually, begins to color the story in significantly darker tones and moves it in the direction of a psychological thriller in the style of the great **Michael Haneke**. This Polish-Italian-Czech co-production, premiered in Toronto, about halfway through the two-hour duration turns into an existentialist vivisection, with an eruption of personal dissatisfactions that the privileged protagonists of SILENT LAND can no longer suppress. It should also be noted that always welcome **Jean-Marc Barre** has an effective episode in the film which, as a nice homage, was inspired by **Luc Besson's** famous **THE BIG BLUE**.

Ђорђе Бајић

АНАДОЛСКИ ЛЕОПАРД

ANATOLIAN LEOPARD

ЕМРЕ КАЈИШ

Турска, Пољска, Немачка, Данска, 2021.
118'

EMRE KAYIŞ

Turkey, Poland, Germany, Denmark, 2021.
118'

Редитељ **Емре Кајиш** у свом првом дугометражном играном филму испред причу о угроженим животињама и ништа мање угроженим људима, дату кроз транзициону параболу о здробљеним сновима и промашеним животима. **Угур Полат**, искусни филмски глумца који је своју каријеру започео још почетком деведесетих, тумачи лик Фикрета, разочараног директора анкарског зоолошког врта пред стечајем који је приморан да од власти и потенцијалних инвеститора сакрије чињеницу да је изненада угиуно анадолски леопард Херкул, главна атракција међу вртским животињама. АНАДОЛСКИ ЛЕОПАРД је спорогорући филм који, пре свега, кресе одлична фотографија **Ника Кука** и атмосферичност наглашена одмереном **Полатовом** глумом и дугим кадровима у којима доминирају сивило, блато и свеопште безнађе. Иако се намерио да прикаже тамну слику турског друштва и људске egzистенције, **Кајиш** свој деби прожима са довољно fine топлине, пре свега дате кроз лик средовечног и у живот разочараног Фикрета. Филм је своју светску премијеру имао прошле година на фестивалу у Торонту, где је овечан наградом ФИПРЕСЦИ, док у продукцијном погледу представља сарадњу Турске са Пољском, Немачком и Данском.

In his first feature film, director **Emre Kayiş** tells a story about endangered animals and no less endangered people, given through a transitional parable about crushed dreams and wasted lives. **Uğur Polat**, an experienced film actor who started his career in the early nineties, portrays the character of Fikret, the disillusioned director of the Ankara zoo, facing bankruptcy, who is forced to hide from the authorities and potential investors the fact that the Anatolian leopard Hercules, the main attraction among the zoo's animals, has suddenly died. THE ANATOLIAN LEOPARD (ANADOLU LEOPARD) is a slow-burning film that is, first of all, adorned by **Nick Cook's** excellent cinematography and atmosphere emphasized by **Polat's** measured acting and long shots dominated by grayness, mud and general hopelessness. Although he set out to portray a dark picture of Turkish society and human existence, **Kayış** imbues his debut with fine warmth, primarily given through the character of the middle-aged and in-life-disappointed Fikret. The film had its world premiere last year at Toronto festival, where it was awarded the FIPRESCI Award, while in terms of production, it represents the cooperation of Turkey with Poland, Germany, and Denmark.

Ђорђе Бајић

Đorđe Bajić

ИГРАНИ ФИЛМ О ЖИВОТУ

FEATURE FILM ABOUT LIFE

ДОВИЛ ШАРУТИТЕ

Литванија, 2021.
100'

DOVILE SARUTYTE

Lithuania, 2021.
100'

Млада жена која је тек почела да се сналази у свету добија позив са вестима да јој је отац умро. То је покреће на путовање кроз литванско друштво у настојању да организује његову кремацију и сахрану. Већ смо гледали овакву врсту филма у којој је источноевропска земља разапета због свог лавиринта бирократије и опште апатије њених грађана. Али у овом случају нема црне комедије, а присутно је врло мало цинизма. Уместо тога, осећамо се као да смо бачени у море депресије заједно са протагонисткињом, док тон филма постаје све мрачнији.

Њено путовање кроз емоционално чистиште прекидају исечци кућних видео-снимака који детаљно приказују њено идилично детињство са оцем. Кад бисмо само могли да се вратимо у прошлост нашем младом ја и подстакнемо га да негује свакодневна дружења са онима које волимо. Ова идеја се наговештава у раним сценама филма, када се пријатељи младе жене присећају летњих путовања са родитељима. Иронично је, како примећују, да иду на иста места и раде исте ствари, упркос њиховој чежњи за другачијим искуствима.

Како саркастични наслов ИГРАНОГ ФИЛМА О ЖИВОТУ каже, ово је филм о животу. Још боље филм о смрти. Реч је о дебитантском делу **Довил Шарутите**, редитељке са само десет година искуства у режирању кратких филмова. Може се похвалити њено стрпљиво, контролисано и варљиво једноставно достигнуће. И можемо се радовати њеним будућим промишљањима о свету и емоционалним везама које одређују људе.

Грег де Кјур цуниор

A young woman just beginning to find her way in the world gets a call with the news that her father died. This sets her off on a journey through Lithuanian society in an effort to arrange his cremation and burial. We have seen this type of film before, in which an Eastern European country is skewered for its maze of bureaucracies and the general apathy of its citizens. But in this case there is no black comedy, and there is very little cynicism present. Instead we feel tossed into a sea of depression with the protagonist, and the tone grows increasingly bleak.

Her journey through emotional purgatory is punctuated by cutaways to grainy video footage that details her idyllic childhood with her father. If only we could go back to our young selves and urge them to cherish those everyday activities with the ones we love. This idea is hinted at in the early scenes of the film, when the friends of the young woman reminisce on summer trips with their parents. Ironic then, as they note, that they find themselves going to the same places and doing the same things, despite their yearning for a different experience.

As the sardonic title FEATURE FILM ABOUT LIFE (ILGO METRO FILMAS APIE GYVENIMA) states, this is a film about life. Better yet a film about death. It is the debut work of **Dovile Sarutyte**, a director with only ten years experience making shorts. She can be commended for her patient, controlled and deceptively simple achievement. And we can look forward to more of her thoughtful contemplations of the world and the emotional ties that define people.

Greg de Cuir Jr

Теме које окупирају свет

Сцена из филма ОВО ЈЕ НАША КУЋА

Редитељи филмова ова два програма баве се универзалним темама, односно упућују на солидарност, на очување и јединство свих врста на земљи

О филмовима у програмима **Нови европски документарни филм**, који представља свеже европске документарце и **Еко докс** са остварењима о еколошким темама, за Фестивалски журнал говори селектор **Игор Тохолј**.

Када је реч о селекцији **Нови европски документарни филм**, на које теме су били фокусирани аутори старог континента?

Теме филмова у селекцији **Нови европски документарци** се протежу од активистичких-радничких права (ЗА МНОГЕ), експлоатације малолетне радне снаге у земљама трећег света (АКО СИ МУШКО), рада на превазилажењу трауме (13 МИНУТА), изопштења из заједнице (НЕИСПРИЧАНА ПРИЧА ФАТМЕ КАЈАЧИ) и напоследку, историјско-породични есеј који кореспондира врло живо са садашњим тренутком, када је тема ратног заробљеништва у питању (ОКРЕНИ ТЕЛО КА СУНЦУ).

Да ли постоји заједничка одредница за ауторе документарца из овогодишње селекције?

Заједничка одредница је способност редитеља да правећи филмове о појединачним судбинама људи из свог ближег и даљег окружења или чак породице, понекад смештене и у прошлост, сведоче о универзалним

темама које се тичу свих нас. Тако се гледаоци кроз идентификацију са протагонистима додатно емоционално ангажују у свом доживљају. Ликови у документарцима су у неким случајевима можда далеки и недоступни, у другим могу бити блиски, али њихове судбине су у сваком случају парадигма за теме којима се редитељи баве.

Еколошке теме су никад актуелније. На шта нам посебно скрећу пажњу аутори чије ћемо филмове гледати у селекцији **Еко докс**?

Филмови **ЖИВОТИЊА**, **СРЦА НАМ ПОВЕЗУЈЕ ЕКСПЛОЗИЈА ЗВЕЗДА** пре свих се баве универзалним проблемом опстанка наше врсте на планети. Сви остали из ове селекције рефлектују ово питање у различитим аспектима. ИЗ ДИВЉЕГ МОРА на драматичан начин упозорава на судбину живог света у океанима. Филм **ОВО ЈЕ НАША КУЋА** се на директан начин бави загађењем непосредне животне околине рудном јаловином једног великог површинског копа. И други филмови, сваки на свој начин за тему имају горућа питања и проблеме очувања животне средине, иако је понекада реч о апартним есејима какав је филм **СРЦА НАМ ПОВЕЗУЈЕ ЕКСПЛОЗИЈА ЗВЕЗДА** **Џенифер Рејнфорд**, на пример. Сви на различите начине упућују на солидарност, на очување и јединство свих врста на земљи. О невероватној регенеративној способности гљива сведочи филм **ПЕЧУРКА ГОВОРИ**, а ту је и духовит немачки документарцац **МОНОБЛОК** који третира тему пластичног загађивача планете, а реч је о чувеној белој столици.

Јелена Кнежевић

INTERVIEW: **IGOR TOHOLJ**, NEW EUROPEAN DOCUMENTARIES AND ECO DOCS PROGRAMMER

Topics that occupy the world

From film **IF YOU ARE A MAN**

Directors of the films from these two programmes deal with universal themes, that is, they refer to solidarity, to preservation and unity of all species on earth.

Programmer **Igor Toholj** talks, for the Festival Journal, about the films in the programs **New European Documentaries**, which presents fresh European documentaries and **Eco Docs** with productions on environmental topics.

When it comes to the *New European Documentaries* section, what topics did the authors of the old continent focus on?

The themes of the films in the section **New European Documentaries** range from activist-worker rights (**FOR THE MANY**), exploitation of underage labor in third world countries (**IF YOU ARE A MAN**), overcoming trauma (**ONE SECOND FOREVER**), ostracism from the community (**UNTOLD STORY OF FATMA KAJACI**) and finally, a historical-family essay that corresponds very vividly with the present moment, concerning the war prisoners' issues (**TURN YOUR BODY TO THE SUN**).

Is there a common determinant for the authors of this year's documentaries selection?

The common determinant is the director's ability to make films about the individual destinies of people from their close and distant environments or even families, sometimes set in the past, to witness the universal themes that concern us all. This way, through identification with the protagonists,

viewers are additionally emotionally involved in their experience. The characters in the documentaries may be distant and inaccessible in some cases, in others they may be close, but their fates are in any case a paradigm for the themes the directors deal with.

Environmental topics have never been more topical. What do the authors whose films we will watch in the Eco Docs section draw our attention to?

Films **ANIMAL**, **ALL OF OUR HEARTBEATS ARE CONNECTED THROUGH EXPLODING STARS** deal first of all with the universal problem of the survival of our species on the planet. All others from this section reflect this question from different aspects. **FROM THE WILD SEA** warns in a dramatic way about the fate of the living world in the oceans. Film **THIS IS OUR HOUSE** directly deals with the pollution of the close environment by the tailings of a large surface mine. And the other films, each in its own way, deal with burning questions and problems of environmental protection as their themes, although there is a totally different film essays, such as **Jennifer Rainsford's ALL OF OUR HEARTBEATS ARE CONNECTED THROUGH EXPLODING STARS**, for example. Yet, all the films point in different ways to solidarity, to the preservation and unity of all species on earth. Film **THE MUSHROOM SPEAKS** testifies to the incredible regenerative ability of mushrooms, and there is also the humorous German documentary **MONOBLOC**, which deals with the plastic pollutant of the planet, and it is about the famous white chair.

Jelena Knežević

АКО СИ МУШКАРАЦ

СИМОН ПАНАЈ

Француска, 2022.
76'

SIMON PANAY

France, 2022.
76'

Тринаестогодишњи Опио већ неколико година ради у руднику злата. Сниматељска екипа га прати у раду покушавајући да види шта је оно што га нагони да ради овај посао и има ли за њега и других могућности. Као сва омладина, и Опио је довољно зрео да би био свестан безнађа које га окружује, али и толико млад да не зна за боље. Његов отац жели да га упише у локалну школу, како би младић имао шансу за бољи живот. Међутим, рудник не чека, а ни она минимална могућност да ће у некој врећи камења једном да се нађе довољно племенитог метала за животни преокрет.

Филм АКО СИ МУШКАРАЦ врло добро приказује напету борбу за проналажење једног златног грумена – исцрпљујући рад на разбијању камења под немилосрдним сунцем; заслепљујућа светла док се обрађује прашина; стругање отрцаног платна кашиком како ни комадић не би промакао... Документарац се бави текстурама и материјалима, а у средишту свега је Опиов страх да се спусти низ мрачну и дубоку бушотину рудника која представља својерсну иницијацију коју сви дечаки из села морају да прођу како би постали мушкарци – то је мерило мушкости које постоји и разликује се свуда у свету.

Грег де Кјур цуниор

IF YOU ARE A MAN

Young Opio works in a gold mine. At the age of 13 he says he has already been working there for years now. This documentary crew follows the boy around in an attempt to understand why he works at the mine, and what other opportunities he may have in life. Opio is like disaffected youth everywhere – too young to know better but old enough to recognise the futility around him. His father wants a better life for him so he tries to enroll him in a local school. But the gold mine calls, along with the far-off daily promise that a dusty bag of rocks might yield enough precious metal to change a life.

The film IF YOU ARE A MAN (SI TU ES UN HOMME) does a good job of capturing the tense struggle to produce a gold nugget. The deadening work of breaking rocks in the dry heat; the flashing lights in the dark as dust is examined in pans; the old carpet being scraped with a spoon to pick up every last potential valuable fragment. This is a documentary of textures and materials. At the center of it all is the deep and dark mine shaft that Opio is afraid to go into. One gets the sense that it is a rite of passage for the boys in the village. It is the measure of a man, which is different in every city, every country.

Greg de Cuir jr

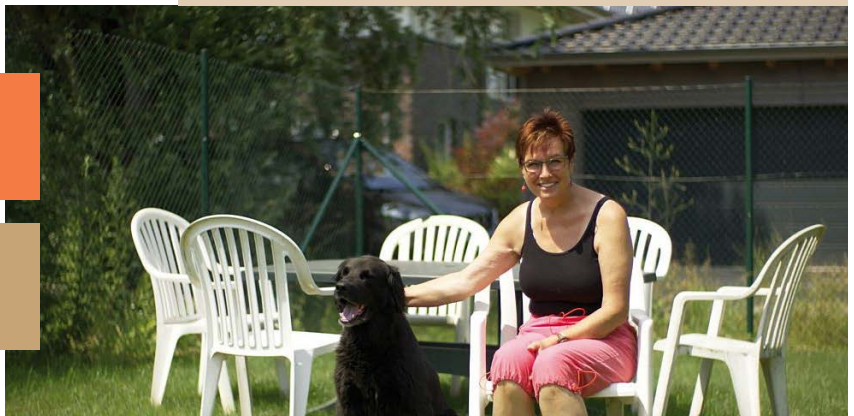
МОНОБЛОК

HAUKE WENDLER

Немачка, 2020.
90'

HAUKE WENDLER

Germany, 2020.
90'

МОНОБЛОК је документарац о развоју моноблок столице. Полазећи од настанка овог модела у Француској где није ни регистрован као изум, до масовне продаје оваквих столица у Северној Италији, филм говори о свуда присутном дизајну столице који је врло познат, али га често једноставно превидимо. Сви смо једном седели на овој обичној пластичној, и највероватније белој, моноблок столици. Могуће је и да их имате неколико у кући. Филм приказује оно што смо се ретко питали – одакле потиче и који је статус ове столице као дела културне баштине.

Многи људи су интервјуисани у вези са овим комадом намештаја – неки кажу да је неудобан, други да је кич, а неки чак и надограђују модел у еколошки прикладан. Популарност овог предмета и даље је једнако стабилна, као и његова конституција, те није тешко замислити да ће да буде у употреби, каква год та употреба била, још много година. Можда бисмо могли да кажемо и да је овај дизајн прошао кроз више руку него било који други, а како би нам ово приказао, документарац нас води на пут око света. Поука филма је да би требало више да се интересујемо за оно што утиче на наше животе, те и како да их побољшамо.

Грег де Кјур цуниор

* Филм је изабран у сарадњи са Филмским фестивалом у Котбусу, у оквиру МИОБ сарадње заједничког програмирања

МОНОБЛОК

A documentary MONOBLOC on the development of the Monobloc chair. From its origins in France with a creator who never registered his invention, to the factory in Northern Italy that has sold hundreds of thousands of chairs based on this model, this is the story of a ubiquitous design item that is both recognisable and yet often invisible. Everyone has sat on a plain, plastic, usually white Monobloc chair. You might even have a few in your home. The conceit of the film is that rarely have we asked where the chair comes from, and what its status is as a cultural artifact.

Numerous people are interviewed about the chair. Some say it is uncomfortable, others say it is cheap, and some are building new sustainable designs on top of it. The utility of the chair is as solid as its form, and it is easy to imagine it being used many, many years into the future, perhaps in varying functions. One might make the argument that it is the design item that has literally touched more people across the world than any other. The documentary takes us on a journey around the globe to understand what that really means. And in the course of the film the idea is produced that we should look closer, at everything that touches our lives, and how we can improve the world around us.

Greg de Cuir Jr

* Film was selected in cooperation with the Cottbus Film Festival, as a part of the MIOB cooperation in joint programming

КИША НИКАД НЕЋЕ ПРЕСТАТИ

THIS RAIN WILL NEVER STOP

АЛИНА ГОРЛОВА

Украјина, Летонија, Немачка, Катар, 2020.
103'

ALINA GORLOVA

Ukraine, Latvia, Germany, Qatar 2020.
103'

Ратни напори у области Донбаса су главна тема овог суровог, црно-белог документарца. Не ради се о туробној репортажи о страхотама које се догађају на ратном пољу, већ смо у прилици да пратимо живот Андрија, младића који ради за Црвени крст, а побегао је из родне Сирије са мајком Украјинком у Луганск. Иронично је и морбидно што се сада поново нашао у средишту међународног конфликта.

КИША НИКАДА НЕЋЕ ПРЕСТАТИ нам приказује многе пресеке који у украјинском друштву постоје: високе функционере који одлучују о логистици градова и села, народ са руралних предела чији опстанак зависи од спољне интервенције, припаднике војске који баратају оружјем и наше незнате јунаке из Црвеног крста који скачу у помоћ где год је она најпотребнија. Радња је складно саткана уз ноте нежности и прибраности, а фотографија филма прелепа. Какви документарци уопште и могу да изађу из предела где се рат константно шири, односно где киши нема краја?

Грег де Кјур џуниор

The war effort in the Donbass region of Ukraine is given the spotlight in this stark, black and white documentary. Rather than bleak reportage of battlefield horrors, we are invited to follow a young man working for the Red Cross. His name is Andriy and he comes from Syria, but had to flee his homeland with his Ukrainian mother to the Luhansk province. And in what can only be seen as the morbid irony of 21st century life, now he finds himself in another dire situation of international conflict.

The documentary THIS RAIN WILL NEVER STOP gives a view into many cross-sections in Ukrainian society. The functionaries who handle the logistics of towns and villages, the rural folk who depend on outside assistance in order to survive, the military engineers who assemble tanks and other weapons of war, and our unassuming heroes of the red cross who distribute aid where it is most needed. A tapestry is woven, and the film is beautifully shot, with a gentle and patient tone throughout. One wonders what types of documentaries are being made right now in a country with an expanding war on multiple fronts – the proverbial rain with no end in sight.

Greg de Cuir Jr

ЗА ДОБРИМ СТВАРИМА ВРЕДИ ПЛАКАТИ

THINGS WORTH WEEPING FOR

КРИСТИНА ГРОШАН

Мађарска, 2021.
85'

CRISTINA GROSAN

Hungary, 2021.
85'

Немирна жена у тешкој стамбеној ситуацији покушава да споји свој са животом свога дечка. Маја је хиперактивни тип, али када јој једном заиста затреба одмор, она открива да не може да се одмори и одспава у свом кревету због збрке у распореду реновирања стана. Предложено јој је да посети своју тетку, али када она то учини сазнаје да јој је тетка мртва. У међувремену, Маја посумња да је трудна, па ово постаје филм о танкој линији између живота и смрти.

Следи црна комедија о двојци пријатеља који чекају да погребник покупи тело мртве тетке. Сара је удата жена и мајка која ради као глумица и која се труди да својој пријатељици увек да добар љубавни савет. Током боравка у теткиној кући, оне проводе доста времена размишљајући о себи, мирећи се са својим ранијим животима у тенејерским годинама. **Кристина Грошан** овим делом дебитује у режији дугометражног филма. Филм је технички добро конструисан, иако је структура комедије, која условљава филм, помало натегнута. Ипак, вредност овог филма је што даје приоритет женским гледиштима у потрази за оним стварима на које наслов ЗА ДОБРИМ СТВАРИМА ВРЕДИ ПЛАКАТИ алудира.

Грег де Кјур џуниор

A restless woman in a dire housing situation tries to piece her life together with her boyfriend. Maja is the type that cannot sit still, but when she really needs to rest she finds that her bed is unavailable to her because of a mixup in a renovation schedule. It is suggested to her that she visit her aunt, but when she arrives she finds that she is dead. Meanwhile Maja suspects that she is pregnant, and so this becomes a film about the thin line between life and death.

What follows is a black comedy about two friends waiting for the undertaker to pick up the body of the dead aunt. Sara is the married mother who works as an actress and always tries to give relationship advice to her friend. During their time in the aunt's house they take long looks at themselves and come to terms with their earlier lives as teenagers and now as adults. **Cristina Grosan** makes her feature film directing debut with this work. Technically it is well constructed, if the humorous situation that conditions the film is a bit strained. Still, there is value in this film that prioritises women's points of view in a search for those things that the title THINGS WORTH WEEPING FOR (A LEGJOBB DOLGOKON BÖGNI KELL) alludes to.

Greg de Cuir Jr

Улагање у будућност европске културе

ФОТО: ВЛАДО ШУЋУР

Један од главних циљева Палића је да у Србију доведемо ауторе из свих крајева Европе и да буду заступљене све генерације стваралаца

С каквим логистичким изазовима се сусреће 29. ФЕФ и да ли најзад излазимо из фазе рестрикција и неизвесности због короне?

Неизвесност је саставни део нашег посла и уметнички фестивали ће се увек суочавати са тим изазовом. Срећан сам што уз добру организацију и сигурније финансирање можемо без већих турбуленција да припремамо фестивал који је садржајан, квалитетан а на крају и подстицајан за многе људе који долазе на Палић. Већ 2021. су ствари текле прилично нормално и то се видело по броју страних гостију и обиму програма. Нема разлога да не поновимо али и унапредимо прошлогодишње издање фестивала.

Колико ће гостију из иностранства ове године бити на Палићу?

Трудимо се да их буде што више, позивамо велики број аутора као и учесника пратећих програма: радионица, панел дискусија, изложби, промоција књига... Један од главних циљева Палића је да у Србију доведемо ауторе из свих крајева Европе и да буду заступљене све генерације стваралаца. Када сваке године имате више од 50 младих људи који се баве филмском критиком, организују фестивале, снимају филмове онда сте већ доста уложили у будућност не само свог

фестивала већ европске културе. Ове године имамо више од 80, махом младих људи из најмање 15 земаља који ће учествовати у едукативним програмима. Аутори филмова привлаче највећу пажњу и угостићемо их око 40 а ту морамо додати људе из света филма који нас редовно посећују чак и када немају свој филм у програму. То довољно говори колико поштују и воле наш фестивал. За нас је то велика част.

Какви нас пратећи програми очекују?

Радионица филмске критике је наш заштитни знак. Ове године окупљамо 12 младих критичара из 10 земаља а радионицу воде **Виктор Паз Морандеира** и **Нил Јанг**. Представимо кроз панел дискусију и Зелену повељу за филмске фестивале, иницијативу коју развијамо путем наше мреже МИОБ са другим фестивалима европског филма. Такође, кроз МИОБ мрежу ћемо на Палићу обављати тренинг за унапређивање комуникације фестивала, посебно са млађом публиком, путем друштвених мрежа. Са Привредном комором Војводине имаћемо панел на тему аудио-визуелне индустрије у Војводини и њеним потенцијалима и увезивањем са другим привредним гранама. Кроз пројекат ФИЛМУинг, са партнерима из Сегедина, реализујемо радионицу МОБИФИЛМ односно школу снимања филма мобилним телефоном као и сусрет фестивала прекограничног региона како би млађе колеге лакше сарађивале. Наравно, имамо и радионице за децу, изложбе, промоције књига... Садржајан програм на који смо поносни.

Шта је то што у програмском смислу фестивал може да унапреди?

Наш фестивал је цењен управо због јасне и квалитетне програмске концепције. Претходних година смо постепено јачали документарне програме за које је задужен **Игор Тохол**. Сада постоји жеља да мало другачије конципирамо програм **Млади дух Европе** који је резервисан за кратке филмове. Ове године ће се њиме бавити програмски директор **Мирослав Могоровић** са амбицијом да за 30. фестивал тај програм претворимо у референтни такмичарски програм.

Вечито је питање анимирања нове и младе публике. Шта Палићки фестивал и Отворени универзитет раде на том пољу?

Отворени универзитет константно ради на привлачењу младе публике кроз организовање филмских школа, специјалних пројекција за ученике, разговоре са ауторима и професорима филма. Реализовали смо много пројеката који се баве филмском тематиком на националном и на међународном нивоу. Европски филмови за наредну генерацију (Креативна Европа) и ФИЛМУинг (ИПА програм) су неки од најновијих које реализујемо а сви наши програми овог типа су бесплатни. Преко нашег биоскопа Еуросинема смо у контакту са публиком свакодневно и увек радимо на побољшању комуникације. Надамо се да ће поред филмских садржаја, публику привући и концерти које организујемо свако фестивалско вече у Абазији. Наступиће "Бркови", "Гиф", "Норвешка шума" и други па публици нудимо још један вид уживања. Креирали смо и уличну филмску игру у виду апликације која ће се играти у Суботици у јулу и која представља новину у Србији. Кроз интерактивни филм са неколико алтернативних завршетака играч се упознаје са добитницима наше "Лифка" награде, разрешава мистерију и сазнаје нешто о самом себи кроз емотивне реакције које му игра нуди.

Никола Марковић

INTERVIEW: **ILIJA TATIĆ**, DIRECTOR OF THE OPEN UNIVERSITY SUBOTICA

Investing in the future of European culture

One of Palić's main goals is to bring authors from all over Europe to Serbia and present all generations of authors

What logistical challenges does the 29th EFF face and are we finally getting out of the phase of restrictions and uncertainty due to the corona?

Uncertainty is an integral part of our business and art festivals will always face that challenge. I am happy that with good organization and more secure financing, we can prepare, without major turbulence, the Festival that is meaningful, high-quality and, stimulating for many people who come to Palić. In 2021 things were already running quite normally, and this was evident in the number of foreign guests and the scope of the program. Yet, there is no reason not to repeat and improve last year's edition of the Festival.

How many guests from abroad will be in Palić this year?

We try to have as many of them as possible, we invited a large number of authors as well as participants of accompanying programs: workshops, panel discussions, exhibitions, book promotions... One of the main goals of Palić is to bring authors from all over Europe to Serbia and to represent all generations of authors. If every year you have more than 50 young people who deal with film critics, organize festivals, shoot films, then you have already invested a lot in the future of not only your Festival but European culture in general. This year we have more than 80, mostly young, people from at least 15 countries who will participate in educational programs. Film authors attract the most attention and we will host about 40 of them, and we must add people from the world of film who regularly visit us even when they are not with their own film in our programme. That shows much about their respect and love towards our Festival. That is a great honor for us.

What kind of accompanying programs can we expect?

Film critics workshop is our trademark. This year we are gathering 12 young critics from 10 countries and the workshop is led by Victor Paz Morandeira and Neil Young. In the form of a panel discussion we will present Green Charter for Film Festivals, an initiative we are developing through our MIOB network with other European film festivals. Also, through the MIOB network, we will conduct training at Palić to improve the communication facilities of the Festival, especially with the younger audience, through social networks. With the Commerce Chamber of Vojvodina, we will have

a panel on the audio-visual industry in Vojvodina and its potential and connections with other economic branches. Through the FILMYing project, with partners from Szeged, we realize the MOBIFILM workshop, i.e. the mobile phone filmmaking school, as well as the cross-border region festival meeting so that younger colleagues can collaborate more easily. Of course, we also have workshops for children, exhibitions, book promotions... A meaningful program we are proud of.

What can the Festival improve in terms of programming?

Our Festival is appreciated precisely because of its clear and high-quality programming concept. In previous years, we have gradually strengthened the documentary programmes with **Igor Toholj** in charge. Now we desire to conceptualize Young Spirit of Europe, programme reserved for short films, a bit differently. This year, programme director **Miroslav Mogorović** will deal with it, with the ambition to turn that program into a benchmark competition program for the 30th Festival.

What are the Palić Festival and the Open University doing about the eternal issue of animating new and young audience?

The Open University constantly works to attract young audience by organizing film schools, special screenings for students, discussions with authors and professors of film. We have realized many projects dealing with film topics at the national and international level. European films for the next generation (Creative Europe) and FILMYing (IPA programme) are some of the latest ones that we realize, and all our programs of this type are free. Through our Eurocinema, we are in contact with the audience every day and we are always working to improve communication. We hope that in addition to the film content, the audience will also be attracted by the concerts we organize every festival evening in Abazija. "Brkovi", "Gift", "Norwegian Wood" and others will perform, so we offer the audience another form of enjoyment. We also created street film game, a novelty in Serbia, in the form of an application to be played in Subotica in July and. Through an interactive film with several alternative endings, a player gets to know the winners of our "Lifka" Award, solves the mystery and learns something about himself through the emotional reactions the game offers.

Nikola Marković

Талас нове енергије

ФОТО СТРАХИЊА АЉИМОВИЋ

Веома сам задовољан одлуком да програм Млади дух Европе од ове године представља селекцију кратког филма и радујем се да и ова селекција у будућим издањима постане такмичарска

Програмски директор **Мирослав Могоровић** говори о 29. издању фестивала, о променама које оно доноси а које ће га учинити још атрактивнијим, као и о правцу у ком ће се ФЕФ кретати наредних година.

Када је о програму реч, како оцењујте 29. издање ФЕФ-а?

Сваке године се трудимо да програм фестивала донесе публици најновија остварења европског филма, право са најзначајнијих фестивала Европе и упозна публику са новим тенденцијама и постигнућима савремене европске кинематографије. Тако је и ове године. За све љубитеље филма, било да их интересује документарни, артхаус, кратки, домаћи или анимирани филм, ФЕФ нуди програм који задовољава најистанчаније укусе филмофила. Веома сам задовољан и одлуком да програм **Млади дух Европе** од ове године представља селекцију кратког филма. У овом програму се трудимо да представимо нове ауторе који су својим

радом већ скренули пажњу на себе, и који су будућност европског филма. Радујем се и будућим издањима када ће и ова селекција постати такмичарска, јер ће онда заиста моћи да буде одскочна даска младим ауторима.

Ове године се на фестивал вратио његов стари зналац, Николај Никитин, а имамо и нову селекторку *Паралела и судара*. Шта су његов повратак и њен долазак донели фестивалу?

Осетили смо да је прави тренутак да се **Николај Никитин** врати на Палић. Мислим да га се и публика ужелела. У току неколико година паузе у раду на ФЕФ-у, **Никитин** је био посвећен свом послу главног предавача на СОФА (School of Film Advancement) чији је и оснивач. За то време наставио је да прати дешавања у савременом филму и као члан жирија бројних великих фестивала и као филмски критичар. Дошло је време да своја нова искуства инкорпорира у ФЕФ и донесе нови талас енергије Палићу. Нова селекторка програма **Паралеле и судари**, **Јулија Синкевич** је такође дугогодишња пријатељица и сарадница фестивала. Њена енергија и сензибилитет су такође неопходни покретач промена на Палићу. Важан је њен нови, женски, поглед на савремену филмску уметност, сада када су се жене коначно избориле за своје место и глас у филмском свету. Тај дашак промене која се десила у донедавно доминантно мушкој филмској индустрији, очигледно је веома пријао и нашој публици, судећи по реакцијама. У њено знање и искуство, кад је реч о филму и фестивалима публика ће моћи да се увери ових дана, у овој селекцији источноевропског филма, посебно имајући у виду значај нове гвоздене завесе која се диже.

Шта Вам је, лично и професионално, био највећи изазов у припреми овог издања фестивала?

Након периода пандемије, када смо се борили да фестивал опстане и остане у живом контакту са публиком, када гости нису могли да путују због различитих ограничења, реализација овогодишњег издања је ипак олакшана. Веома сам срећан и поносан што смо могли да угостимо овогодишње добитнике награда "Александар Лифка" и "Андерграунд спирит" и што ће бројни аутори бити присутни током фестивала. То увек да посебан шарм јер атмосфера коју смо створили на Палићу омогућава непосредан контакт аутора и публике. Ипак, и даље смо суочени са бројим изазовима. Највећи је у вези са финансирањем, јер буџет фестивала годинама стагнира, а фестивал мора да расте. Упркос свему имамо врхунски програм и одличан провод, по чему је ФЕФ Палић надалеко чувен.

На чему Вам је фокус када је реч о припремама предстојећег, 30. Палићког фестивала?

Важно је да ФЕФ Палић расте, да прати нове тенденције у уметности и да све генерације наше публике могу да уживају у програму, сходно свом сензибилитету и укусу. У будућим издањима фестивала планирамо и нову селекцију VR филмова који су у експанзији. Током тридесетог издања, свакако ће бити разних изненађења - филмских и кулинарских. Нек се крчка, имамо до тад још довољно времена. Сада уживајмо у овогодишњем фестивалу, сјајним филмовима и концертима које нуди.

Јелена Кнежевић

INTERVIEW: **MIROSLAV MOGOROVIĆ**, THE PROGRAM DIRECTOR

A new wave of energy

FOTO DUNJA DEPSAJ

I am very pleased with our decision that the Young Spirit of Europe programme presents a selection of short films this year, and also with our plan to make this section a competition programme in future Festival editions.

Program director **Miroslav Mogorović** talks about the 29th edition of the Festival, about the changes it brings, making it even more attractive, as well as about the direction in which EFF goes in the years to come.

How do you rate the 29th edition of the EFF concerning the programme?

Every year, we try to bring the Festival program to the audience with the latest achievements of European cinema, right from the most important European festivals, and introduce the audience to the new trends and achievements of contemporary European cinema. It is the same this year. For all film lovers, whether they are interested in documentary, arthouse, short, domestic or animated films, EFF offers a program that satisfies the most refined film lovers' tastes. I am also very pleased with our decision that the **Young Spirit of Europe** programme presents a selection of short films this

year. In this programme, we try to present new authors who have already drawn attention to themselves with their work, and who are the future of European cinema. I am also looking forward to future editions when this section will become competition programme, because then it will really become a springboard for young authors.

This year, our old connoisseur Nikolaj Nikitin returned to the Festival, and we also have a new programmer of *Parallels and Encounters*. What did his return and her arrival bring to the Festival?

We felt that the moment was right for **Nikolaj Nikitin** to return to Palić. I think the audience liked him, too. During a few years of hiatus from work at EFF, **Nikitin** was dedicated to his work as the main lecturer at SOFA (School of Film Advancement), he founded. During that time, he continued to follow events in contemporary film as a jury member of numerous major festivals and as a film critic, too. The time has come for him to incorporate his new experiences into EFF and bring a new wave of energy to Palić. The new selector of the ***Parallels and Encounters*** programme, **Julia Sinkevych** is also a long-time friend and collaborator of the Festival. Her energy and sensibility are also a necessary driver of changes in Palić. Her new, female, view of contemporary film art is important, now that women have finally won their place and voice in the film world. That breath of change that took place in, until recently, predominantly male film industry was obviously, judging by the reactions, very pleasing to our audience as well. The audience will be able to verify her knowledge and experience in the section of Eastern European films, especially having in mind the meaning of the new iron curtain on the rise.

What was the biggest challenge for you, personally and professionally, in the preparation of this Festival's edition?

After the pandemic period, when we fought for the Festival to survive and remain in live contact with the audience, when guests could not travel due to various restrictions, the realization of this year's edition was nevertheless facilitated. I am very happy and proud that we could host this year's "Aleksandar Lifka" and "Underground Spirit" awards laureates and that numerous authors will be present during the Festival. Guests always make the Festival charming because the atmosphere we created at Palić enables direct contact between the authors and the audiences. However, we are still faced with many challenges. The biggest one is related to financing, because the Festival's budget has been stagnating for years, and the Festival has to grow. Despite all, we have the top film programme and the great entertainment programme, which is what EFF Palić is famous for.

What do you focus on, when it comes to preparations for the upcoming, 30th Palić Festival?

It is important that EFF Palić grows, follows new artistic trends and that all generations of our audience can enjoy our programmes, according to their sensibility and taste. For the future editions of the Festival, we plan a new section of virtual reality films that are in expansion. During the thirtieth edition, there will certainly be various surprises - cinematic and culinary. Let it simmer, we still have enough time until then. Now let's enjoy this year's Festival, and the great films and concerts offers.

Jelena Knežević

ПАНЕЛ ДИСКУСИЈА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ЗЕЛЕНЕ ПОВЕЉЕ

У склопу **Еко Докс** програма Фестивала европског филма Палић биће одржана панел дискусија и презентација Зелене повеље за филмске фестивале и њихове пратеће платформе.

Ова иницијатива је настала кроз мрежу фестивала европског филма МИОБ (Moving images open borders) уз подршку МЕДИА програма Креативне Европе а водећу улогу у изради платформе преузео је фестивал у Лез Арку (Француска). Основна идеја је мотивисати филмске фестивале као и све друге врсте манифестација да развијају своју зелену агенду, бележе напредак из године у години и шире идеју о очувању животне средине.

Током саме дискусије, осим разговора о овој иницијативни и презентације платформе биће речи и о сарадњи са другим институцијама и организацијама које препознају значај ове теме као и механизмима како да се те сарадње остваре на најефикаснији начин.

МИОБ РАДИОНИЦА ЗА ДРУШТВЕНЕ МРЕЖЕ

Фестивал европског филма Палић је домаћин тродневних радионица за чланове МИОБ мреже у циљу унапређења комуникације на друштвеним мрежама. Уз помоћ стручњака за маркетинг на друштвеним мрежама, фестивали ће проширити своја знања у овој области и развити моделе којима може да се допре до нове публике. Пратећи постојеће трендове јасно је да морамо озбиљно да порадимо на маркетингу на друштвеним мрежама да бисмо могли да привучемо нову генерацију потенцијалних филмских ентузијаста. Као фестивали који су увек тежили да доведу најзначајније ауторе у своје земље, мењајући и обликујући пејзаж европске кинематографије – сматрамо да је повезивање са млађом публиком један од најважнијих задатака за будућност. Још једна предност платформи друштвених медија је доступност широм света. Са снажном базом можемо да досетнемо ширу, много глобалнију публику него раније. Зато сматрамо да је за развој МИОБ мреже од кључног значаја да се озбиљно посветимо начинима представљања наше мреже и фестивала чланова на друштвеним мрежама. Овај пројекат има за циљ да помогне свим филмским фестивалима у нашој мрежи како би даље расли, доводили нове генерације публике и развијали их у љубитеље кинематографије и филма и будуће филмске ствараоце.

PANEL DISCUSSION AND PRESENTATION OF THE GREEN CHART

As a part of the **Eco docs** program at the Palić European Film Festival, will be held a panel discussion and presentation of the Green Chart for film festivals and their accompanying platforms.

This initiative was created through the European film festival network MIOB (Moving images open borders) with the support of the MEDIA program of Creative Europe, and the leading role in creating the platform was taken by the festival in Les Arcs, France. The basic idea is to motivate film festivals as well as all other types of manifestations to develop their green agenda, make progress from year to year and spread the idea of environmental protection.

During the very discussion, apart from talking about this initiative and presentation of the platform, there will also be discussions about cooperation with other institutions and organizations that recognize the importance of this topic, as well as mechanisms for achieving this cooperation in the most efficient manner.

MIQB SOCIAL MEDIA WORKSHOP

European Film Festival Palić is hosting a three day workshops for the members of the MIOB network aimed at the improvement of social media communications. With help of social media marketing experts, festivals will expand their knowledge in this field and develop models to reach out to new audiences. Following existing trends it is clear that we need to put serious work in social media marketing to be able to reach out and attract a new generation of potential film enthusiasts. As festivals that have always

strived to bring the most significant authors to their respective countries, changing and molding the landscape of European cinema – we feel that connecting with younger audience is one of the most important tasks for the future. Another perk of social media platforms is the availability all over the world. With a strong base we can reach wider, much more global audience than before. That is why we believe that it is of key importance for the development of MIOB network to seriously dedicate ourselves to the ways of presenting our network and member festivals on social media. This project aims to help all the film festivals in our network to grow further, bring new generation of the audience and develop them into cinema and film lovers and future filmmakers.

ГОРКИ ЛИСТ НАГРАДА ПУБЛИКЕ ЗА НАЈБОЉИ ФИЛМ

Пријатељство које траје већ више од двадесет година, на најбољи начин подстиче ангажовање публике да истражује и на свој начин сагледава презентована филмска остварења. Захваљујући "Горки лист" награди публике, уважавамо мишљење и ставове најбројнијег жирија – публике, захваљујући чијој лојалности и посвећености Фестивалу европског филма Палић траје чак 29 година.

Уважавајући чињеницу да се избор најбољег филма по мишљењу публике често заснива на другачијим критеријумима од критеријума стручног жирија, Фестивал европског филма и Горки лист, наградом публике, позивају гледаоце ФЕФ-а да гласају на званичном сајту – на страници НАГРАДА ПУБЛИКЕ ГОРКИ ЛИСТ, или преко листића за гласање током трајања Фестивала, и изаберу свог фаворита међу више од 130 филмова који се ове године приказују на Палићком фестивалу.

Поред богатог филмског програма, публика ће моћи да ужива у бројним динамичним пратећим садржајима, а ове године је традиционална сарадња са Горким листом, који је незаобилазан део наше уметничке сценографије, проширена и на музички део фестивалског програма. То је уједно и потврда да се добра пријатељства развијају и да дуго трају. Нека трају!

GORKI LIST AUDIENCE AWARD FOR THE BEST FILM

The friendship, which has lasted for more than twenty years, encourages the engagement of the audience in the best way to explore and see the presented film productions in their own way. Thanks to the "Gorki List" audience award, we respect the opinion and views of the most numerous jury – the audience, thanks to whose loyalty and dedication European Film Festival Palić has lasted for 29 years.

Acknowledging the fact that the choice of the best film according to the opinion of the audience is often based on different criteria from the criteria of the expert jury, the European Film Festival and Gorki List, by the audience award, invite FEF viewers to vote on the official website – on the GORKI LIST AUDIENCE AWARD page, or by a voting ticket during the Festival, and choose their favorites among more than 130 films presented at the Palić Festival this year.

In addition to the rich film program, the audience will be able to enjoy numerous dynamic accompanying contents, and this year the traditional cooperation with Gorki List, which is an indispensable part of our artistic scenography, has been extended to the musical part of the festival program. It is also a confirmation that good friendships develop and last for a long time. Let them last!

МИОБ НАГРАДА НА ПАЛИЋУ

Фестивалска мрежа МИОБ – (Moving Images Open Borders) додељује годишњу награду МИОБ New Vision Award која представља пут који повезује филмове са публиком из седам земаља широм Европе. Циљ му је да истакне европске филмове са изванредним кинематографским приступом и да подржи нове редитеље који обећавају. Сваке године сваки члан МИОБ-а бира и номинује два прва или друга филма из своје последње селекције. Селектори из МИОБ мреже гласају и одлучују о победнику који добија:

- новчану награду за редитеља од 3000 евра;
- позив за приказивање на фестивалима чланова МИОБ мреже
- пакет титлова на шест језика фестивала у мрежи (француски, немачки, италијански, литвански, шпански и српски);

Акцију координира Crossing Europe Film Festival из Линца, а додела награда биће одржана на 29. Фестивалу европског филма Палић.

Ове године, међу многим изванредним филмовима, победио је филм МУРИНА, у режији **Антонете Аламат Кусијановић**.

MIOB NEW VISION AWARD AT EFF PALIĆ

Festival network MIOB – Moving Images Open Borders is giving out an annual MIOB New Vision Award which represents a road connecting films with the audiences of seven countries around Europe. It aims to highlight European films with an outstanding cinematic approach and to support promising new directors. Every year each MIOB member chooses and nominates two first or second films from its most recent selection. Programmers from the MIOB network vote and decide a winner which receives:

- a 3000 EUR cash award for the director;
- an invitation to screen in the members' festivals
- a package of subtitles in the 6 languages of the festivals in the network (French, German, Italian, Lithuanian, Spanish and Serbian);

The action is coordinated by Crossing Europe Film Festival Linz and the award ceremony will be held at 29th European Film Festival Palić.

This year, among many outstanding films, the winning film is MURINA, directed by **Antoneta Alamat Kusijanović**.

РАДИОНИЦА ФИЛМСКЕ КРИТИКЕ

Фестивал европског филма Палић већ неколико година одржава Радионицу филмске критике, која привлачи учеснике из целе Европе (а у неким случајевима и шире). Да бисте учествовали у њој морате бити лично позвани. Током три дана, млади, нови и амбициозни филмски критичари могу у потпуности да уроне у јединствену, пријатељску атмосферу фестивала док учествују у редовним менторским сесијама са супервизорима радионице. Ове године нашем редовном водитељу радионице **Нилу Јангу** (британски новинар и критичар, кустос из Беча који редовно пише за Скрин интернешнал и доприноси многим публикацијама везаним за филм последњих деценија) придружиће се **Виктор Паз**, шпански новинар и селектор који се враћа на ФЕФ после неколико година паузе. Радови учесника биће објављени на сајту фестивала, а стечено искуство ће учврстити њихову посвећеност кинематографији, усавршити њихове критичарске и новинарске вештине и побољшати њихове будуће шансе за запослење у филмској индустрији.

АКТИВНОСТИ У ОКВИРУ ПРЕКОГРАНИЧНОГ ПРОЈЕКТА FILMYING

Отворени универзитет Суботица, као извршни продуцент Фестивала европског филма Палић и Центар за организацију догађаја и медијских активности Сегедин (Szegedi Rendezvény- és MédiaKözpont Nonprofit Kft.), као извршни продуцент Жигмонд Вилмош филмског фестивала партнери су у пројекту **FILMYing** – Филмска уметност повезује прекогранични регион, који се реализује у оквиру Интеррег ИПА ЦБЦ програма Мађарска – Србија.

Пројекат **FILMYing** ставља у фокус развоја филмске публике и филмских радника у прекограничном региону реализацијом четири врсте активности: 1) Организација иновативне едукације у процесу снимања филма; 2) Истраживање и промовисање историјских веза региона у области филмске уметности; 3) Сарадња и умрежавање филмских фестивала из прекограничног региона, и 4) Промовисање кинематографије партнерских земаља.

У оквиру 29. Фестивала европског филма Палић биће реализована МОБИФИЛМ радионица за учеснике МОБИФИЛМ школе из Суботице и Сегедина. МОБИФИЛМ радионица ће окупити 10 младих студената из прекограничног региона који су у претходном периоду похађали МОБИФИЛМ школу у Суботици и Сегедину и учествовали на заједничкој радионици током Жигмонд Вилмош филмског фестивала у мају 2022. године. Циљ четвородневне МОБИФИЛМ радионице јесте да се унапреди и надогради знање студената из следећих области: писање (развој сопствене) сценарија за филм, камера мобилног телефона и снимање – напредни ниво, напредни ниво филмске монтаже, као и креирање кратких студентских филмова мобилним телефоном и њихово приказивање.

У оквиру 29. Фестивала европског филма Палић такође ће бити организован и други радни састанак филмских фестивала из прекограничног региона. Представници 10 филмских фестивала из прекограничног региона биће информисани о могућностима и практичним примерима сарадње филмских фестивала у оквиру различитих фондова ЕУ док ће у оквиру практичног дела састанка радити на припреми заједничких пројектних предлога из области филмске уметности.

FILM CRITICS' WORKSHOP

The Festival has been running a Young Critics' Workshop for several years now, attracting participants from all over Europe (and in some cases further afield). In order to take part in it you need to be personally invited. Over the course of three days at the festival, young, emerging and aspiring film-critics can fully immerse themselves in the unique, friendly EFF atmosphere while taking part in regular mentoring sessions with the workshop supervisors. This year our regular workshop leader **Neil Young** (a Vienna-based British journalist/curator who reviews regularly for Screen International and has contributed to many film-related publications in recent decades) will be joined by **Victor Paz**, a Spanish journalist/programmer who returns to EFF after a hiatus of several years. The participants will see their work published on the festival's site and overall the experience is intended to further their appreciation of cinema, hone their critical and journalistic skills, and improve their future chances of employment within the industry.

ACTIVITIES WITHIN THE CROSS-BORDER PROJECT FILMYING

Open University Subotica, as the executive producer of the European Film Festival Palić, and the Center for the Organization of Events and Media Activities Szegedin (Szegedi Rendezvény- és MédiaKözpont Nonprofit Kft.), as the executive producer of the Zsigmond Vilmos Film Festival, are partners in the FILMYing project – Film art connects the cross-border region, which is implemented within the framework of the Interreg IPA CBC program Hungary - Serbia.

FILMYing project focuses on the development of film audiences and film makers in the cross-border region by implementing four types of activities: 1) Organization of innovative education in the process of filmmaking; 2) Research and promotion of the region's historical ties in the field of film art; 3) Cooperation and networking of film festivals in the cross-border region, and 4) Promotion of the partner countries' cinema.

As a part of the 29th Palić European Film Festival, MOBIFILM workshop will be held for MOBIFILM school participants from Subotica and Szeged. MOBIFILM workshop will bring together 10 young students from the cross-border region who previously attended the MOBIFILM school in Subotica and Szeged and participated in a joint workshop during the Zsigmond Vilmos Film Festival in May 2022. The goal of the 4-day MOBIFILM workshop is to improve and upgrade students' knowledge in the following areas: writing (developing their own) film scripts, mobile phone camera and recording - advanced level, advanced level of film editing, as well as creating short student films with a mobile phone and their screening.

As part of the 29th European Film Festival Palić, second work meeting of film festivals from the cross-border region takes place. Representatives of 10 film festivals from the cross-border region will be informed about the possibilities and practical examples of cooperation between film festivals within the framework of various EU funds, while in the practical part of the meeting they will work on the preparation of joint project proposals in the field of film art.

АФИФС НАГРАДЕ ЗА СРПСКИ ФИЛМ И МАЊИНСКУ СРПСКУ КОПРОДУКЦИЈУ

У жељи да подржи и промовише српски филм као и српске мањинске копродукције у 2022. години, Асоцијација филмских фестивала Србије (АФИФС) додељује на Фестивалу европског филма (ФЕФ) Палић награде за најбоље филмове у поменутиим категоријама. Комисија коју су чинили новинари који континуирано прате седму уметност - **Тања Њежић** (Блиц), **Зорица Димитријевић** (Seecult.org) и **Владимир Џудовић** (Радио Београд) - за најбољи српски филм приказан између два ФЕФ-а одабрала је филм СТРАХИЊА БАНОВИЋ **Стефана Арсенијевића** уз образложење:

“Хвале вредним филмским језиком - који и о најтежем говори на суптилан, рафиниран а тако снажан начин - **Арсенијевић** је слојевито преглео, са једне стране, овдашњу традицију, мит са више него акутним, горућим питањем савременог света (мигранти) и, са друге, сликовиту и речиту лепезу; од пошаста које као легитимне тзв. вредности харају овим просторима до горког укуса који оставља учинак норми и ‘правде’ развијеног света у које су све очи упрте. После дуго, дуго времена био је то српски филм у главном програму фестивала А категорије у Карловим Варима, где је тријумфовао, а потом наставио да ниже успехе и на другим међународним манифестацијама.”

За најбољу српску мањинску копродукцију комисија је одабрала филм ПЛАВИ ЦВИЈЕТ **Зринка Огресте**, реализован у хрватско-српској копродукцији, уз образложење:

“Кроз причу о савременој жени, њеној ћерки у тинејџерским годинама и мајци коју суштују здравствени проблем, те бившем супругу и ‘забрањеном партнеру’, снажном а непретенциозном филмском поетиком - филм преиспитује (не)могућност комуникације не само међу људима већ и човека са самим собом, упућујући на злослутне последице и, са друге стране, даје упечатљиву слику савременог друштва данас и овде чија је једна од тежих тачака - незнање свих генерација као последица (неолибералног) контекста у коме је иметак све а човек ништа.”

ПАНЕЛ ДИСКУСИЈА

Секција за креативну индустрију Привредне коморе Војводине организује панел дискусију на тему манифестационог туризма и аудио-визуелне индустрије у Војводини. Учесници ће дискутовати о синергији манифестационог туризма и креативних индустрија у промоцији туристичких дестинација, као и о изазовима са којима се суочавају аудио-визуелна индустрија и значај ове гране за привлачење страних улагања и промоцију наше земље. Такође, фокус дискусије ће бити на мапирању ресурса и потенцијала ове две значајне гране и на међусекторској сарадњи у овим областима. Панел дискусија се организује у циљу промоције креативне индустрије као најперспективније и најбрже растуће привредне гране како у нашој земљи тако и у Европи, али и као вид подршке запосленима у овој области.

AFIFS AWARDS FOR SERBIAN FILMS AND MINORITY SERBIAN CO-PRODUCTIONS

In order to support and promote Serbian film as well as Serbian minority co-productions in 2022, the Association of Serbian Film Festivals (AFIFS) is awarding best films in the mentioned categories, at the European Film Festival Palić (EFF). Commission consisting of journalists who continuously follow the seventh art - **Tanja Njezić** (Blic), **Zorica Dimitrijević** (Seecult.org) and **Vladimir Džudović** (Radio Belgrade) - chose AS FAR AS I CAN WALK by **Stefan Arsenijević** as the best Serbian film shown between two EFFs, with the following explanation:

“Using a commendable film language - which talks about the most difficult things in a subtle, refined, picturesque and eloquent yet powerful way - **Arsenijević** layered local tradition and mythology with a more than acute, burning issue of the modern world (migrations) and the plagues that plague these areas as legitimate so-called values with the bitter taste that leaves the effect of norms and ‘justice’ of the developed world on which all eyes are focused. After a long, long time, there was a Serbian film in the main program of the A category festival in Karlovy Vary, where it triumphed, and then continued achieving success at other international events as well.”

For the best Serbian minority co-production, the commission decided to award film A BLUE FLOWER by **Zrinka Ogresta**, realized in Croatian-Serbian co-production, with the following explanation:

“Through the story of a modern woman, her teenage daughter and her mother with some health issues, and her ex-husband and ‘forbidden partner’, by a strong and unpretentious film poetics - the film examines (im)possibility of communication, not only between different people but also the possibility of inner dialogue, pointing to ominous consequences and giving a striking picture of contemporary society, characterized by hopelessness of all generations as a consequence of (neoliberal) context in which property means everything and man means nothing.”

PANEL DISCUSSION

The Section for Creative Industry of the Chamber of Commerce of Vojvodina organizes a panel discussion on the topic of event tourism and audio-visual industry in Vojvodina. Participants will discuss the synergy of event tourism and creative industries in the promotion of touristic destinations, as well as the challenges faced by the audio-visual industry and the importance of this branch for attracting foreign investments and promoting our country. Also, the focus of the discussion will be on mapping the resources and potentials of these two important branches and also on intersectoral cooperation of these areas. The panel discussion is organized in order to promote the creative industry as the most promising and fastest growing economic branch both in our country and in Europe, but also as a form of support for employees in this field.

СТЕНЛИ КЈУБРИК ИЗМЕЂУ СЛИКАРСТВА И ФИЛМА

Дијана Метлић

Важно је напоменути да текст књиге “Стенли Кјубрик између сликарства и филма” Дијане Метлић (Филмски центар Србије, 2022.) представља рад на једној вишеструко истраживаној теми, а да успешно нуди један могући нови увид у дело Стенлија Кјубрика, пре свега кроз тезу о нераскидивој повезаности између непокретне ликовне репрезентације и покретне филмске слике, односно идеју да се тек кроз процес њиховог сучељавања може доћи до правог разумевања Кјубрикове уметности. Детаљно обављен истраживачки рад доприноси утемељености и сугестивности ауторкиних оцена, док је изузетан стил којим је текст написан чини књигу изузетно занимљивом за читање.

др Симона Чупић

Са образовањем и искуством историчара уметности, који са неопходном сериозношћу и одговорношћу улази на територију једног другог, специфичног медија, Дијана Метлић била је у стању да се без тешкоћа креће кроз занимљиве проблемске садржаје једног дела Кјубриковог опуса о интеракцијама сликарства и филма, присуством и функцијама слика и сликовности у филмском ткиву. У питању је рукопис који представља вредан и подстицајан допринос тумачењу и разумевању једног вишезначног и самосвојног, изразито ауторског филмског говора.

проф. др Слободан Мијушковић

Дијана Метлић је рођена у Београду. Докторирала је на опусу Стенлија Кјубрика, 2012. године, на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета у Београду. Професорка је историје уметности на Академији уметности Универзитета у Новом Саду. Објавила је бројне научне радове о ликовним уметностима, филму, фотографијама и написала четири монографске студије. Истражује сликарство, фотографије и филм на примерима европске и америчке уметности.

STANLEY KUBRICK BETWEEN PAINTING AND FILM

Dijana Metlić

It is important to note that the text of book STANLEY KUBRICK BETWEEN PAINTING AND FILM by **Dijana Metlić** (Film Center Serbia, 2022.) represents a work on a multiple researched topic, and that it successfully offers a possible new insight into **Stanley Kubrick's** work, first of all through the thesis of the inextricable connection between immobile artistic representation and moving film images, i.e. the idea that only through the process of their confrontation, one can come to a true understanding of **Kubrick's** art. The detailed research work contributes to the validity and suggestiveness of the author's evaluations, while the exceptional style in which the text is written makes the book extremely interesting to read.

Dr. Simona Čupić

With the education and experience of an art historian, who with the necessary seriousness and responsibility enters the territory of another, specific medium, **Dijana Metlić** was able to move without difficulty through the interesting problem contents of a part of **Kubrick's** opus by the interactions of painting and film, by presence and functions of images and pictoriality in the film fabric. It is a manuscript that represents a valuable and encouraging contribution to the interpretation and understanding of a multi-meaningful and unique, distinctly authorial film speech.

Prof. Dr. Slobodan Mijušković

Dijana Metlić was born in Belgrade. She received her doctorate on the work of **Stanley Kubrick** in 2012 at the Department of Art History of the Belgrade Philosophy Faculty. She is a professor of art history at the Academy of Arts, University of Novi Sad. She published numerous scientific works on fine arts, film, photography and wrote four monographic studies. She explores painting, photography and film based on examples of European and American art.

ЗАБРАЊЕНИ БЕЗ ЗАБРАНЕ

Милан Никодијевић

Књига “Забрањени без забране” Милана Никодијевића (издавач Филмски центар Србије, 2022.) представља почетак враћања дуга југословенској кинематографији. Наиме, црни талас је уметнички најснажније раздобље у историји југо-филма, улазак у светску кинематографију, где је за будућност начињено резервисано место, почетак снажног стваралачког замаха који ће подстаћи потоње уметника да унапреди филм на овим просторима. Аутор је својим досадашњим радом већ дао допринос осветљавању ове доскора табу теме, чинећи то значајно и поуздано, да о храбрости и не говоримо, у својим радио емисијама, а посебно на Фестивалу филмског сценарија у Врњачкој Бањи. Ова књига је само природни наставак те запажене делатности и сублимат који на једном месту омогућава увид у изворну реч главних актера црног таласа. **Никодијевић** то чини вешто, користећи се својеврсном драматургијом компарације исказа из које проистичу сложени лични углови, међусобно супротстављене процене, понекад грубе оптужбе, па чак и на адресе “црноталасне браће”. Понеке од исказа **Никодијевићевих** саговорника, време је већ демантовало, већину потврдило, али, у сваком случају, будући читалац ће имати комплетну информацију као и подоста назнака о многим стваралачким и другим карактеристикама наших најистакнутијих филмских аутора.

Александар Аврамовић, Београд, јул 1995.

Милан Никодијевић је рођен у Крагујевцу 1956. године. Дипломирао је на Факултету драмских уметности у Београду. Новинарством и филмском критиком бави се од 1978. године. Објављивао је у готово свим дневним и недељним листовима и књижевној периодици СФРЈ и Србије. На радију и телевизијским станицама реализовао је серијале посвећене филму и уметности. Добитник је више признања за медијско стваралаштво. Био је дугогодишњи директор Фестивала филмског сценарија у Врњачкој Бањи. Редовни је професор на Академији уметности Универзитета у Новом Саду.

BANNED WITHOUT BAN

Milan Nikodijević

Milan Nikodijević's book *Banned without Ban* (Film Center Serbia 2022.) represents the beginning of repaying the debt to Yugoslav cinema. Namely, Black Wave is the most artistically powerful period in the history of Yugoslav cinema, an entry into the world cinema, with a place reserved for the future, the beginning of a strong creative momentum that will encourage the latter artist to promote film in these areas. With his previous work, the author has already contributed to the elucidation of this, until now taboo topic, making it significant, not to mention bravery in his radio shows, and especially at the Screenplay Film Festival in Vrnjačka Banja. This book is just a natural continuation of that notable activity and a sublimate that provides an insight into the original word of the main actors of the Black Wave in one place. **Nikodijević** does it skillfully; he uses a kind of dramaturgy of statements from which arise “complex” personal angles, mutually opposing statements, sometimes harsh accusations, even to the addresses of the “Black Wave brothers”. Some of the statements of **Nikodijević's** interlocutors, time has already denied, most of them have been confirmed, but, in any case, the future reader will have complete information as well as quite a few hints about many creative and other characteristics of our most prominent filmmakers.

Aleksandar Avramović, Belgrade, July 1995.

Milan Nikodijević was born in Kragujevac in 1956. He graduated from the Faculty of Drama Arts in Belgrade. He has been engaged in journalism and film critics since 1978. He published in almost all daily and weekly newspapers and literary periodicals of SFRY and Serbia. Series dedicated to film and art he realized on radio and television stations. He is the laureate of several awards for media creativity. He has been the director of the Screenplay Film Festival in Vrnjačka Banja for many years. He is a full professor at the Academy of Arts at the University of Novi Sad.

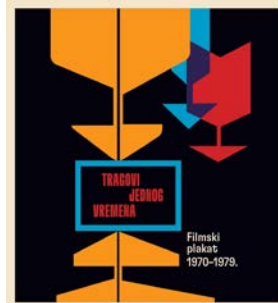

ИЗЛОЖБА “ТРАГОВИ ЈЕДНОГ ВРЕМЕНА: ФИЛМСКИ ПЛАКАТ 1970-1979”

Изложба “Трагови једног времена: Филмски плакат 1970-1979”, коју је приредио Филмски центар Србије, садржи 41 филмски плакат из периода од 1970. до 1979. године, из фондова и архиве Филмског центра Србије. Током палићког Фестивала европског филма изложба ће бити постављена у биоскопу Еуросинема у Суботици.

У тексту **др Јована Чекића**, написаном за каталог изложбе, између осталог стоји: “Са седамдесетима почиње етаблирање масовне културе у Југославији, док се истовремено профилишу прве филмске, музичке, спортске и телевизијске звезде”, истиче **Чекић** у свом осврту за каталог изложбе, и додаје: “Уколико је у почетку у питању доминантно симболички капитал, са приближавањем масовне забаве медијским стандардима Запада, почињу се јасно оцртавати први обриси целебрити културе. У том тренутку нове филмске звезде и познати из различитих регистара масовне културе припремаће тло за будуће капиталисте економије пажње.”

Планирано је да изложба, “Трагови једног времена: Филмски плакат 1970-1979” обиђе и друге градове у Србији, баш као што је био случај са изложбом “Трагови једног времена: Филмски плакат 1945-1970”.

EXHIBITION “TRACES OF A TIME: FILM POSTER 1970-1979”

The exhibition “Traces of a Time: Film Poster 1970-1979”, prepared by the Serbian Film Center, contains 41 film posters made in the period from 1970 to 1979, kept in the fund and archives of the Serbian Film Center. During the European Film Festival Palić, the exhibition will be opened at the Eurocinema in Subotica.

Dr. Jovan Cekic's text, written for the exhibition catalog, states, among other things: “The establishment of mass culture in Yugoslavia began in the 1970s, while the first film, music, sports and television stars were profiled”. He adds: “If in the beginning it is a predominantly symbolic capital, with the approach of mass entertainment to the media standards of the West, the first outlines of celebrity culture begin to be clearly outlined. At that moment, new movie stars and celebrities from various registers of mass culture were preparing the ground for future capitalists of the economy of attention.”

It is planned for the exhibition “Traces of a Time: Film Poster 1970-1979” to visit other Serbian cities, just as was the case with the exhibition “Traces of a Time: Film Poster 1945-1970”.

КАКО СЕ ГЛЕДА ФИЛМ – МАЛА ШКОЛА БОНТОНА

“Како се гледа филм – мала школа бонтонa” је едукативни програм, радионица намењена деци основношколског узраста од осам до 15 година старости и посвећен едукацији у области аудиовизуелне културе и уметности.

Намера је да се подстакне култура одласка у биоскопе и култура гледања аудиовизуелних садржаја, али и да се свест полазника поткрепи теоријским знањима из наведених области. Упознавањем са основним метода и техникама анализе филма, од полазника се очекује да почну да размишљају о различитим појавама, које ће им помоћи да схвате унутрашњу структуру филма, као и да формирају позитиван став о култури аудиовизуелних медија.

Радионица “Како се гледа филм – мала школа бонтонa” ове године делује у оквиру 29. Фестивала европског филма на Палићу. Предмет анализе и дискусије је домаће остварење ЛЕТО КАДА САМ НАУЧИЛА ДА ЛЕТИМ **Радивоја Андрића**.

Програм се реализује као заједнички пројекат Мреже киноприказивача Србије, уз помоћ Филмског центра Србије и Министарства културе и информисања. Ауторски тим програма чине **Зоран Јанковић, Ђорђе Бајић, Немања Бошковић и Невена Ђонлић**.

HOW TO WATCH A FILM – SMALL SCHOOL OF ETIQUETTE

How To Watch a Film – Small School of Etiquette is an educational program, workshop, intended for primary school children from 8 to 15 years and dedicated to education in the field of audiovisual culture and art.

The intention is to encourage the culture attending the cinemas and the culture of watching audiovisual content, but also to support the students' awareness with theoretical knowledge in these areas. By getting acquainted with the basic methods and techniques of film analysis, the workshop helps them to understand the internal structure of film, as well as to form a positive attitude about the audiovisual media culture.

The workshop How To Watch a Film – Small School of Etiquette is part of this year's 29th European Film Festival Palić. The subject of analysis and discussion is the film by **Radivoje Andrić** SUMMER WHEN I LEARNED TO FLY.

The program is being realized as a joint project of the Serbian Cinema Screening Network, with the help of the Serbian Film Center and the Ministry of Culture and Information. The author team of the program consists of **Zoran Janković, Đorđe Bajić, Nemanja Bošković and Nevena Donić**.

БОГАТ МУЗИЧКИ ПРОГРАМ

Биоскоп Абазија и ове године је меетинг поинт Фестивала. Абазија ће радити од прве јутарње кафе до дубоко у ноћ и последњег пића, и отворена је за све госте Фестивала. Музика ће и ове године бити саставни део филмских вечери и ноћи у биоскопу Абазија у Палићу. Током 29. ФЕФ овај простор, који дању одише миром, а у поподневним и вечерњим сатима изнијансираним филмским програмом, током ноћи биће полигон за музику различитих стилова. Сви концерти су у Абазији почињу у 22:30.

РАСПОРЕД МУЗИЧКОГ ПРОГРАМА

17. јул – ГИФТ
18. јул – НОРВЕШКА ШУМА
19. јул – ПЕРПЕТУМ МОБИЛЕ
20. јул – КУАРАНТИНОС
21. јул – БРКОВИ
22. јул – МИА

RICH MUSICAL PROGRAMME

Abazija Cinema is once again a meeting point of the Festival. Abazija will be open for all our guests, whether they want a cup of morning coffee, or a good night of drinking. Our musical programme is still a must for a good after-film night. During the 29th FEF, this place that exudes peace during the daytime, in the afternoon is nuanced with a rich film programme and during the night hours filled with music of all kind. The musical programme in Abazija starts every day at 22.30.

SCHEDULE

July 17th – GIFT
July 18th – NORVEŠKA ŠUMA
July 19th – PERTUUM MOBILE
July 20th – QUARANTINOS
July 21st – BRKOVI
July 22nd – MIA

КИНО ОТОК – ИЗОЛА СИНЕМА

Међународни филмски фестивал Кино Оток – Изола Синема истражује филмску уметност од 2004. године, откривајући различите филмске изразе у друштву филмских стваралаца и публике свих генерација. Програм је усредсређен на светску, европску и словеначку ауторску кинематографију коју организатори схватају и као уметност и као утицајни медиј који одражава друштво, културу и живот уопште. Они настоје да поставе кључна питања о филму, без наметања одговора, подстичући дубински дијалог и критичко размишљање.

Пре деценију, у биоскопу Изола одлучили су да не наставе са такмичарским програмом па више не додељују никакве награде. Фестивал је тако данас отворен простор за приказивање и посредовање филмова, манифестација која промовише равноправност различитих израза и начина рефлексije који проширују погледе и освежавају мисли. Пажљиво састављен програм сваког издања обухвата око 80 филмова свих дужина, од којих се већина први пут приказује у Словенији. Медитерански карактер фестивала се манифестује у равнотежи између лежерности и темперамента, који функционише као магична формула – ко год посети фестивал жели да се врати изнова.

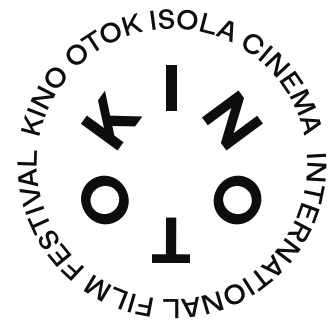
У секцији **Видео на плажи**, Кино Оток подржава пројекције филмске продукције нових генерација филмских стваралаца у настајању, који истражују богатство и смелост филмског израза у форми и садржају. Поред словеначке независне продукције, секција приказује и филмове из суседних земаља и шире. **Видео на плажи** није такмичарски програм, већ функционише као истраживачка платформа која омогућава не само јавне пројекције филмова, већ и дијалог, размену идеја и искустава између гостујућих афирмисаних филмских стваралаца и оних који су на почетку своје филмске каријере као и оних чији је рад ван устаљених простора конвенционалног и тржишно оријентисаног филмског стваралаштва. За више информација, посетите: <https://kinootok.org/en/>.

ФИЛМСКИ ФРОНТ

“Филмски фронт” је Међународни фестивал кратметражног играног филма који се ове године одржава по двадесети пут у Новом Саду. Фестивал се одржава крајем октобра месеца и траје четири дана. Током фестивалских дана публика има прилике да погледа више од сто најновијих кратметражних филмских остварења, подељених у такмичарски и пратећи програм. Акцент фестивала је на афирмацији филмског стваралаштва младих аутора из Србије и региона, едукацији публике (посебно млађег узраста) кроз предавања, филмске радионице и специјалне програме и популаризације кратког ауторског филма.

THE KINO OTOK – ISOLA CINEMA IFF

The Kino Otok – Isola Cinema International Film Festival has been exploring the art of film since 2004, discovering various film expressions in the company of filmmakers and an audience of all generations. Our programme is centred on world, European and Slovenian auteur cinema, which we understand as both art and an influential medium that reflects society, culture and life in general. We endeavour to raise key questions about and in relation to film, without imposing the answers; rather, we encourage an in-depth dialogue and critical reflection.

A decade ago, we at Isola Cinema decided not to continue with the competition section and so we no longer confer any awards. Today, the festival is thus an open space for showing and mediating films, one that promotes the equality of different expressions and modes of reflection that broaden our views and freshen our thoughts. A carefully curated programme of each edition includes around eighty films of all lengths, most of which are shown in Slovenia for the first time. The festival's Mediterranean character is manifested in the balance between ease and temperament, which functions as our magic formula – whoever visits us wants to return again and again.

In the **Video on the Beach** section, Kino Otok supports screenings of film production by new generations of emerging filmmakers, which explores the wealth and daring of film expression in both form and content. In addition to Slovenian independent production, the section also screens films from neighbouring countries and beyond. **Video on the Beach** is not a competition programme, but rather, it functions as an exploratory platform that enables not only public screenings of films, but also a dialogue, an exchange of ideas and experiences between the visiting established filmmakers and those who are either at the beginning of their film career or those whose work places them outside the established spaces of conventional and market-oriented filmmaking. For more information visit <https://kinootok.org/en/>.

FILM FRONT

Film Front is an International short feature film festival that is being held this year for the twentieth time in Novi Sad. The festival takes place at the end of October and lasts for four days. During the festival days, the audience has the opportunity to watch over one hundred of the latest short films, divided into competition and supporting programs. The emphasis of the festival is on the affirmation of the filmmaking of young authors from Serbia and the region, the education of the audiences (especially younger ones) through lectures, film workshops and special programs and the popularization of the author's short film.

ПРВИ ПУТ У СРБИЈИ: ДИГИТАЛНА УЛИЧНА ИГРА „У КОМ ФИЛМУ ИГРАШ?“

Поводом одржавања 29. Фестивала европског филма Палић, Отворени универзитет Суботица има задовољство да најави дигиталну уличну игру / наградно такмичење које ће се, на улицама Суботице одвијати од 04. до 20. јула 2022. године.

Улична игра У КОМ ФИЛМУ ИГРАШ?, инспирисана је европским филмом и добитницима награде „Александар Лифка“. Представља иновативну форму забаве и заснована је на геолокацији вашег мобилног телефона. Играчи се крећу по центру града, лаганом кратком шетњом посећују осам локација – на којима се налазе задаци и гледају видео клипове инспирисане филмовима добитника награде „Лифка“ – покушавајући да реше мистерију где је нестало познати суботички глумца.

Шта се десило са Марком (кога глуми Владимир Грбић) – открићете ако испратите причу о његовој судбини, од дечака из краја до познате филмске звезде. Сазнаћете и која је цена славе и чега све треба да се одрећете како бисте је постигли. У КОМ ФИЛМУ ИГРАШ? је заправо и својерестан психолошки тест у коме се, на основу ваших одговора током игре, одређује и ваш профил личности. Да ли сте спремни за славу и моћ? Имате ли оно што је потребно за велике животне игре? Или можда треба размишљати другачије?

Ову креативну дигиталну игру која се игра на улицама Суботице, учинили су јединственом суботички глумци Владимир Грбић, Стефан Оровец, Кристина Јаковљевић, Зоран Бучевац, Андор Ковач Немеш, Викторија Палфи, Арпад Черник, Урош Младеновић и Срђан Секулић. Видео продукцију потписује Диновизија.

Ова врста уличне дигиталне игре је нешто што су до сада обично имали велики градови у Европи и свету, али сматрамо да наша верзија ове форме културних/туристичких активности, креативношћу надмашује многе од њих. Суботица и Фестивал европског филма Палић овим пројектом улазе у ред градова и манифестација које се служе иновативним дигиталним технологијама.

Да бисте учествовали у игри и наградном такмичењу потребно је да на свом мобилном телефону отворите страницу www.tvojefilm.rs и кренете трагом од прве локације у игри. Ова улична игра се игра уз помоћ мобилног телефона. Потребно је само да пре почетка укључите геолокацију и следите инструкције. Задаци се укључују аутоматски када дођете на тражену локацију. Уколико сте у могућности, понесите и слушалице зарад потпунијег доживљаја. Сви учесници наградног такмичења имају прилику да освоје вредну награду – лаптоп рачунар.

Игра започиње на Железничкој станици – где је прва локација у шетњи по центру града.

Ако успете да пронађете све локације, одговорите на сва питања а затим урадите и последњи задатак – лаптоп рачунар може бити ваш.

Игру је за Фестивал европског филма Палић осмислила и произвела београдска агенција Некст гејм, један од ретких дигиталних колектива у земљи специјализован за хибридне пројекте који се дешавају и у јавним градским просторима и у дигиталном окружењу.

ПРЕВОЗ ЗА ГОСТЕ И АКРЕДИТОВАНЕ НОВИНАРЕ ФЕСТИВАЛА

НЕДЕЉА, 17. ЈУЛ

16.30 – Мала гостиона Палић - Биоскоп Еуросинема - Биоскоп "Александар Лифка"
18.30 – Мала гостиона Палић - Биоскоп Еуросинема - Биоскоп "Александар Лифка"
19.00 – Биоскоп "Александар Лифка" - **19.15** - Биоскоп Еуросинема - Мала гостиона Палић
20.30 – Биоскоп "Александар Лифка" - **20.40** - Биоскоп Еуросинема - Мала гостиона Палић

ПОНЕДЕЉАК, 18. ЈУЛ

16.30 – Мала гостиона Палић - Биоскоп Еуросинема - Биоскоп "Александар Лифка"
18.30 – Мала гостиона Палић - Биоскоп Еуросинема - Биоскоп "Александар Лифка"
18.50 – Биоскоп "Александар Лифка" - **19.00** - Биоскоп Еуросинема - Мала гостиона Палић
20.40 – Биоскоп "Александар Лифка" - **20.50** - Биоскоп Еуросинема - Мала гостиона Палић

УТОРАК, 19. ЈУЛ

16.30 – Мала гостиона Палић - Биоскоп Еуросинема - Биоскоп "Александар Лифка"
18.30 – Мала гостиона Палић - Биоскоп Еуросинема - Биоскоп "Александар Лифка"
18.40 – Биоскоп "Александар Лифка" - **18.50** - Биоскоп Еуросинема - Мала гостиона Палић
20.30 – Биоскоп "Александар Лифка" - **20.40** - Биоскоп Еуросинема - Мала гостиона Палић

СРЕДА, 20. ЈУЛ

16.30 – Мала гостиона Палић - Биоскоп Еуросинема - Биоскоп "Александар Лифка"
18.30 – Мала гостиона Палић - Биоскоп Еуросинема - Биоскоп "Александар Лифка"
18.50 – Биоскоп "Александар Лифка" - **19.05** - Биоскоп Еуросинема - Мала гостиона Палић
21.00 – Биоскоп "Александар Лифка" - **21.05** - Биоскоп Еуросинема - Мала гостиона Палић

ЧЕТВРТАК, 21. ЈУЛ

16.30 – Мала гостиона Палић - Биоскоп Еуросинема - Биоскоп "Александар Лифка"
18.30 – Мала гостиона Палић - Биоскоп Еуросинема - Биоскоп "Александар Лифка"
18.45 – Биоскоп "Александар Лифка" - **18.50** - Биоскоп Еуросинема - Мала гостиона Палић
20.00 – Биоскоп "Александар Лифка" - **20.15** - Биоскоп Еуросинема - Мала гостиона Палић

ПЕТАК, 22. ЈУЛ

16.30 – Мала гостиона Палић - Биоскоп Еуросинема - Биоскоп "Александар Лифка"
18.30 – Мала гостиона Палић - Биоскоп Еуросинема
19.10 – Биоскоп "Александар Лифка" - **19.15** - Биоскоп Еуросинема - Мала гостиона Палић
20.40 – Биоскоп Еуросинема - Мала гостиона Палић

TRANSPORT FOR GUESTS AND ACCREDITED JOURNALISTS

SUNDAY, JULY 17

16.30 – Little Taver Palić - Eurocinema - Art Cinema Aleksandar Lifka
18.30 – Little Taver Palić - Eurocinema - Art Cinema Aleksandar Lifka
19.00 – Art Cinema Aleksandar Lifka - **19.15** - Eurocinema - Little Taver Palić
20.30 – Art Cinema Aleksandar Lifka - **20.40** - Eurocinema - Little Taver Palić

MONDAY, JULY 18

16.30 – Little Taver Palić - Eurocinema - Art Cinema Aleksandar Lifka
18.30 – Little Taver Palić - Eurocinema - Art Cinema Aleksandar Lifka
18.50 – Art Cinema Aleksandar Lifka - **19.00** - Eurocinema - Little Taver Palić
20.40 – Art Cinema Aleksandar Lifka - **20.50** - Eurocinema - Little Taver Palić

TUESDAY, JULY 19

16.30 – Little Taver Palić - Eurocinema - Art Cinema Aleksandar Lifka
18.30 – Little Taver Palić - Eurocinema - Art Cinema Aleksandar Lifka
18.40 – Art Cinema Aleksandar Lifka - **18.50** - Eurocinema - Little Taver Palić
20.30 – Art Cinema Aleksandar Lifka - **20.40** - Eurocinema - Little Taver Palić

WEDNESDAY, JULY 20

16.30 – Little Taver Palić - Eurocinema - Art Cinema Aleksandar Lifka
18.30 – Little Taver Palić - Eurocinema - Art Cinema Aleksandar Lifka
18.50 – Art Cinema Aleksandar Lifka - **19.05** - Eurocinema - Little Taver Palić
21.00 – Art Cinema Aleksandar Lifka - **21.05** - Eurocinema - Little Taver Palić

THURSDAY, JULY 21

16.30 – Little Taver Palić - Eurocinema - Art Cinema Aleksandar Lifka
18.30 – Little Taver Palić - Eurocinema - Art Cinema Aleksandar Lifka
18.45 – Art Cinema Aleksandar Lifka - **18.50** - Eurocinema - Little Taver Palić
20.00 – Art Cinema Aleksandar Lifka - **20.15** - Eurocinema - Little Taver Palić

FRIDAY, JULY 22

16.30 – Little Taver Palić - Eurocinema - Art Cinema Aleksandar Lifka
18.30 – Little Taver Palić - Eurocinema
19.10 – Art Cinema Aleksandar Lifka - **19.15** - Eurocinema - Little Taver Palić
20.40 – Eurocinema - Little Taver Palić

**GORKI
LIST**

jedini pravi...

VODAVODA

Autokuća Tasić

JAGODINA | KRAGUJEVAČI SUBOTICA

www.autokucatasic.rs

KomunikArt

VREME

Nedeljnik

Diplomacy
& Commerce

T Tanjug.Tačno

013
info

nadlanu

AdriaDaily
magazin

ART BOX | Ab

YUECO

ATAstarsrs

BLIC

BOOKVAR
WWW.BOOKVAR.RS

PRVA
KLAPA

CULTURAMA

Danas

MAGYAR SZÓ

ESPRESO.RS

Film&TV

FOOLM ONIZIRANI

gayecho

Gloria

gradSubotica.co.rs

Hét Nap

Headline.rs

HRVATSKA
RIJEČ

#IzPrveRuke

izlazak
www.izlazak.com

Kaleidoskop.
©

kulturoašij

Life
MAGAZIN

Lips & Heels
Beauty and fashion

KARAKTER

MediaSfera
medijski vodič

PLEZIR

Glediste!
kulturni portal

Looker
Weekly
.com

ДАНИ
магазин

Magločistač

Mingl
Beogradska otvorena škola

MOVIELAND

НИН

subotičke
NOVINE

O+
OPTIMIST

Joombooz

PTC РАДИО БЕОГРАД 2

PTC РАДИО БЕОГРАД 202

SD SRBIJA DANAS

storyteller
INSPIRATIONAL STORIES THAT MAKE YOU THINK

SU
NEDELJNIK

subotica.info

Telegraf.rs

LICEUJICE

IKS
INFO KANAL SUBOTICA

VOJVODINA
INFO

ФЕСТИВАЛ

ЕВРОПСКОГ ФИЛМА

ПАЛИЋ